ZAMANIN İMAMI MESELESİ VE ŞİÎLEŞEN TARİKATÇILAR

ZAMANIN İMAMI MESELESİ VE ŞİÎLEŞEN TARİKATÇILAR

Dr. Seyfi SAY

GÖKPINAR KİTAPLARI

İSTANBUL 2024

Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm.

El-hamdu li'llâhi Rabbi'l-'âlemîn. Ve's-salâtü ve's-selâmu 'alâ Rasûlinâ Muhammedin ve 'alâ âlihî ve sahbihî ecma'în.

İÇİNDEKİLER

ZAMANIN İMAMI, MÜSLÜMANLARIN HALİFESİNE KARŞI

Bu “zamanın imamı” meselesini esas itibarıyla konuyla ilgili **hadîsler** çerçevesinde ele almak gerekir, fakat öncelikle günümüzdeki yanlış anlamalar, çarpıtmalar ve istismarcı tartışmalar üzerinde durmakta fayda var.

Türkiye’de “zamanın imamı” tabirinin birçok İslamî grup tarafından kullanıldığını görüyoruz.

Bir örnek olarak, **Bingöl Belediyesi**’nin internet sitesinde yer alan bir haberde geçen ifadeleri gösterebiliriz.

Şöyle deniliyor:

> “Bediüzzaman Said Nursi’nin vefatının 56. yıldönümü münasebetiyle Bingöl Belediyesi ile **Türkiye Gençlik Vakfı (TÜGVA)** Bingöl İl Temsilciliği tarafından düzenlenen programda konuşan Araştırmacı Yazar **Muhammed Kaynun**, Üstad Bediüzzaman’ın sözlerine atıfta bulunarak,’Zaman ihtiyarlandıkça Kur’an gençleşiyor’ dedi. …
>
> “Üstad Bediüzzaman Said-i Nursi’nin hayatından ve eserlerinden kesitler sunan Kaynun, ‘Malumunuz Üstad hazretleri **zamanın imamı**, müceddidi ve dolayısıyla onun fikirleri bu asra damgasını vurmuştur….’ dedi.
>
> (https://bingol.bel.tr/tr/haber/zaman-ihtiyarladikca-kuran-genclesiyor)

Bu konuda yakın dönemde başı **Fethullah Gülen** grubu çekiyordu, “hoca efendi”lerini “**kâinat imamı**” kabul ediyorlardı. Yani Gülen, “zamanın imamı”ndan bile fazla birşeydi.

Böylesi bir söylem **İskenderpaşa Cemaati**’ne de “monte” edilmeye çalışılmıştı.

*

Türkiye'nin "zamanın imamı"cılarının şöyle bir özelliği var, çok fazla "**cemaatçi**" (enaniyet ve bencilliğin kolektif biçimi olarak cemaatçi) durumdalar.

Zamanın imamının mutlaka kendi cemaatlerinden olması gerektiğine inanıyorlar.

İkinci bir özellikleri de fazla yerlici-millici (ulusalcı, milliyetçi, Türkiyeci, Anadolucu) olmaları.

Zamanın imamlığını Türkiye insanının tapu ile tescil edilmiş bir ayrıcalığı olarak görüyorlar.

Zamanın imamının ortaya çıkacağı beldenin belirlenmesi konusunda **Lozan Antlaşması**'nı baz alıyorlar.

Bu antlaşma ile belirlenen Türkiye Cumhuriyeti sınırlarının bir metre (hatta 10 santimetre) güneyi, kuzeyi, doğusu ya da batısında çıkacak bir zamanın imamını "bilmeye ve tanımaya" aklen ve ruhen hazır değil gibi görünüyorlar.

Mesela Hakkari'nin güneyinde Kürt bölgesinde çıkacak (yerli-milli olmayan, Türkçe bilmeyen) bir Kürt zamanın imamı, Hatay'ın güneyinde çıkacak bir Arap zamanın imamı, doğuda çıkacak bir Çerkez zamanın imamı, batıda çıkacak bir Arnavut ya da Boşnak zamanın imamı, kabul edilebilecek birşey gibi görünmüyor.

Evet, Lozan Antlaşması'nı temel alan bu yerlilik ve milliliğin zamanın imamı anlayışı, biraz **Atatürkçülük** tadı veriyor.

Fakat bu çorbada başka baharat da mevcut..

Lozan, Ankara'nın İngiliz ve Fransız'a dayattığı bir şey olmadığı, Londra, Paris ve Ankara'nın anlaşıp uzlaşarak birlikte ürettiği bir lezzet olduğu için, bu Türkiye Cumhuriyeti sınırları içine hapsedilmiş zamanın imamlığı kontenjanı biraz **İngilizî ve Fransızî** (gayrimüslim) tada da sahip.

*

Mesele sadece “**zamanın imamı**”nı başkalarının bilmesi değil..

“Zamanın imamı”nın bizzat kendisini düşünelim, beş altı aylık iken kendisinden bile habersiz olan “zamanın imamı” kendisinin “zamanın imamı” olduğunu ne zaman ve nasıl biliyor hale gelecek?

Mesela Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem, çocukluğunda ve gençliğinde, kendisinin ileride **peygamber** olacağını bilmiyordu.

Hatta Cebrail a. s. ile ilk mülakatı sırasında bile işin mahiyetini anlayamadı, Hz. Hatice r. anha’nın akrabası **Varaka bin Nevfel**’in açıklamaları ile meseleyi anlamaya başladı.

Çünkü çok yaşlı bir hristiyan olan Varaka, bu konuda bilgi sahibiydi.

Selman-ı Farisî r. a. de Peygamber Efendimiz s. a. s. ile ilk karşılaştığında, onun peygamber olduğunu, ondaki alâmetler sayesinde hemen anlamıştı, çünkü o da çok yaşlı ve çok tecrübeli, çok yer gezip görmüş, çok insan tanımış bilgili bir hristiyandı.

Peki bizim “zamanın imamı”mız kendisini nasıl tanıyacak?.. Ona Cebrail a. s. mı gelecek?

Onun **alâmetleri** nedir?

Mesela sırtında, nübüvvet (peygamberlik) mührüne benzeyen bir **imamet mührü** mü vardır?!

*

Aslına bakılırsa “**zamanın imamı**” tabiri tek başına ele alındığında bir sorun teşkil etmez.

Mesela *“Diyarbakır’da 1980’li yıllarda* ***zamanın valisi*** *şöyle şöyle yapmıştı”* dediğinizde, bunda yadırganacak bir şey yoktur.

Ya da, *“Diyarbakır Ulu Camii’nde 1970 senesinde* ***zamanın imamı*** *şöyle şöyle konuşmuştu”* diyebilirsiniz.

Bunun gibi, belirli bir bölge ya da topluluk için de zamanın imamından söz etmek mümkün olabilir.

Mesela **Kafkasya**’da Ruslar’a karşı cihadı başlatan **Gazi Muhammed** rh. a., o bölgede zamanın imamı durumundaydı. Dağıstan Müslümanlarının o zamanki imamıydı.

O şehit olunca yerine **Hamzat Bey** imam oldu. O sırada orada zamanın imamı oydu.

O da vefat edince yerini **Şeyh Şamil** aldı, o zamanki imam oldu. O dönemin, o zamanın imamı oydu.

Bu anlamda imamlık (önderlik, liderlik) vasfı taşıyan herkes, imamlık yaptığı dönemde, kendisine tabi olanlar için zamanın imamıdır.

Mesela **Bediüzzaman** rh. a., Nurcular için zamanın imamıydı. Yaşadığı dönemde Nurcuların imamı/önderi oydu.

Buna karşılık Nakşibendî tarikatından bir grubun imamı da **Abdülhakim Arvasî** rh. a. idi.

Tabiî gayrimüslimler de imamsız (lidersiz, öndersiz) değil.

Mesela Rusya’da şu sırada zamanın imamı, **Vladimir Putin**.

*

Bu kadarla kalındığında zamanın imamı tabirinde sorun yok.

Ancak, iş bu noktada bırakılmıyor.

“Zamanın imamı” tabiri çerçevesinde şöyle bir mesele ortaya çıkıyor: Müslümanlar söz konusu olduğunda zamanın imamından kasıt, **halife** midir?

Zamanın imamlığı, hilafet/halifelik (müminlerin emirliği) kurumuna mı karşılık gelmektedir?

Zamanın imamından kasıt **halife ise**, Müslümanların bir halifesinin bulunmadığı (birtakım imamcıkların ya da hizip/fırka/devletçik/devletimsi şeflerinin sağda solda hüküm sürdüğü) dönemlerde, zamanın imamı da yok demektir.

Günümüzde olduğu gibi.

Bu durumda “zamanın imamını bilme ve tanımadan” söz etmek, insanlara (**olmayan birşeyi** bilme ve tanıma gibi) akla ve mantığa aykırı bir mükellefiyeti yüklemek anlamına gelir.

Zamanın imamından kasıt halife ise, durum bu.

Yok eğer zamanın imamından kasıt **halife değilse**, mesela Hz. Osman döneminde zamanın imamı kimdi?

*

Hz. Ebubekir, Hz. Ömer, Hz. Osman ve Hz. Ali, zamanın imamı mıydılar, yoksa değil miydiler?

Birinci ihtimali alalım.

Zamanın imamı **idiyseler**, mesela Hz. Ömer, kendisinden sonraki zamanın imamını bilmediği için halifenin seçimini bir heyete havale etmiş, onlar da **tesadüfen** zamanın imamı olan Hz. Osman’ı halife seçmişler demektir.

Tesadüfen.

Bilmeden, tanımadan.

Hz. Osman, “Zamanın imamı budur” denilerek değil, **kazara** halife olmuş.

İkinci ihtimale gelelim.

Eğer Dört Halife zamanın imamı **değildiyseler**, yani zamanın imamlığı ile halifelik farklıysa, o takdirde onlara (Dört Halife’ye) tabi olanlar, zamanın imamına tabi olmadıkları için **cahiliye ölümü** ile ölme tehlikesi içinde yaşayan adamlar haline gelmişler demektir.

Böyle birşey olabilir mi?!

*

Hadîslerde geçen “zamanın imamı”ndan kasıt, ümmetin başına geçerek **fiilen otorite** tesis etmiş, Şeriat’e bağlılığını deklare ederek “Allah’ın indirdiği hükümler” ile ümmeti idare etmekte olan fiilî (fiilen halifelik yapan) halifedir.

Yani zamanın imamı, Müslümanlar’ın halifesidir.

Bir başka deyişle, **halife, zamanın imamıdır**. Yaşadığı zamanın imamı..

Evet, hadislerde geçen anlamda zamanın imamı sıfatı ancak bir halife için kullanılabilir. (Hadîsler konusuna döneceğiz inşaallah.)

Gayrimüslimlerin veya müşriklerin **kahr ve galebesi** altında yaşayan, hukukuna ve hürriyetine malik olamayan, gayrimüslimler veya müşrikler tarafından hapsedilen, sürgün edilen, birtakım haklarından mahrum bırakılan zatlar bu anlamda “**zamanın imamı**” değillerdir.

Çok büyük velî de, eşi bulunmaz alim de olabilirler, fakat zamanın imamı değillerdir.

Gayrimüslimlerin yasalarına tabi olarak, tebeiyet arz ederek onların müsaadesi nisbetinde bazı mevki ve makamları ele geçiren “sınırlı sorumlu”, meramını (tabiri caizse Hz. Süleyman'ın bile anlamakta zorlanacağı) "**kuş dili**" ile anlatmaya çalışan ya da yutkunmakla yetinen (yarı köle) müslüman siyasetçiler de, zamanın imamı olma vasfından uzaktırlar.

Köleden imam (halife) olmaz.

ZAMANIN ZAMANSIZ TÜREYEN İMAMLARI

Bu içi boşaltılmış, çarpıtılmış, ruhsuzlaştırılmış **zamanın imamı** heyulası, Müslümanların birlik ve beraberliğinin, (unutulmayıp yaşatılması gereken) bir **halife** etrafında birleşip tek güç olmaları hedefinin katili olma potansiyeline sahip.

Çünkü, üstad, hoca, şeyh veya liderini zamanın imamı kabul eden her grup için, Müslümanların birlik ve beraberliğinin sağlanmasının tek yolu, diğer bütün Müslümanların gelip kendi "zamanın imamı" olan liderlerine tabi olmayı kabul etmelerinden ibaret.

Bunun başka bir yolu yok.

Onlardan başka bir halife/imam etrafında diğer Müslümanlarla birleşmelerini istemek; zaten başlarında bulunan "zamanın imamı"nı "**tanımamalarını ve bilmemelerini**" istemek, yani onları **cahiliye ölümü**ne davet etmek anlamına gelir.

Onların bakış açısı çerçevesinde durum budur.

Böyle olunca, her grup, kendilerine ait **naylon "zamanın imamı"** ile mutlu olmaya devam edip gider.

Daha çok mutlu olanlar ise, bu çarpıtılmış zamanın imamı hurafesi ve efsanesinde Müslümanların birlik ve beraberliğinin sonsuza kadar sürecek olan bitkisel hayatını gören **Şeriat düşmanı rejimler ve düzenler**dir.

Bu nokta, tabiri caizse, "zamanın imamı" enflasyonunun "sosyo-politik" ve dahî "psiko-sosyal" boyutunu oluşturuyor.

*

Bu “sosyo-politik” işlev ve “psiko-sosyal” boyut yüzündendir ki, Şeriat düşmanı veya karşıtı rejimler/düzenler**, ajanları ve elemanları** vasıtasıyla (fark ettirmeden ve hissettirmeden, içeriden) İslamî gruplara **kendi lider, üstad, hoca ve şeyhlerini “zamanın imamı” olarak görmeleri telkininde** bulunuyor.

Ortadaki manzaradan anlaşılan, bu.

Bu amaçla **keramet** de**, rüya** da, **ilham** da, **keşf** de uydurup üretmek zor değil.

Üç beş uyanık görevli bu gayeye yönelik **keramet ve rüya** uydurduğunda, grup üyesi üç beş bin saf vatandaşın buna derhal inanacağından şüphe edilemez.

Nitekim, şimdilerde **FETÖ** diye adlandırılan cemaat bu yola çok başvurdu, son örneği, 2013 yılında **Türkçe Olimpiyatları**’nı güya Peygamber Efendimiz s. a. s.’in teşrif etmiş olmalarına dair Gülen’in aktardığı **rüyalar**dı.

Tahmin edilebileceği gibi bu tür uyanık**lık**ların patenti Fethullah’a ait değil, patent, onu keşfetmiş olan **istihbarat teşkilatları**na ait.. Bu işin mucidi, ustası, virtüözü onlar..

Böyle olduğu içindir ki, Türkiye’de **Genelkurmay Özel Harp Dairesi, MİT ve CIA**’in ortak prodüksiyonunda baş rol oyuncusu olarak sanatını sıradışı bir ustalıkla icra ederek yeteneğinin fevkalâdeliğini ispatlamış bulunan Fethullah Gülen’in, şakirtleri tarafından “**kâinat imamı**” unvanına layık görülmüş olmasına şaşırmamak gerekiyor.

Kâinat imamı olunca, onda mündemiç olan **zamanın imamlığı**nı da uhdesine almış oluyor tabiatiyle.

*

Evet, Genelkurmay İstihbarat eski Daire Başkanı Korgeneral **İsmail Hakkı Pekin**, Fethullah Gülen ile **Mehmet Şevket Eygi**'nin Özel Harb'in adamları olduklarını açıklamış bulunuyordu.

Gülen'in MİT bağlantısının da onun eski yakın adamı (***Küçük Dünyam*** kitabını hazırlayan) **Latif Erdoğan** ile **Kadir Mısıroğlu** gibi isimler tarafından gündeme getirilmiş olduğu hatırlarda.

Mehmet Şevket Eygi'ye gelince.. Onun "derin" bağlantılarıyla ilgili olarak zamanın İçişleri Bakanı **Faruk Sükan** tarafından yapılan ifşaat ya da itiraf da medyada yer almıştı.

Türkiye'de "zamanın imamı" meselesini en çok "kaşıyan" kişi, bu Mehmet Şevket Eygi idi.

*

Evet, tabloya bakıldığında, en yeni "**dinde reform**" rafinerisinde arıtılmak suretiyle "laikleştirilmiş toplumsal düzenek"te kullanılabilir hale getirilen "zamanın imamı" anlayışının, bu laik (siyasal dinsiz) devletin elinde şamar oğlanına döndürülen cemaatlere **istihbarat teşkilatları** tarafından zerk edildiğini kabul etmek gerekiyor.

Dolayısıyla, cemaatlerdeki bu yersiz, lüzumsuz, faydasız, boş ve anlamsız zamanın imamlığı heves ve tutkusu, şamar oğlanlığının yol açtığı eziklikle büyüyüp serpilen **"yaralı cemaatsel bilincin (gizli servislerin katalizörlüğüyle hızlanan) patolojik alevlenmesi"** olarak değerlendirilebilir.

Bu "adı var, kendi yok" zamanın imamlığı; özgüven, haysiyet ve şerefleri laik (siyasal dinsiz) devletin ezici ve aşağılayıcı silindiriyle preslenip yamyassı hale getirilmiş cemaatlerin kendilerini iyi hissetmelerini ve acılarını unutmalarını sağlayan bir tür **uyuşturucu** işlevi görüyor.

Acıları dikkate alındığında, böylesi bir "ağrı kesici"nin bağımlısı haline gelmeleri bir ölçüde anlayışla karşılanabilir.

Ancak, bu hissizleşme, duyarsızlaşma ve uyuşmadan yararlanan da yine laik (siyasal dinsiz) devlet oluyor, çünkü bunlar üzerinde (tepki almadan) **acısız yeni ameliyatlar** yapma imkânına kavuşuyor.

*

İstihbarat teşkilatları (gizli servisler) ile Şeytan arasındaki tek benzerlik, ikisinin de "**gizli**" ve "**görünmez**" olmaları değildir.

Yöntemleri de genelde birbirine benzer.

Bir başka deyişle, istihbarat teşkilatları **şeytanî yöntemler** kullanırlar: Olduğundan farklı görünme, yalan söyleme, duygu sömürüsü, muhatabın zaaflarından yararlanma, karşı cinse olan alâkadan faydalanma, şantaj yapma, tuzak kurma, suça bulaştırıp defterini dürme vs. vs.

Şeytan, insanı iyiliklerden uzak tutmaya çalışır. Mesela farzları (namaz, oruç, zekât, hac, emr-i bi'l-maruf ve nehy-i anil münker vs.) terk etmesini ister..

Farzları terk ettiremezse, bu defa **suret-i haktan gelerek** nafile ibadetleri gözünde büyütmeye, böylece farzları ertelemesini ve unutmasını, yavaş yavaş terke doğru gitmesini sağlamaya çalışır.

Diyelim ki bunların hiçbirinde başarılı olamadı, bu defa insana "**Sen var ya sen, senin gibisini analar doğuramaz.** Sen çok büyük adamsın, fazilette yegânesin, kaç kişi senin gibi olabilir, sen çok mübarek, çok değerli bir adamsın" diye vesvese vermeye başlar.

Kişi buna aldanıp kendisinde bir fazilet görmeye başlayınca, bu tür amelleri yapmamakla birlikte durumundan utanan, pişmanlık duyan, yüreği yanan (itikadı

düzgün, imanı sağlam, küfür sözlerden ve münafıkça laflardan kaçınan) bir günahkâr müslümandan daha kötü duruma düşmüş olur. Sevapları da uçup gider, geriye yorgunluğu kalır.

Gizli servisler de işte böyle yapar, mesela senin hayırlı işlere olan ilgini engelleyemiyorlarsa, örneğin sana **Afrika**'da kuyu açmanın faziletini anlatır, seni oraya yöneltirler, bu arada da **Afganistan**'daki müslümanın **cihad**ını önemsiz görmeni sağlayacak vesveselerle beynini doldururlar.

Senin o açtığın kuyunun cihadın yanında bir hiç olduğunu anlayamayacak kadar aklını yitirmen yetmiyormuş gibi bir de o mücahidi **terörist** görmeye başlar, onun aleyhinde atıp tutarsın.. "**Bu devirde ne o el kesme, kol kesme!**" diye şeytanî saçmalıklar üretir, **imanını bile kaybedersin**, küfre düşersin, fakat haberin olmaz.

Bu da yetmiyormuş gibi Şeytan sana amelini süslü gösterir, "Ben var ya ben, benim gibi hayırsever dünyada kaç tane?! Kaç kişi Allah'ın **Afrika**sı'na gelip sıcakta soğukta bu fedakârlığı yapıyor!" der ve kendini dev aynasında görürsün.

Seni bu havaya sokan **gizli servis** de yüzünde şeytanî bir tebessüm ve gözünde şeytanî bir parıltıyla kenardan seni izler.

*

Cemaatlerin durumu da böyledir..

Diyelim ki bir cemaat güzel çalışmalar yapıyor, İslamî hakikatleri gizleyip saklamadan, bazılarını unutturma hokkabazlığı yapmadan olduğu gibi anlatıyor, bu durumda onlara önce mesela şöyle denilir:

"Ne bu Şeriat da Şeriat yav, insanları ürkütüyorsunuz, **güzel ahlâkı** anlatın, insanımızın buna çok ihtiyacı var.. Kolaylaştırın zorlaştırmayın, nefret ettirmeyin sevdirin!.. **Şeriat**'ten bahsederek insanları korkutmaya, nefret etmelerine neden olmaya hakkımız yok...."

[Evet, geçmişte “yerli-milli” FETÖ (Bir zamanlar o herkesten **yerli-milli** idi) bu üslupla konuşur, başka gruplara böyle akıl verirdi.]

Diyelim ki böyle güzel ahlâk maskesiyle gelen ahlâksızlara “Şeriat’i sevilmeyecek, nefret edilecek bir şey olarak görmekten daha büyük ahlâksızlık olabilir mi?! Böylesi saçmalıklara karnımız tok, lütfen başka kapıya! Güzel ahlâkınızı da alıp defolup gidin!” denildi..

Bu durumda içlerinden (güya “içlerinden”) birileri çıkıp, cemaatin liderini “zamanın imamı”, cemaatlerini de neredeyse “**fırka-i naciye**”nin tek temsilcisi yapmakta gecikmezler.

Sonra da bunlardan etkilenen “saf Anadolu çocukları” İslamî hakikatleri anlatmayı unutup kendi gruplarının ve liderlerinin basit propagandacı ve davetçileri haline gelirler.

Ya da bu masal, derin oltalarla ve ağlarla avlanmış olan bir cemaatteki **hak ve hakikat duyarlılığına** sahip kişilerin **kopmasına engel** olmak için anlatılır.

KRİPTO ŞİÎLERİN "ZAMANIN İMAMI" ABRAKADABRASI

Malum olduğu üzere, bu ümmetin 73 fırkaya ayrılacağı, bunlardan sadece birinin kurtulacağı (**fırka-yı naciye** / kurtulan grup olduğu) hadîs-i şerîfte bildirilmiştir.

Kurtulacak olanlar (yine hadîse göre) **Hz. Peygamber s.a.s.'in ve ashabının yolu** üzere olanlardır. (Ebû Dâvud, Sünnet, 1; İbn Mâce, Fiten, 17; Tirmizi, İman, 18)

Dalaletteki (yoldan çıkıp sapıtan) fırkaların **Ehl-i Sünnet ve Cemaat** ile her meselede ihtilaf halinde olduklarını düşünmemek gerekir.

Kimisi kader, kimisi şefaat, kimisi kabir azabı, kimisi Allahu Teala'nın sıfatları, kimisi de imamet/hilafet gibi konularda Ehl-i Sünnet ile ihtilafa düşmüşlerdir.

Ancak, Ehl-i Sünnet dışı fırkaların hepsinin küfre düştüklerini, ebediyen cehennemlik olduklarını da düşünmemek gerekir.

Konyalı Mehmed Vehbi Efendi bu konuda şöyle diyor:

> "Sapık fırkaların hepsinin cehennemde olacaklarıyla murat, cehenneme girmeye müstehak olmalarıdır. Yoksa fiilen cehenneme girecekler manasına değildir. Çünkü itikadında ifrat veya tefriti sebebiyle cehenneme müstehak olduktan sonra **itikadı küfre yol açmadığından** Allah'ın afvıyla veyahut bir şefaatçının şefaatıyla cehenneme girmemek **muhtemel**dir. Ama itikadı küfre yol açarsa ebediyen ateştedir. Çünkü İslamî fırkalardan hariçtir. Ve itikadında küfür icab etmeyecek bir hatayı işleyen kimseye **bid'atçı** denir. Ve bid'atçı olan kimsenin cehenneme girmesinde devamlılık lazım değildir. Zira hadiste 'Hepsi ateştedir' hükmü mutlaka-i âmme olduğundan [genel mutlaklık ifade ettiğinden, devamlılık gibi bir **kayıt ve şart** ifade etmediğinden] vakitlerden bir vakitte velev bir dakika

olsun cehenneme girmek hadisin doğrulanmasına kâfidir. Bundan dolayı cehennemde devam lazım gelmez."

(Mehmed Vehbi, ***Akaid-i Hayriyye Tercümesi***, İstanbul: Ahmet Kamil Matbaası, 1340/1921, s. 11.)

*

Evet, Ehl-i Sünnet ile ***Şia***'nın ihtilaf ettikleri konulardan birini "zamanın imamı" meselesi oluşturuyor.

Şehristanî (ö. 548 h.), ***el-Milel ve'n-Nihal***'de, İmamiyye Şiası içinde yer alan İsmailiyye hakkında şunları söylemektedir:

"Onlara göre arz hiçbir zaman zâhir ve belirli veya **bâtın ve mestur** (örtülü) olan, hayatta olup görevini yerine getiren bir imamdan hali kalmaz…

"Onların mezhebine göre, **zamanının imamını** bilmeden ölen kimse cahiliyyet üzere ölmüştür. Keza bir imama **biat etmeden** ölen kimse de yine **cahiliyyet** üzere ölmüştür."

(Muhammed Abdülkerim eş-Şehristanî, ***İslam Mezhepleri***, çev. Mustafa Öz, İstanbul: Ensar, 2005, s. 192-193.)

Aynı şekilde Abdülkahir el-Bağdadî de (ö. 429 h.), ***el-Fark beyne'l-Fırak*** adlı eserinde, **Batıniyye**'den olan İsmailîler'in **"zamanın sahibi olan imam"**a **gıyapta biat** aldıklarını belirtmektedir. (Abdülkahir el-Bağdadî, ***Mezhepler Arasındaki Farklar***, çev. Ethem Ruhi Fığlalı, 4. b., Ankara: TDV Y., 2007, s. 183.)

Muhammed Ebu Zehra, İsmailîler hakkında şu bilgileri veriyor:

… bunlar, imamların **gizli-saklı** da olabileceğine ve ona **itaat etmenin yine vacip** olduğuna inanırlar. Yani, bu gizlilik onların imametine engel olmamaktadır….

“Bunlara “Bâtınî” denilmesinin sebeplerinden bir tanesi de, bunların çoğu zamanlarda “İmam **gizli**dir” demiş olmasıdır….

İsmailîlerin … görüşleri üç temel üzerinde kurulmuştur….

Bir: İlahi feyiz, Allah’ın imamlara lütfettiği **marifet**in bir parçasıdır.

İki: İmamın **açık ve bilinen bir kişi** olması gerekmez. **Gizli ve örtülü** bir kişi de olabilir. Bununla beraber, ona **itaat etmek vaciptir**….

Üç: İmam hiçbir insana karşı sorumlu değildir….

(Muhammed Ebu Zehra, ***İslam’da Siyasî, İtikadî ve Fıkhî Mezhepler Tarihi***, çev. Sıbğatullah Kaya, İstanbul: Birim Y., 1993, s. 61-62.)

*

Ehl-i Sünnet uleması arasında, Batınîler’in/İsmailîler’in bütün bu konularda **haktan sapmış** oldukları konusunda **ittifak** vardır.

Öyle ki, sırf bunların imamet anlayışlarının Müslümanlar’ın itikadını bozmakta olduğunu gördükleri için, müteahhirîn
uleması **imamet/hilafet** meselesini **itikad** kitaplarına almayı gerekli görmüşlerdir.

Günümüzde bazılarının bir yandan **İsmailî/Batınî grupların** dalaletten ibaret bu görüşlerini savundukları, diğer yandan da sözde Ehl-i Sünnet’i müdafaa davası güttükleri görülmektedir.

Bunların **takiyye** yapan Şiî mi oldukları, veya Ehl-i Sünnet’in imamet/hilafet anlayışı konusunda koyu bir bilgisizlik içinde mi bulundukları belli değil.

Belki tutarlı ve mantıklı düşünmeyi başaramayacak kadar dağınık bir zihne sahipler, veya belki hakkı kabul etmeyi gururlarına yediremedikleri için bile bile yanlışta inat eden, dertleri hak ve hakikat olmayan "din yolu haramileri" durumundalar.

İçyüzlerini Allahu Teala bilir.

Açık olan husus, imamet/hilafet konusunda Ehl-i Sünnet akidesini terk etmiş olan bu tür kimselerin Ehl-i Sünnet'i savunma adına ortaya attıkları fikirler konusunda dikkatli olmak gerektiğidir.

Çünkü bilerek veya bilmeyerek, **dalalet ehli fırkaların görüşlerini Ehl-i Sünnet'e aitmiş gibi** gösterebilmektedirler.

*

Bu Ehl-i Sünnet sabotajcılarının önde gelenlerinden biri, Özel Harb'in İslamî kesimdeki ağır toplarından **Mehmet Şevket Eygi** idi..

Millî Gazete'deki köşesinde yıllarca "zamanın imamı" edebiyatı yaptı durdu.

Vird-i zebanı olan tek hurafesi de bu değildi.

Sözde Ehl-i Sünnet savunucusuydu, özde ise İsmailiyye propagandacısıydı.

Ehl-i Sünnet savunucusu geçinen bu "zamanın imamı" tutkunu, bir yazısında şöyle diyordu:

> Bazı okuyucularım, **"Zamanındaki İmam'a (Emîre) biat etmeden ölen kimse sanki cahiliyet ölümüyle ölmüş olur"** hadîsi ile ilgili yazım üzerine, benden zamanın İmamının ismini soruyor. İçlerinden biri mesajında, bize isim ve adres vermezsen vebali senin üzerine olur diye yazmış.

Bundan yıllarca önce, Şeriata sımsıkı bağlı muhterem bir şeyh efendiye sormuştum: Zamanın İmamını bilmiyoruz. Ona nasıl biat edeceğiz? Şu cevabı vermişti: “Gıyabında biat edersiniz…” Yani “Ben zamanın İmamını bilmiyorum. Binaenaleyh o zat kim ise, neredeyse kendisine biat ediyorum…” diyerek **biat etmek gerekir**.”

(***Millî Gazete***, 14 Ekim 2008)

Vatandaşın **delili**, “Şeriate sımsıkı bağlı muhterem bir şeyh efendi” imiş.

Adı?

Adı yok..

*

Sözde adalet dağıtan "Şeriat dışı hukuk sistemi tiyatro kumpanyaları"nın “**gizli şahit/tanık**” komedyası türünden bir “Şeriate sımsıkı bağlı muhteremlik”..

Muhtemelen bu Şeriat’e sımsıkı bağlı muhterem şeyhi, **Adnan Oktar**’la birlikte yanında poz verdiği **Kıbrıslı Nazım**’dı..

Kıbrıslı Nazım, **İngiltere**’nin yeni kralı **Charles**’ın müslümanlığının propagandasını yapmasıyla tanınıyordu.

Türkiye’den de **Adnan Oktar**’ın şefaatçısıydı.

Nazım ile Adnan'ın arasından su sızmadığı için, bir ara Adnan, zamanın başbakanı **Erdoğan"**ın Nazım'a ulaşmak için kendisini aradığını, "Şeyh efendi"nin telefonunu istediğini söylemişti.

*

Öncelikle, vatandaşın muhterem şeyh efendisinin kanaatinin **şer’î** açıdan hiçbir değerinin bulunmadığını söylemek gerekiyor.

Çünkü bu muhteremliği meçhul şeyhin lafı, **zayıf hadîs** kadar bile itimada şayan değildir, fıkhî bir hükme medar olacak bir delil olmaktan uzaktır.

Fıkıh usulünün sadece "u"sunu bile bilen, İslamî ilimlere bu kadarcık olsun vukufu bulunan biri, bu tür üfürükçü hokus pokuslarına itibar etmez.

Çünkü "muhterem şeyh"in bu "sallama" fetvası, usulüne uygun olarak yapılmış bir **içtihat** da değildir.

*

Gıyapta biatmiş...

Böyle biri var mı yok mu, bilmiyorsun, fakat "Belki vardır" diye belki biat ediyorsun.

Demek ki maskaralık ve mantıksızlık alanında da rekor kırılabiliyormuş.

Böyle bir imam var mı, yok mu, bilmediğin gibi, varsa kimdir bu imam, Ali midir, Veli midir, onu da bilmiyorsun, fakat "Ya tutarsa" diyerek göle maya çalıyor, belki biat ediyorsun.

"Ali'yse belki Ali'ye biat ettim, Veli'yse biatim belki Veli'ye sayılsın" diyorsun.

Mesela cumhurbaşkanlığı seçiminde "hayırlı aday"ın kim olduğunu bilmediğin için sandığa gitmeden meseleyi hallediyor, diyorsun ki: "Ben gaybı bilmem, o yüzden adayların kim olduklarını bile öğrenmedim, adlarını bile bilmiyorum, oyum hayırlı olana, gıyapta ona oy veriyorum, oyum hayırlı olanadır, artık o kimse onu Allah biliyor, oyum ona sayılsın".

Bu soytarılığa demokrat kargalar bile güler.

Ayette geçen "dinlerini oyun ve eğlence edinen" taife bu tür "fetva"lar üreten soytarılar değilse kimlerdir?

*

Özel Harb'çi geveze yazar, (“Şöyle yapsanız da caiz olur” dercesine izin verir gibi konuşan) muhterem şeyh efendisinin durduğu yerde de durmuyor, bir adım daha ileri giderek, *“**Binaenaleyh** ... diyerek biat etmek **gerekir**”* **fetva**sını veriyor.

Gerekirlik, vücub demektir.

Meçhul bir şahsın, delilsiz, senetsiz sepetsiz, kafadan atma bir lafını **şer’î** konularda delil olarak ileri süren bir kimse ne şer’î delillerin ne demek olduğunu anlamıştır, ne de **Ehl-i Sünnet ve Cemaat** yolunu..

Fakat kendisini *“**Binaenaleyh** gerekir”* diye **fetva** verecek konumda görüyor.

Delili sağlam: İsmi **meçhul** (Belli de olsa kıymeti yok da, adamın cismini geçtik, ismi bile ortada yok) bir “muhterem” şeyh efendinin senetsiz sepetsiz bir üfürüğü.

*

Bu Mehmet Şevket Eygi, 1 Nisan 2013 tarihli ***Millî Gazete***‘de yayınlanan “**Ümmet ve İmamet**” başlıklı yazısında ise şöyle diyordu:

> “Resulullah Efendimiz (Salat ve selam olsun ona) ‘**Zamanındaki İmam**’a biat etmeden ölen kimse sanki **cahiliyet ölümü**yle ölmüş olur’ buyurarak Müslümanları uyarmıştır.”

Konuyla ilgili tek hadîs bu değil. (Hadîsler konusuna ileride döneceğiz inşaallah.)

Eğer yaşadığın zamanda Müslümanların böyle bir imamı varsa, yani İslam ümmetinin tümünün lideri olan bir halife mevcutsa, ona biat etersin.

Peki, böyle bir imam yoksa?

Yoksa, **İmam Nevevî**'nin belirttiği gibi, biat etmen diye bir şey de söz konusu olmaz.

Üzerinden bu mükellefiyet kalkar.

(Nitekim konuyla ilgili Huzeyfe r. a. hadisi bunu ortaya koyuyor. Bu noktaya ileride döneceğiz inşaallah. Konuyla ilgili ayrıntılı bilgi "***Cemaat, Küresel İslam Devletidir***" adlı kitabımızda yer almaktadır.)

*

Ancak Mehmet Şevket Eygi, cahil bir müçtehit taslağı olarak içtihat ve fetva hizmetini bu noktada da bırakmamış, **dinde reform** anlamına gelen bir "**güncelleme**" ile maneviyat soytarılığı alanında yeni bir çığır açmıştı.

Söz konusu yazısından üç gün sonraki, yani 4 Nisan 2013 tarihli yazısında aynen şu ifadeler yer alıyordu:

> "Biliyorum İslam'da din ve dünya ayrımı yoktur. İmam-ı Kebir'in aynı zamanda **dünya işlerini** de idare ve tanzim etmesi gerekir ama bugünkü şartlar altında böyle bir liderin olması çok zordur. Binaenaleyh geçici olarak **ruhani bir lider** de olabilir."

Böylece dinde reform anlamını taşıyan, **laikliğin** de (siyasal dinsizliğin de) hatırını kırmayan bir fetva vermiş oluyordu.

İslam'da halife sadece **dünya için, dünya siyaseti için** gerekliyken, Allahu Teala ile ümmet arasında **papalar ve papazlar** gibi ruhanî aracılara ihtiyaç yokken, bu vatandaş tutup **ruhanî bir zamanın imamı** icat etmişti.

İslam'da yapılmış, hem laikleri (siyasal dinsizlik savunucularını) hem de Hristiyanları memnun edecek bir **güncelleme**..

Laikleri **Şeriat'i uygulayacak bir halife**den kurtarıyor..

Sadece ruhlar âleminde hüküm süren bir İslam'a (**İngiliz Lord Curzon**'un müridi) laikler dünden razılar, baştan beri kabul ettirmeye çalıştıkları şey zaten bu..

Mehmet Şevket'in güncellemesinde Hristiyanlar da unutulmamış..

Onlar da, "Hah işte din dediğin böyle olur, papasız, papazsız, ruhanî lidersiz din mi olurmuş, dönüp dolaşıp bizim çizgimize geldiniz işte" diyerek mutlu olabilirler.

Tamam, laikler için iyi, Hristiyan için de güzel.. Peki ya Müslümanlar?

Mehmet Şevket'in **dünya işlerinde** esamisi okunmayan bu ruhanî lideri müslümanlar açısından ne işe yarayacak, ne iş yapacak?

Daha dünyadayken cennetten arsa kapatılmasını mı sağlayacak, milletin günahlarını affederek "Hadi bakalım afvolundunuz, günah işlemekten korkmayın, ben buradayım, afvederim, babanız/papanız olarak afvedicilik benim en önemli hasletim" mi diyecek?

*

Bir müslüman hoşuna gitmeyen bir ayet ya da hadis okuduğunda hemen "Sen fetva veremezsin, hani icazetin, hangi medreseden icazet aldın? Sen ayet ve hadislerden hüküm çıkaramazsın" diyerek itiraz etme kurnazlığını adet edinmiş olan bu **Özel Harp** kurmayı, böylece, cahil müçtehitlik alanında bir inkılap yaparak laikliğin (siyasal dinsizliğin) arayıp da bulamayacağı bir **Martin Luther kopyası** olmayı başarmış bulunuyordu.

Yaptığı şey, "Zaman dine uymuyor, o halde dini zamana uyduralım, Hristiyanları örnek alarak ruhanî bir imamet/halifelik icat edelim, zaten Avrupa laikliği de böylesi bir ruhanîliği laikliğe aykırı kabul etmiyor, benimsiyor" demek gibi birşey.

Ancak, bu zırvaları seslendirmiş olan şahıs, laflarının **ictihat**ta bulunma ve **fetva** verme anlamına geldiğini anlamayacak kadar ya kendisinden habersizdi ya da takiyye yaparak insanları aptal yerine koyuyordu.

Neymiş, “bugünkü şartlar altında” bu iş olmuyormuş, o halde geçici olarak “**ruhanî bir lider de olabilir**”miş..

Böyle bir ifadeyi kullanan kişinin, eğer (herhangi bir mezhebe tabi olmayan) bağımsız **müctehid** ise, bize **delil**lerini göstermesi gerekirdi.

Şayet müctehid olmadığını kabul ediyorsa ve bir **mezhebin müntesibi** ise (**mezhepsiz** değilse), mezhebinin imamının ve önde gelen âlimlerinin bu yöndeki bir **ictihad** ya da fetvasını göstermeliydi.

*

Aslında, bu **mezhepsiz** (sözde mezhepçi, özde mezhepsiz) şahsın ictihad yöntemi, “zamanın imamı” uydurmasındaki tavrı ile uyumluydu..

Geçici ruhanîlik düşüncesi insana Şia'nın **mut’a nikâhı**nı (**geçici** evlilik) hatırlatıyordu.

Yaptığı iş, *“Biliyorum, İslam’da yarım saat sonra ayrılma koşuluyla evlilik olmaz. Ama **bugünkü şartlar altında** Aliler, Veliler için böylesi bir evlilik zor. Binaenaleyh **geçici** olarak ‘**süreli**’ bir evlilik de olabilir”* demek gibi birşeydi.

Evet, yeni sorunlar için yeri geldiğinde ictihad yapılabilir. Ancak ictihad böyle “**bugünkü şartlar**”, “**binaenaleyh**” vs. gibi artistik laflarla yapılmaz.

Bunun bir **usûl**ü vardır.

Tahkîkü’l-menât, tenkîhü’l-menât ve tahrîcü’l-menât kavramlarını bile bilmediği kendi laflarından anlaşılan, **kıyasın şartları**ndan habersiz olan biri, “bugünkü şartlar”, “**binaenaleyh**” filan tekerlemeleriyle ictihad yapıyor..

Fesubhanallah!.. La havle ve la kuvvete illa billah!..

Merhum Ahmed Davudoğlu’nun kitabının adı neydi: ***Dini Tamir Davasında Din Tahripçileri***.

Sağ olsaydı, yukarıda ictihadını aktardığım soytarı ve benzerleri hakkında acaba şu adla bir kitap yazar mıydı:

Ehl-i Sünnet-i Savunma Davasında Ehl-i Sünnet Tahripçileri.

*

Bu örnekten de anlaşılabileceği gibi, Türkiye, kendisini “en hakiki Ehl-i Sünnet” savunucusu zanneden (veya öyle pazarlayan) **Batınîler ve İsmailîler** ile dolmuş durumda.

Bunlar belki **kripto Şiî**, belki değiller.

Bu, çok önemli de değil.. Yanlış yolda olduktan sonra ha "kendin" olmuşsun, ha kripto, ne fark eder ki?!

"ZAMANIN İMAMI"NI "USÛL"ÜN (AKLIN VE NAKLİN) YOL GÖSTERİCİLİĞİYLE ARAMAK

“**Zamanın imamı**” gibi tabirleri ayet ve hadîsler çerçevesinde ele almamız gerektiği açıktır.

Ancak, ayet ve hadîsler sizin “**tekel**”inizde olmadığına göre muhataplarınız da “Şöyle bir hadîs de var” diye **hadîs** okuma, “Şu **ayet**ten biz şunu anlıyoruz” deme imkânına sahiptirler.

İşte tam da bu noktada devreye “**usûl**” (yöntem, metod) meselesi girmektedir.

Doğru anlama gibi yanlış anlama da söz konusu olabildiğine, doğru yorumlama gibi yanlış yorumlama da bir vakıa olarak önümüzde bulunduğuna göre, doğru ile yanlışı ayırmada hakemimiz “**usûl**” olacaktır.

Elbette usûl konusunda da tartışma yaşanabilir, fakat usulün en temelde **akla ve mantığa uygunluk** gibi bir şartı vardır.

Yani usûl (yöntem) diye ortaya atılan ilkelerin akla ve mantığa aykırı olmaması, kendi içinde çelişkili ve tutarsız, birbirini çürüten varsayımlar niteliği taşımaması gerekir.

Çelişkili, yani **kendi kendisini yalanlayan** bir "usûl"den söz edilemeyeceği gibi, akıl dışı ve mantıksız varsayımlar üzerine kurulu bir "usûl" de olamaz.

Çünkü mantıksızlık temeli üzerine kurulu bir mantıktan söz edilemez.

*

Fırka-i naciyeden, bir başka deyişle **Ehl-i Sünnet ve Cemaat**’ten olmanın temel şartı, nassları anlamada “**usûl**”e bağlılıktır.

Said Ramazan el-Bûtî, konuyla ilgili olarak şunları söylemektedir:

> “İslam’ın tamamı, Arapça ibare ve nasslardan kaynaklanmaktadır. **Bilgi metodu**nun zarurî yolu ve onun **zarurî usulü** de **akılla sabit**tir. Bu kurallar, nassların tefsirinde ve bu nassların içerdiklerinin belirlenmesinde sahih bilginin kayıt altına alınıp şüpheli ve batıl evhamların ona karışmasını **engelleyici** olup bir anlamda **hakemlik** yapan bir **ölçü**dür. Bu ümmetin selefinden dinlerine sadık müslümanlar, **düşünce ve içtihatlar**ını bu ölçü ile zabt altına almışlardır. Bu ölçüye uyanlar kıyamete kadar var olacaklardır.”
>
> (Said Ramazan el-Bûtî, ***Selefiye***, çev. Vecihi Sönmez, İstanbul: Bedir Y., s. 46.)

Demek oluyor ki, **usûl**ün temeli **akıl ve mantık**tır.

Evet, bir müslüman, akıl ve mantık temeli üzerine kurulu bu **usûl**e (usûl-ü fıkıh) bağlı kalmak zorundadır. Çünkü bu, "doğru" bilgiye ulaşma yönteminin **zarurî yolu**dur.

Usûl-ü fıkha dair eserleri inceleyen bir kimse, bu usûlün muhteşemliğinin farkına varır.

Aynı zamanda, dinî konularda çalakalem birşeyler yazmanın ya da rastgele konuşmanın **cahilce (mantık dışı) ictihat** yapmak olduğunu anlar.

*

Bunun da ötesinde, bir kimse, ayet ve hadîslerden bahsederken çok dikkat etmek, Peygamber Efendimiz s.a.s.’in sözlerine **ilave** yapmaktan ya da anlamı bir şekilde bozacak biçimde **eksiltme**de bulunmaktan şiddetle kaçınmak zorundadır.

Aksi takdirde insan, Peygamber Efendimiz s.a.s. adına yalan uydurmuş olur. Ve böylelerinin **ateşe gireceğini** Peygamber Efendimiz s.a.s. haber vermiş durumdadır.

İşte bu yüzden ashabın birçoğu **hadîs rivayet** etme konusunda son derece ihtiyatlı davranmıştır.

Günümüzde ise, öyleleri var ki, bir yandan **mezhepsizlik** tehlikesinden söz ediyor ve güya bu zamanda **ehliyetsizce ictihat** yapanlara karşı duruyor, diğer yandan da, bırakın sadece ehliyetli olup olmadığına bakmaksızın (ayet ve hadîslere dayanarak) **ictihat** yapmayı, kendi kafasından **dinî hükümler** uyduruyor.

*

Evet, Said Ramazan el-Bûtî'nin ***Selefiye*** adlı kitabında genişçe izah ettiği gibi, **Ehl-i Sünnet ve Cemaat'ten olmak**, yani Resulullah'ın (s.a.s.) sünnetine tâbi olmak ve Ashab-ı Güzîn'in yolundan gitmek; öncelikle **usûlüddîn**e ya da **fıkıh usûlü**ne riayeti gerektirir.

Ayrıca, içtihadî konularda (hakkında **açık hüküm** bulunup da içtihat yapılamayacak konularda değil, salt **içtihadî** konularda) kendi görüşünü (içtihadını) ya da tâbi olduğu görüşü (mezhebi) **tek hak** anlayış olarak görmemek ve diğer ictihad sahiplerini (usule uygun içtihatta bulunan müçtehitleri) tekfir etmekten, sapıklıkla suçlamaktan kaçınmak gerekir.

Hakkında nass (tevil götürmeyen açık hüküm) bulunan konularda ictihad yapmak ve farklı bir düşünceyi savunmak söz konusu olamaz, "**Mevrid-i nassta ictihada mesağ yoktur**".

*

İctihadın (ister **mezhep** şeklinde bir topluluk tarafından benimsensin, isterse tek bir kişinin görüşü olarak kalsın) **tek başına** delil olmadığını da bilmek gerekmektedir.

Bir mezhebe ait ictihad, aynı mezhepten olan kişiye karşı (mezhebi benimsediği için) delil olarak ileri sürülebilir, fakat başka mezhepten olan kişiye karşı delil olmaz.

Mesela bir Şafiî, Hanefî mezhebinden bir başkasına, "Bu böyle, çünkü İmam Şafiî şöyle demiştir" diyemez. İmam Şafiî'nin içtihat yaparken dayandığı ayet ve/veya hadîsi göstermek zorundadır.

Çünkü gerçekte delil, ictihada medar olan âyet ve hadîslerdir.

İctihatla varılan görüş değildir.

*

İmam Pezdevî'nin ifade ettiği gibi, *"Şeriatın aslı Kitap ve sünnettir. Bu asılda kusur etmek kimseye helâl olmaz."* (M. Ebu Zehra, ***Ebu Hanife***, çev. O. Keskioğlu, 5. b., Ankara, 2005, s. 266.)

el-Bûtî'nin ifadesiyle, *"Fıkhî fetvalardaki içtihatların kaynağı **nasslar** ve onların **zahirleri**nin delâlet ettiği anlamdır."* (***Selefiye***, İstanbul: Bedir Y., s. 39.)

Bir başka ifadeyle, ictihad (mezhepler), **bizzat** (kendi başlarına) hüccet değildir.

Yani, "Böyle bir mezhep de (görüş de, içtihad da) var, o halde bu, herkes için delil olur" denilemez.

Bu, mezhep imamları için böyle olduğu gibi, müceddid diye adlandırılan diğer büyük alimler için de böyledir.

Yani bir söz, salt İmam-ı Azam, İmam Gazalî, İmam-ı Rabbanî, **İbn Teymiye**, Vehhabîler'in hocası **İbn Abdülvehhab, Said-i Nursî, Mevlana, İbn Arabî, Yunus Emre** veya keramet sahibi filan velî tarafından söylendi diye **dinde delil** olma vasfına sahip olmaz.

Bunu el-Bûtî şöyle açıklamaktadır:

> "… Eğer selef'in yönelişleri ve **içtihat**ları bizzat [salt selefe ait içtihat olmaları nedeniyle] hüccet olsaydı, o zaman (ayrıca) **delil**e ve dayanılacak bir **dayanağa** ihtiyaç duyulmazdı. Çünkü **bizzat kendisi** delildir. Dolayısıyla bu birbirinden uzak, hatta birbirine zıt olan görüşlerin [içtihatların] hepsinin **hak ve doğru** olması gerekirdi."
>
> (***Selefiye***, s. 38.)

İctihad mertebesine ulaşmış bir âlimin yaptığı ictihadın **hatalı bile olsa** "bir sevap" kazandırması (Ki isabet ettiğinde "iki sevap" kazandırır) başka birşey, **hatasız (hak)** olması başka birşeydir.

Liyakat sahibi bir müçtehidin her içtihadı doğru ve isabetli (hak) olmaz. Hatta peygamberler bile her içtihatlarında isabet edebilmiş değillerdir.

Peygamberler ile müçtehit alimler arasındaki fark, peygamberlerin içtihatlarının vahiyle mutlaka düzeltiliyor olmasıdır.

Çünkü peygamberlerin **dinî konulardaki** (sevab ve ikab konusu olan hususlardaki) beyanları, **bizzat (kendi başına)** delildir.

Alimlerin ictihat ürünü görüşleri ise kendi başına (bizzat) delil değildir.

*

İctihad mertebesine ulaşmamış bir kimsenin nasslara bakıp kendince yeni ictihatlar yapmaya çalışması veya **kafadan** “Bu bana göre böyle olmalıdır” demesinin ise hiçbir değerinin olmadığı açıktır.

el-Bûtî şöyle demektedir:

> “… Herhangi bir meselede, ‘Bu içtihadî bir meseledir’ sözümüzün anlamı, ‘Hükmün **delilleri şaibe ve ihtimallerden** kurtulmuş değildir’ demektir. O amelî ve itikadî meselelerde yaygın olarak vardır.”
>
> (***Selefiye***, s. 77.)

Bir başka deyişle, içtihatlar gerçekte **kesin** bilgi oluşturmaz, ancak **zan** düzeyinde bilgi oluşturur (İçtihadî bir konuda **icma** gerçekleştiğinde, bir devirde bütün müçtehitler ittifak ettiğinde, onun doğruluğu kesindir).

el-Bûtî’nin ifadesiyle, *“İçtihat çoğunlukla, sahibini zan derecesinin üstüne çıkarmaz; dolayısıyla müçtehit **hata**ya da düşebilir”*. (***Selefiye***, s. 61.)

*

Ancak, **tevatüren** bilinen (yani yalan üzerine toplanması mümkün olmayan bir **topluluk** tarafından rivayet edilmiş bulunan) genel inanç esasları, farzların ve **hükümlerin apaçık olanları**, mesela beş vakit namazın farziyeti, güç yetirenlerin hac yapmalarının gerekliliği, ve mallarından zekât vermelerinin farz oluşu; faizin, zinanın, adam öldürmenin, hırsızlığın ve içkinin haram olması gibi hususlar, içtihada konu olmaktan uzaktır.

Senedi **tevatür** derecesine ulaşmayan ve **haber-i ahad** diye bilinen (mesela tek bir rivayet zinciri ile gelen) hadîsler ise, **sahih** oldukları bilinse bile, **kesin** bir şekilde **şaibe ve ihtimallerden** kurtulamamaktadır.

(Mesela bir hadisi ashabdan 30 kişi aynı kelimelerle rivayet ettiğinde, onun doğruluğundan şüphelenilemez. Fakat ashabdan sadece bir kişinin rivayet ettiği ve hadîs kitaplarından birinin musannifinin "Bunu Rasulullah s.a.s.'den falan, ondan filan, ondan falanca, ondan da ben duydum" diyerek naklettiği bir hadiste ravilerden biri veya birkaçı hakkında bazen soru işaretleri ortaya çıkabilir.)

O nedenle, "**ahad haber**" durumundaki hadîsleri (sahih bile olsalar) dikkate almayanların **fasık, asi ya da bid'atçi** oldukları söylenebilmekle birlikte, **tekfir** edilememektedirler. (***Selefiye***, s. 61-63.)

Bununla birlikte, el-Bûtî'nin ifadesiyle, *"**Sahih** haberin durumu katîlik ve kesinlik derecesine ulaşmasa da, **zannîlik derecesinin en üst düzeyinde** bulunmaktadır".* (s. 54.)

*****

Zayıf rivayetlere gelince.. el-Bûtî şöyle demektedir:

> "… Bu da kendi arasında birçok kısma ayrılmaktadır. Bunların hepsi tek bir hükmü içermektedir. O da, akaid ve sülûkî (amelî) konulara taalluk eden hükümlerde zayıf hadîse **itibar edilmediği**dir. Ancak **zayıf** hadîsi **kıyas**a tercih eden bazı kimseler de vardır. Bu da **nazarî** [teoride kalan] bir görüştür. **Uygulama** bunun aksine gerçekleşmektedir…. Fakat hadîs âlimlerinin çoğuna göre, fazâil ile ilgili amellere giren konularda [farz olmayan fakat sevap kazandıran konularda], **çok zayıf olmaması** ve râvinin [günümüzde hadisi duyup ya da okuyup aktaranın] hadîsin **sahih olduğuna inanmaması** şartı ile zayıf hadîslerle amel etmek caizdir."
>
> (***Selefiye***, s. 56.)

Evet, bunlar, **Ehl-i Sünnet ve Cemaat**'ten olabilmek için dikkate alınması şart olan **usûl** esaslarıdır.

Bir de zamanımızın Ehl-i Sünnet ve Cemaat savunucusu olarak arz-ı endam eden bilgisiz tipler var ki, konuyu bilenlerin bunların yazdıkları karşısında, Ehl-i Sünnet anlayışının ayağa düşürülmesi yüzünden üzüntüden yürekleri parçalanmaktadır.

Cahilin birinin ***Millî Gazete***'de çıkıp müctehitmiş gibi fetva vererek "**zamanın imamı**"na **gıyabında biat** teranesi tutturması, bunu vird-i zeban edinerek döne döne tekrarlaması, ve kimsenin de çıkıp "Sen ne saçmalıyorsun!" dememesi, şaşılacak birşeydir.

Daha da şaşırtıcı olan şu ki, kendisinin bu (**İslam'ın güncellenmesi** niteliğindeki) "asrın buluşu" icatlarına tepki gösterenleri açıkça ya da dolaylı olarak sapıklıkla suçlayabiliyordu.

“ZAMANIN İMAMI” VE ŞİÎLEŞEN TARİKATÇILIK

Evet, “zamamın imamı” meselesini ayet ve hadîsler çerçevesinde ve **fıkıh usulü**nün yol göstericiliğine başvurarak değerlendirmek gerekiyor.

Bu tabirin yer aldığı bir ayet yok, fakat hadîsler var.

O halde öncelikle konuyla ilgili hadîsleri bilmek gerekiyor.

Bu yapılırken de, **istismarcı** bir yaklaşımla işe gelenlerin alınıp, gelmeyenlerin göz ardı edilmesi gibi (***Tevrat***’ın mesajını bozup çarpıtan, bazı hakikatleri gizleyen Yahudilere yakışan) bir tutumdan sakınılması önem taşıyor.

İkinci olarak, rivayet edilen hadîslerin **sahih** olanları ile **zayıf** olanlarını aynı kefeye koymaktan, bunları aynı değerde görmekten sakınmak gerekiyor.

*

Durum buyken, “zamanın imamı” kavramını istismar edenlerin bir taraftan “**sahih kaynak**” ve “**sahih İslam**” edebiyatı yaparken diğer taraftan zayıf rivayetleri sahih olanlara tercih edebildiklerini görüyoruz.

Mesela İskenderpaşa Cemaati’ne ait ***zinde.info*** adlı sitede yayınlanmış olan “**Kavramları Yeniden Anlamak**” başlıklı yazıda geçen *“Peygamberlere uymayan insanların helak olması gibi,* ***zamanının din önderini, vazifeli insanını bilmeden, onu tanımadan*** *ölmesi de o kişinin helakine, sanki islamdan önce ölmüş gibi imansız gitmesine sebep olabilir”* şeklindeki ifadenin durumu bu.

Buradaki bir başka sakatlık, sanki hadîslerde sözü edilen “imam”larda **manevî** (ya da ruhanî) bir boyut söz konusuymuş gibi onların “**din önderi, vazifeli kişi**” kabul edilmeleri.

Burası, birilerinin **Ehl-i Sünnet** yolunu terk edilip **Şia**'nın şaşkınlık denizinin yutucu girdaplarına yelken açtıkları iskele durumunda.

*

Şiîlere özgü bir anlayışın savunulduğu, söz konusu yazıdaki şu ifadelerden de anlaşılmaktadır:

> "Her **peygamber varisi veli** de, aynı şekilde kendisine verilen **yetki**leri ve **görev**leri kendi zamanında peygamberden sonra hakkıyla yerine getirir ve rabbinin davetine, görevini kendinden sonraki vazifeliye devrederek icabet eder."

İşte bu "imam" anlayışı tam da Şiîlere özgüdür.

"**Hakkıyla** yerine getirme" iddiası Şiîlerdeki "**masumiyet**" düşüncesinin muadili kabul edilebilir.

"Yetki ve görevleri" ifadesindeki "**yetki**" lafı da sorunlu.. Sorumlulukları/mükellefiyetleri (Ki Şeriat'le kayıtlıdır) anladık, fakat **yetkiler** ne demek oluyor?

"Görevini kendinden sonraki **vazifeli**ye devretme" lafı da bir başka tuhaflık.. (Velî kelimesi **tarikat** kurumunu akla getirdiği için, burada, bir **şeyh**in birilerine mutlaka **icazet** vermesinin gerekmediğini hatırlamak gerekiyor. Ayrıca birden fazla kişiyi de vazifelendirebilir, mesela **Yusuf-u Hemedanî** k. s.'nun dört halifesi mevcuttu, onlardan **Abdülhalık Gücdüvanî** rh. a. Nakşbendiye tarikatı tarafından pîr kabul edilir, diğer halife **Ahmed Yesevî** k. s.'nun silsilesinden ise **Bektaşîlik** gibi tarikatlar zuhur etmiştir.)

Gerçekte, ilgili hadiste "Peygamber **varis**i" değil, "peygamber**ler**in **varisler**i" ifadesi geçer:

> “ Muhakkak, âlimler peygamberlerin mirasçılarıdır. Şüphesiz peygamberler ne altın ne de gümüşü miras bırakırlar. **Peygamberler miras olarak ancak ilim bırakırlar**. Bu itibarla kim peygamberlerin mirası olan ilmi elde ederse tam bir hisse almış olur.”
>
> [Hüseyin Akyüz, “ ‘Âlimler Peygamberlerin Vârisleridir’ İbaresinin Yer Aldığı Bir Hadisin Mutâbaat ve Şevâhid Açısından Değerlendirilmesi”, ***Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi***, Cilt: XV, Sayı: 28 (2013/2), s. 115.]

Söz konusu varis**ler** için **velî** tabiri kullanılmaz, onların **alim**ler oldukları belirtilir.

Peygamberlerin varisleri olmak için **özel görevlendirme** gerekmiyor, yapacağınız tek şey, **ilim** öğrenmek.

Bunu nasib eden de Allahu Teala’dır.

Bu varisliğin gereğini yerine getirirseniz ne iyi, getirmezseniz sorumlu olursunuz:

> “Sonra o kitâbı, kullarımızdan seçtiğimiz kimselere mîras kıldık. Onlardan nefsine zulmeden de var, orta yolda giden de var. Bir de onlardan Allah'ın izniyle hayırlarda öne geçen var. İşte büyük lütûf budur!” (Fâtır, 35/32)

*

“Zamanın imamı” tabirinin geçtiği hadislerden hareketle oluşturulan “imamet” düşüncesi, Ehl-i Sünnet ile Şia arasındaki temel ihtilaf noktasını oluşturuyor.

Konuyla ilgili bir doktora tezi yazmış olan Prof. Abdullah Ünalan’ın ifadesiyle “Şîa’ 15 kadar temel konuda Ehl-i Sünnet’ten ayrılmaktadır ki, esasta bunlar da İmamet’i farklı yorumlamalara dayanmaktadır”. (Abdullah Ünalan, ***Ehl-i Sünnet ve Şîa’nın İmâmet’te Dayandığı Hadisler***, doktora tezi, Şanlıurfa: Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1998, s. 4.)

Dolayısıyla, Şia'nın imamet (zamanın imamı) yorumunun, onların alâmet-i farikası durumunda olduğunu söylemek gerekiyor. Çünkü bu imamet düşüncesi, diğer ayırıcı ön kabul ve varsayımlarının temelini oluşturmaktadır.

*

Bu noktada **Safevîler**'i hatırlamakta yarar var.

Eşrefoğlu Rumî rh. a., ***Müzekki'n-Nüfûs*** adlı tasavvufî eserinde **Şeyh Safî**'den çok sık alıntı yapar.

Şeyh Safî, Şah İsmail'in büyük dedesi olup, Somuncu Baba (Hamideddin-i Aksarayî), **Hacı Bayram-ı Velî, Akşemseddin, Aziz Mahmud Hüdayî** ve İsmail Hakkı Bursevî gibi zatların tarikat silsilesi ona dayanır.

Bugün nasıl **Mevlana** Türkiye'de herkesin saygı duyduğu bir isimse, o gün de Şeyh Safî (Safiyyüddin Erdebilî) Anadolu'da öyle bir saygınlığa sahipti. Osmanlı Devleti nezdinde de durum buydu, İstanbul'dan her yıl tarikatın Erdebil'deki merkezine hediyeler gönderilirdi, tıpkı Mekke'ye giden Sürre alayları gibi. O gün için Şeyh Safî'nin şöhreti yanında Mevlana'nınki önemsiz sayılırdı.

Ancak tarikatın merkezinde postnişinlik Şeyh Safî'nin soyundan gelenlerin tekelindeydi, şeyhlik **babadan oğula** geçer hale gelmişti.

Bu torunlardan **Şeyh Cüneyt** Şia mezhebini benimsedi ve siyasî emellerine ulaşmak için Akkoyunlular'ın hükümdarı **Uzun Hasan**'ın kız kardeşi ile evlendi.

Bu evlilikten doğan **Şeyh Haydar, kızılbaşlığın** mucididir, Çünkü müritlerinin kendilerine özgü bir alâmet/simge olarak **kızıl başlık** giymelerini istiyordu.

Böylece o dönemin **sofu tarikatçıları** kızıl başlık giymeye başladılar ve halk onlara "**kızılbaş**" demeye başladı.

Büyük çoğunluğunu Türkmen aşiretlerinin oluşturduğu bu cahil kızılbaşlar, eskiden Sünnî oldukları halde, Şeyh Cüneyt'e ve oğlu Şeyh Haydar'a uyarak Şiîleştiler.

Şeyh Haydar, dayısı **Uzun Hasan'ın kızı** ile evlenmişti, bu evlilikten dünyaya gelen **Şeyh (Şah) İsmail**, hem Şeyh Safî gibi bir efsanenin, hem de Akkoyunlular'ın en büyük padişahının torunu olarak büyük bir karizmaya sahipti, doğuştan liderdi, adam lider olarak doğmuştu.

İsmail'in doğuştan muazzam olan hırslarına devasa gaddarlığı da eklenince gözünü Osmanlı topraklarına dikmekte gecikmedi, Anadolu'da **Şahkulu (Şah'ın Kulu) isyanları** gibi isyanlar başgösterdi. **Yavuz Sultan Selim** onunla hesaplaşmak zorunda kaldı.

O dönemden sonra Sünnî mutasavvıflar, Şah İsmail'in "laneti" yüzünden (gerçekte salih bir zat olan) Şeyh Safî'yi eserlerinde anmayı bıraktılar.

Safevî devletinin adı Şeyh Safî'den gelir, Alevî kelimesinin Ali isminden türemiş olması gibi. Evliya Çelebi ***Seyahatname'***sinde İran parasının "**Şeyh Safî akçesi**", burada uygulanan kanunların da "**Şeyh Safî kanunu**" diye adlandırıldığını söylemektedir.

Kısacası, Safevî devleti, **Şiîleşen bir tarikatın** devletiydi.

*

Şia'nın "**zamanın imamı**" anlayışını kısmen revize ederek benimseyen tasavvufî nitelikteki gruplar ve tarikatlar, bu anlayışlarını savunabilmek için Ehl-i Sünnet'le yollarını başka konularda da ayırmak zorunda kalmaktadırlar.

İmameti Hz. Hüseyin'in soyundan gelen "masum imamlara" tahsis eden Şia'dan farkları ise, Hz. Hüseyin'in soyu yerine "görevli veli"den söz ediyor olmaları.

İttifak ettikleri husus ise, imamın insanlar tarafından seçilen bir lider olmayıp, “manen görevli” bir insan olmasıdır.

Mesele sadece (Allah dostu olma anlamında) velayet (velilik) olarak alındığında, bunun insanların tensibi ve seçimiyle değil ancak Allahu Teala’nın takdiriyle olacağı kesinse de, ümmetin seçimi (biati) esasına dayanan “imamet”in bu velayetin bir parçası haline getirilmesi, ya da velayete (veliliğe) imamet (liderlik/başkanlık) gibi bir dünyevî taht/koltuk imtiyazının sunulması, meselenin maneviyat konusu olmaktan çıkıp **maddî menfaat çarkı** haline gelmesi demek oluyor.

(Şeyhlik bilinen bir vasıf olmakla birlikte, velilik için aynı şey söylenemez. Bir başka ifadeyle, şeyhlik başka, velilik başkadır, ve kimin gerçekten velî olduğunu ancak Allahu Teala bilir. O yüzden eskiler bir kimse için “O, velidir” demek yerine, “O, **mâzanne**dendir [velî olduğu zannedilenlerdendir]” diye konuşurlardı.)

*

Ehl-i Sünnet nazarında (istikamet üzere olan) bir tarikat şeyhinin konumu (İmam Gazalî’nin ***İhya***’da ifade etmiş bulunduğu gibi) muallimlikten (eğiticilik ve öğreticilikten) ibaretken, istikameti kaybedip Şiîleşen (ve dünyevileşen) tarikatlarda şeyh, **muallim** olmaktan çıkıp “**zamanın imamı**” haline gelmektedir. (Bazılarının kullandığı “**doğal lider**” tabiri “zamanın imamı” olma iddiasına karşılık geliyor da olabilir, bilemiyoruz.)

İmamet meselesi ümmetin tensibi ve seçimiyle ilgili bir konu olmaktan çıkıp “ilahî” bir konu haline gelince, Ehl-i Sünnet indinde “zamanın imamı” (kendi zamanlarındaki imam) olan şahsiyetler bile Şiî zihniyetliler tarafından **dalaletle/sapıklıkla** suçlanan, hatta **tekfir** edilen kişiler olabilmektedir.

Nitekim Şia’nın büyük bir kesimi, kendi inançlarına göre nassla imam tayin edilip görevlendirilmiş olan Hz. Ali’nin imametini tanımayıp halife/imam oldukları için

Hz. Ebubekir, Hz. Ömer ve Hz. Osman'ı dalaletle suçlamakta, “sahabenin büyük bir çoğunluğunun Hz. Peygamber’den sonra Hz. Ali’ye **biat etmedikleri için küfre** girdikleri”ni ileri sürmektedirler. (Bkz. Mehmet Ümit, ***Hicrî Üçüncü Asırda Şiî-Mu’tezilî İmamet Tartışmaları ve İskâfî’nin Yeri***, yüksek lisans tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1996, s. 37.)

Müslümanların seçimi ve biatiyle belirlenen halife/imam (lider) düşüncesinin yerini **“vazifeli” imam** anlayışı alınca, önce, o “vazifelilik” birisine **yakıştırılıyor**, sonra bu yakıştırmaya kulp takılması için ayet ve hadîsler **yanlış yorumlanıyor** (hatta bazen hadis uyduruluyor), sonra da bütün bu uydurmalar bir **tekfir** mitralyözüne dönüştürülerek insanlar manevî katliama tabi tutuluyor.

İlk düğme yanlış iliklenince gerisi de öyle geliyor, bir yanlıştan nice yanlışlar doğuyor.

Bu Şiî dalaletini tasavvuf ve tarikatlara taşıyanlar ise, fıkhî hükmü “muallimlik”ten öteye gitmeyen tarikat şeyhini “zamanın imamı” (**doğal lider**, doğasında liderlik olan, yaratılıştan lider olan kişi) yapıyor.

“Zamanın imamı"nı tanıyıp bilmeyenlerin tekfiri ise (Şiîleşme ile laikleşmeyi mezceden yurdum tarikatçılığında) hal diliyle “zamane tarikatçılarının” **kerameti kendinden menkul irfan**ına havale ediliyor.

KUR’AN VE “ZAMANIN İMAMI”

"İmam" kelimesi ***Kur’an***’da yedi yerde kullanılmıştır, çoğulu “**eimme**” (imamlar) ise beş yerde geçmektedir. (Bkz. Abdülhakim Nas, ***İmâmet Probleminin Sünnî Literatüre Girişi ve Bâkıllânî’ye Göre İmâmet***, yüksek lisans tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1998, s. 6.)

Söz konusu ayetlerden hiçbirinde, **belirli bir şahıs** için “zamanın (tek) imamı” tabirinin kullanımına imkân verecek bir anlam mevcut değildir.

Bir ayette Firavun ve adamları için “**Onları ateşe çağıran imamlar (*eimmeten*) kıldık**” (Kasas, 28/41) buyurulduğu dikkate alınırsa, Allahu Teala tarafından dünyada **imam** (lider, önder) yapılmış olmanın her zaman bir meziyet ya da üstünlük anlamına gelmediğini söylemek gerekir.

Herkes, kendisine tabi olanlar için bir “imam”dır.

Kâfirler ve fasıklar da imamsız değil, onların da imamları (**ulu önder**leri vs.) var.

Ateşe kendi başlarına gitmiyorlar, koyun sürüsü gibi peşine takıldıkları "ulu"laştırılmış önderlerinin izinde yol alıyorlar.

*

Bir başka ayette İsrailoğulları için şöyle buyurulmaktadır:

> “Sabrettikleri ve ayetlerimize kesin bir inançla iman ediyor olduklarında (kesin inançlı olduklarında), **içlerinden**, emrimizle doğru yola yönelten **imamlar çıkardık**.” (Secde, 32/24)

Buradan anlaşılıyor ki, sabretmedikleri ve iman zaafı gösterdiklerinde aralarından imamlar çıkmayabiliyordu.

Yani onlar arasından, “**peygamberlere varis**” olan (ve “zamanın imamı” diye adlandırılabilecek biri) her zaman zuhur etmeyebiliyordu.

Nitekim, **Hz. İsa a. s.**'dan sonra İsrailoğulları arasından "onları doğru yola yönelten" imamlar çıkmadı.

İmamları yok değildi, vardı, her zaman da oldu, fakat onları "doğruya" iletmiyorlardı.

Bu imamlardan **Sabetay Sevi**, Mesihliğe bile soyunmuştu.

*

Her devir için tabi olunması gereken bir "zamanın imamı"nın bulunması gerekiyorsa, Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in zuhurundan önceki yıllarda "zamanın imamı" kimdi?

Kimlerdi?

Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem, "Benden önceki zamanın imamı falandı, ben ondan bu vazifeyi devraldım"mı demişti?!

Hz. Musa a. s.'a Tûr'da "Şimdi falanın zamanın imamlığı görevi bitti, görevi sen devraldın" mı denilmişti?!

Yani *"Her zamanın, 'uyulması zorunlu' bir imamı mutlaka vardır, olmalıdır, akıl bunun böyle olması gerektiğini söyler, mesele zamanın imamını tanımakta"* türünden bir hurafenin dayanağı bulunmuyor.

Diyanet’in ***Kur’an Yolu: Türkçe Meâl ve Tefsir*** kitabında, yukarıya mealini aldığımız ayet hakkında şunlar söyleniyor (C. 4, s. 360):

> “Kur’an’ın birçok yerinde İsrâiloğulları’na verilen nimetlerden ve kendilerine sağlanan üstünlükten söz edilir. Fakat burada da vurgulandığı

> üzere içlerinden doğru yolu gösteren rehber ve önderler çıkarılması şeklinde tezahür eden büyük nimet, onların sağlam bir imana sahip olmaları ve Allah'ın buyruklarına uyma hususunda güçlüklere karşı direnmeleri, inançlarını muhafazada azim ve sebat göstermeleri **şartına bağlanmıştır**. Bu niteliklerini kaybettiklerinde nimeti ve ilâhî desteği de hak etmez duruma düşmüşlerdir."

*

Bir başka ayette "imamlar" kelimesi şöyle geçer:

> "Kuşkusuz Firavun ülkesinde ululuk taslamış (ulu önder ilan edilerek tanrılaştırılmasını sağlamış), halkını da gruplara ayırmıştı. Gruplardan birini, erkek çocuklarını kıyımdan geçirip kızlarını sağ bırakmak suretiyle güçsüz düşürmeye çalışıyordu. O, bozgunculardandı.
>
> "Biz ise o ülkede güçsüz düşürülmek istenenlere lütufta bulunmak, onları **imamlar** yapmak ve onları **vârisler** (mirasçılar) kılmak istiyorduk." (Kasas, 28/4-5)

Görüldüğü gibi ayette Firavunistlerin ve İsrailoğulları'nın tabi olmaları gereken bir "zamanın imamı"ndan söz edilmiyor.

Evet, Allahu Teala'nın İsrailoğullarını imamlar yapmak istediği bildiriliyor. (Bunu, konuyla ilgili diğer ayeti gözönüne alarak, **içlerinden imamlar çıkarılması**, başlarındaki imamın/yöneticinin "kendilerinden olması" olarak anlayabiliriz.)

O gün için insanların hiç imamı yok değil elbette, Firavun ile yaranı, ülkelerinde imamlar durumundalar, fakat "ateşe davet eden imamlar"..

İsrailoğulları ise "zamanın imamı"na tabi olma değil, imamlar yapılma durumundalar.

*

Bir başka ayette imam kelimesi şu şekilde tekil olarak geçmektedir:

> "Her insan topluluğunu kendilerinin **imam**ıyla birlikte çağıracağımız o günde (hesap gününde) kimlerin amel defterleri sağından verilirse işte onlar amel defterlerini okuyacaklar ve en küçük bir zulme uğramayacaklar." (İsrâ, 17/71)

Burada söz konusu olan, her insan topluluğunun (*külle ünâsin*), kendilerine ait önder ile (*bi **imâm**ihim*) çağırılmaları..

Buradan anlaşılıyor ki her insan topluluğunun bir imamı var, fakat "zamanın imamı" diye bir imam türü yok.

Bununla birlikte, belirli bir topluluğun üyesi için, o topluluğun **kendi yaşadığı zamandaki imamı**ndan söz edilebilir elbette.

Söz konusu imam, o kişinin "zaman**-ı-nın** imamı" olur, evet, "zaman**-ı**"nın imamı.. "zaman"ın imamı değil.

Hadîslerde bu şekilde "zaman**-ı-nın** imamı"na (mevcut halifeye) tabi olmaktan söz ediliyor, fakat "zamanın imamı" diye bir tabir geçmiyor.

*

Ayetlerde "imam" kelimesi başka anlamda da kullanılıyor. Mesela ***Tevrat***, iki ayette "**imam** ve rahmet" (*imamen ve rahmeten*) olarak nitelendirilmektedir (Hûd, 11/17; Ahkâf, 46/12).

Bu anlamda bir "zamanın imamı"ndan söz etmek mantıklı olabilir, fakat imamlığı kendinden menkul kimseler belki de kendilerine bu şekilde şerik/ortak koşulmasından pek memnun olmayacaklardır.

İmam kelimesi Hicr Suresi'nin 79'uncu ayetinde ise "önde olan yer ya da yol" anlamında geçiyor.

Yine Yasin Suresi'nin 12'nci ayetinde de "imam" kelimesi yer almaktadır:

> "Şüphe yok ki biz, ölüleri dirilteceğiz! Onların yapıp öne sürdüklerini ve geriye bıraktıklarını yazmaktayız. Herşeyi, açıklayıcı bir kitapta (*fî* ***imâm****in mübînin*) sayıp kaydetmişizdir."

“ZAMANIN İMAMI” YOK, “ZAMANIN İMAMSIZLIĞI” VAR

Adududdîn el-İcî, meşhur eseri ***el-Mevâkıf***’ta **imameti/imamlığı** şu şekilde tanımlamaktadır:

> “Dinin ayakta tutulması (ikamesi) hususunda ümmetin tamamının (kâffesinin) ona tabi olması vacip olacak şekilde Rasul’e halef olmaktır (halifeliktir).”
>
> (Bkz. Seyyid Şerif Cürcânî, ***Şerhu’l-Mevâkıf***, C. 3, çev. Ömer Türker, 2. b., İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, s. 666-7.)

Burada sözü edilen tabi olmadan (ittibadan) gaye, “**dinin ayakta tutulması**”dır, “**ikame**”sidir, imam seçilen kişinin **kişisel saltanat**ına hizmet değil.

Dini ayakta tutmak, hükümlerini tatbiktir, **Şeriat**’i uygulamaktır.

*

Yukarıdaki tanımın da gösterdiği gibi **imamet** ile **hilafet** aynı şeydir.

Hadîs-i şerîfler **hilafet** ile **imamet**in aynı şey olduğunu gösterdiği halde Şiîler’in büyük bölümü bu ikisini birbirinden ayırdılar.

Onlara göre Rasululllah sallallahu aleyhi ve sellem’den sonraki **imam** Hz. Ali’dir.

“**Zamanın imamı**” oydu.

Hz. Ebubekir’e gelince, o, “**Müslümanlar’ın imamı**” değildi, bir mütegallibeydi.

Hz. Ali'nin imamlığının geçerlilik kazanması (daha doğrusu **Hz. Ebubekir, Hz. Ömer ve Hz. Osman**'ın imametinin inkârı) için "**hilafetten farklı bir imamet**" icat edilmesi gerekiyordu, bunu yaptılar.

Ehl-i Sünnet itikadı kitaplarında "**hilafet ve imamet**" bahsine yer verilmesinin nedeni işte budur. Şiîlerin hurafe ve safsatalarıyla zihinlerin bulanmasının engellenmesine çalışılmıştır.

*

İmametle ilgili bütün hadîsler bir bütün halinde ele alındığında meselede anlaşılmayacak bir yön kalmaz.

Böyle olmakla birlikte, günümüzde bazılarının, **Ehl-i Sünnet'ten olduklarını iddia** ettikleri halde, gerçekte **Şia** ile aynı inancı paylaştıklarını, onlar gibi "**zamanın imamı**" ("zamanındaki imam/halife" değil) hurafesine inandıklarını görüyoruz.

Sünnî olma iddiasındaki böylesi **cahil tarikatçılar**ın ve tarikatımsı grupların kendi hocalarını ve üstadlarını "**zamanın imamı**" ilan ettikleri müşahede olunuyor.

Sırf kendileri adına konuşmaları durumunda (onlar açısından hocalarının o zaman için imam/önder durumunda bulunması hasebiyle imam kelimesinin "sözlük anlamı" çerçevesinde) "zamanın imamı" tabirini kullanmaları anlayışla karşılanabilir, fakat başkalarının da kendilerinin hocalarını ya da üstadlarını "**zamanın imamı**" kabul etmeleri **gerektiğine,** bunu yapmamalarının **sapıtma** anlamına geldiğine inandıkları anda (imam kelimesinin **sözlük anlamının** sınırlarını aşarak) tipik bir Şiî gibi akıl yürütmeye başlamış oluyorlar.

*

Bir hadiste "*İnsanlara* ***imam*** *olan çobandır, güttüğünden* ***mesul****dür*" buyurulmaktadır (Buharî, Ahkâm, 1; Müslim, İmara, 5; Ebu Davud, İmara, 1; Tirmizî, Cihad, 27).

Şeriat'i savunma ve hayata geçirme hususunda sorumluluktan/mesuliyetten muaf, **cihat** "külfet"inden azade bir "yan gelip yatar" "**zamanın imamı**" yok.

Erdoğan gibi konuşmak gerekirse "Yok öyle yirmibeş kuruşa simit" ve dahî "**Yok öyle yirmibeş kuruşluk imamlık**".

Bir başka hadiste, Allahu Teala'nın mahşer gününde Arş'ın gölgesinde gölgelendireceği kişilerin başında "**adil imam**"ın geldiği belirtilir (Buharî, Zekat, 16; Müslim, Zekat, 91; Tirmizî, Zühd, 53).

Buna karşılık " *'**Zamanın imamı**', Kıyamet gününde Arş'ın gölgesinde gölgelenir*" diye bir hadîs yok.

Demek ki, adil olan imam da var, olmayan da.. Böylece Şia'nın "**masum imam**" efsanesi de çökmüş olmaktadır.

Yine bir başka hadiste, **zalim imam**ın, Allahu Teala'nın en çok buğzettiği kimseler arasında yer aldığı belirtilir (Nesâî, Zekat, 77).

Demek ki imamlar zalim de olabilir.. Zalimlerden de olabilir.

*

İmam Cüveynî, *"Allah'ın, kulların maslahatını gözetmesinin kendisine vacip olması sebebiyle onun insanlara imâm nasb etmesinin de Allah'a vacip olduğu"* şeklindeki (Şia'ya özgü) düşüncenin "***din ve Allah konusunda cehalet****ten başka bir şey olmadığını*" söylemektedir. (Mehmet Salih Gecit, ***İslâm Kelâmında Siyâset ve İmâmet Tartışmaları***, doktora tezi, Erzurum: A. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 3012, s. 395.)

Evet, cehaletin ta kendisidir.

Cüveynî'ye göre, nasıl peygambersiz zamanlar olabiliyorsa, imamsız zamanlar da olabilir. (Abdullah Ünalan, ***İmâmü'l-Haremeyn Ebu'l-Meâlî el-Cüveynî'nin Gıyasü'l-Ümem fi İltiyasi'z-Zulem Adlı Eserine Göre Bey'at ve İmâmet***, yüksek lisans tezi, Ankara: A. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1994, s. 30.)

Bu zaten, **Huzeyfe** radiyallahu anh'in rivayet ettiği hadîsin ortaya koyduğu bir gerçek.. Çünkü "**Müslümanlar'ın cemaatinin ve imamının bulunmadığı**" bir zamanda ne yapması gerektiğini sorduğu zaman ona "**bütün fırkaları terk etmesi**" söylenmiştir.

Rasulullah s.a.s. ona, "Hayır, Müslümanlar'ın her zaman bir cemaati ya da cemaatleri bulunacak, ve her devirde bir '**zamanın imamı**' olacaktır" dememiştir.

Evet, Şiîler'in batıl zu'mlarının aksine, her devirde "**zamanın peygamberi**" olan bir peygamber göndermek Allahu Teala üzerine vacip olmaz (Mesela yaşadığımız şu zamanda hayatta olan bir peygamber yok), nerde kaldı ki her devirde yeni bir imam göndermek vacip olsun. (Daha doğrusu, Allahu Teala üzerine hiçbir devirde peygamber göndermek vacip değildir.)

*

Hz. Peygamber s.a.s., *"**İsrail oğulları** zamanında onları peygamberler idare ederdi. Her ne zaman bir peygamber vefât ederse onun yerine başka bir peygamber gelirdi. Hiç şüphesiz **benden sonra peygamber yoktur**. Ancak **halifeler** olacaktır. Onlar **birden çok olabilir**"* buyurmuştur.

Bunun üzerine sahabiler *"Yâ Resûlallâh! **Halifeler birden çok olursa** bize ne emredersiniz?"* demişler, Hz. Peygamber de *"**Birinci yaptığınız biate bağlı kalınız,** haklarını veriniz. Onlara da Hz. Allah, sizin haklarınızdan soracaktır"* diye cevap vermiştir. (Buhârî, Enbiyâ, 50; Müslim, İmâre, 44; İbn Mâce, Cihad, 42; ***Sahîh-i***

Muslim ve Tercemesi, C. 6, çev. Mehmed Sofuoğlu, İstanbul: İrfan Yayımcılık, 1988, s. 13-4.)

Burada "**Zamanın imamı** her kimse, ona itaat edin" denilmiyor.. "İlk yapılan biate" bağlı kalınması emrediliyor.

Ancak, bu hadîste sözü edilen "**imam**"lar, Şia'nın (ve şiîleşen tarikatçıların, grupların) zannettiği gibi "**naylon zamanın imamları**" değil.

Gerçek imamlar..

Gerçek imam (Ehl-i Sünnet itikadı kitaplarında anlatıldığı gibi) şu demek: **Şeriat**'i uygular, Müslümanlar'ı **dış saldırılara karşı korur**, cihat eder, ümmetin kendi aralarındaki ihtilaflarda onları yargılayıp hüküm verir.

*

Bu hadîsten şunu da anlıyoruz:

Müslümanlar'ın **cemaatsiz (ve imamsız)** zamanları olabileceği gibi, **birden fazla (insanlara hükmeden ve Şeriat'i uygulayan) halifelerinin/imamlarının** bulunduğu zamanlar da olabilir. (Mesela Emevîlerden sonra **Abbasî Devleti** ve **Endülüs Emevî Devleti** şeklinde bölünme yaşandı.)

Böylesi bir durumda bir İslam devletini/imamı (laik / "siyasal dinsiz" devleti değil) bırakıp diğer müslüman imama/halifeye tabi olan kişi **"cemaat"i terk** etmiş olmaz, fakat (şayet haklı bir gerekçesi yoksa) yaptığı biatini bozduğu ve **sözünden döndüğü** için günahkâr olur.

Ancak hiç biat etmemişse ya da biat ettiği imam vefat edip ortada biat kalmamış ve böyle bir tavır sergilemişse o takdirde bir vebalden söz edilemez.

Günümüzün (Şia usulü) "**zamanın imamı**"cılarına gelince, bunların imamlarının, yaşadıkları ülkelerde "**dini ayakta tutmak**" için harekete geçmeleri,

Müslümanlar'ın başına geçip onlarla birlikte **cihat** etmeleri, Müslümanlar arasındaki ihtilafları **mahkemelerde** hükme bağlatmaları gibi bir durum yok..

Yaşadıkları dinsiz, laik ya da İslam dışı rejimlerde gayri İslamî kanunların baskısı altında inim inim inliyorlar..

"Kendisi muhtac-ı himmet bir dede, *nerde kaldı gayriye himmet ede!"*

Fakat dilleri uzun..

Cihanda kendilerinden başka "imam" bulunmadığını, herkesin ("**zamanın imamı**" diyerek) kendilerine tabi olması gerektiğini **söyletebiliyorlar**.

Tam maskaralık.

ZAMANIN NAYLON İMAMLARI

“Zamanın imamı” hurafesini tarih laboratuarında deneye tabi tutmak önem taşıyor.

Hz. Ömer radiyallahu anh suikaste uğrayıp ağır yaralandığı zaman ona “Kendine bir halef (yerine geçecek halife) tayin et” dediler, “**Zamanın imamı kim, bize bildir de ona biat edelim**” demediler.

Hz. Ömer de “**Şu kişi zamanın imamıdır**” demedi, seçimi “Cennet’le müjdelenenler”den oluşan **şûra**ya havale etti. (Bkz. ***Sahîh-i Muslim ve Tercemesi***, C. 6, çev. Mehmed Sofuoğlu, İstanbul: İrfan Yayımcılık, 1988, s. 41.)

“**Zamanın imamı**” tabirini kullananlar, onları İsrailoğullarının peygamberlerine benzetiyor, “**Peygamber varisi**” vs. gibi tabirler etrafında idare-i kelam ediyorlar.

Ancak, “Peygamber varisi” arayıp bulmaya meraklı bu adamlar, Hz. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’in bu konudaki **sözlerini** (görüldüğü kadarıyla) umursamıyorlar. Böylece bizzat Hz. Peygamber s.a.s.’i umursamamış oluyorlar.

Fakat “**varis**”lere meraklılar.

*

Rasulullah s.a.s., bu ümmette **halifeler (hulefa)** bulunacağını haber vermiş bulunuyor. Ve hadîslerden, bu halifelerin **Müslümanlar’ın biatı ile belirleneceği** anlaşılıyor.

Eğer bu “zamanın imamı” olma vasfı **biatle değil de manevî bir atama** ile gerçekleşiyor olsaydı, hadîste (birden fazla halifenin zuhur etmesi durumunda) “**ilk biate bağlı kalma**” emri verilmez, “**Zamanın imamı** olan kimseye tabi olun” denilirdi. (Bkz. Buhârî, Enbiyâ, 50; Müslim, İmâre, 44; İbn Mâce, Cihad,

42; ***Sahîh-i Muslim ve Tercemesi***, C. 6, çev. Mehmed Sofuoğlu, İstanbul: İrfan Yayımcılık, 1988, s. 13-4.)

Evet, “zamanın imamı” düşüncesinin yanlış olduğunu hem hadîsler hem de tarihî tecrübe göstermektedir.

*

Mesela **Hz. Hasan**’ın hilafeti **Hz. Muaviye**’ye bırakmasını alalım, “zamanın imamı” o sırada kimdi?

Hz. Hasan idiyse (Ki **Şia**’ya göre öyle), ve de imamlık biat sözleşmesi çerçevesinde ortaya çıkan bir olay değil de “manevî bir tayin/atama/belirleme” ile gerçekleşen birşeydiyse, onun “zamanın imamı” olarak hilafeti Hz. Muaviye’ye bırakması **emanete ihanet** ve münafıkça bir hareket olurdu.

Yine, Şia’nın iddia ettiği gibi Hz. Ali k. v. Hz. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’den sonra gelen imam idiyse, “zamanın imamı” olarak neden Hz. Ebubekir, Hz. Ömer ve Hz. Osman dönemlerinde ortaya çıkıp “**Ben, imamım**” dememiştir?

Böyle bir durumda Hz. Osman’ın halife seçildiği şûraya da hiç katılmaması, protesto etmesi, bu şûraya meşruiyet kazandırmaması gerekirdi.

*

Sonra, (Sünnî olduklarını söyleyenler açısından düşünelim) “zamanın imamı” diye bir şey vardıysa, **Hz. Ebubekir**’in kendisinden sonraki imam/halife olarak **Hz. Ömer’i tavsiye** etmemesi, “zamanın imamı”nı biliyorsa onun adını vermesi gerekirdi.

Bilmiyorsa bu defa da ona düşen, susmasıydı, Hz. Ömer'in ismini öne çıkarması değil.

Eğer Hz. Ömer'i kendisinden sonraki (manen atanmış) "zamanın imamı" olarak görüyorduysa, o takdirde de, "**Zamanın imamı odur, ona tabi olun**" diye kesin konuşması, "**Bence en uygun odur, fakat ona kefil olamam**" anlamına gelen ifadeler kullanmaması icab ederdi.

Bütün bunlardan anlaşılabileceği gibi **"Müslümanların biatı/seçimi" dışında bir ameliyeyle belirlenmiş bir "zamanın imamı" mevcut değildir**.

Bu, çocuksu bir hurafedir.

*

Nitekim **İmam Gazalî**'ye de göre de, imamın bu şekilde ("zamanın imamı" olma anlamında) manevî tayinle belirlenmesi durumu söz konusu olsaydı (Müslümanların biat suretiyle seçmeleri söz konusu olmaksızın bir "zamanın imamı" bulunsaydı), Hz. Peygamber s.a.s. mutlaka kendisinden sonra kimin halife olacağını tartışmaya meydan vermeyecek şekilde açıkça belirtirdi.

İmam Gazâlî ayrıca, haklarında böylesi bir tayin iddiası bulunmayan **Hz. Ebubekir, Hz. Ömer ve Hz. Osman**'ın imametleri/halifelikleri konusunda ümmet arasında ihtilaf yaşanmamış olmasına rağmen, Şia'nın imamlığa tayin edilmiş bulunduğunu iddia ettikleri Hz. Ali'nin hilafeti sırasında ihtilaf yaşanmış bulunmasına dikkat çekiyor. (Gazâlî, ***el-İktisâd***, s. 233'ten aktaran s. Muhammet İkbal Şenol, ***İslam Siyaset Felsefesinde Riyaset-İmâmet Düşüncesi***, yüksek lisans tezi, Konya: N. E. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018, s. 59.)

Hz. Ali hakkındaki iddia doğru olsaydı, ilk halifeler döneminde ihtilaf yaşanması, Hz. Ali'nin hilafeti sırasında ise ihtilafların sona ermesi gerekirdi.

*

Ayrıca bir de **gerçek (nübüvvet/peygamberlik menheci üzere) hilafetin** 30 yıl devam etmesi, sonra hilafetin mülke (diktatörlüğe, egemen devlet başkanlığına, hükümranlığa, otoriter yöneticiliğe) dönüşmesi meselesi var.

Ahmed bin Hanbel rh. a.'in ***Müsned***'inde rivayet ettiği üzere Numan b. Beşir şöyle demiştir:

> "... mescitte oturuyorduk. Ebû Sa'leb el-Huşeni geldi ve Beşir b. Sa'd'a şöyle seslendi: '*Hz. Peygamber'in emirler hakkındaki hadisini ezberlemiş misin?*' Ebû Huzeyfe '*Ben ezberlemişim*' dedi ve Hz. Peygamber'in şu hadisini nakletti: *'**Nübüvvet** sizin içinizde Allah'ın dilediği kadar kalacaktır. Sonra onu dilediği zaman kaldıracaktır. Ardından Allah'ın dilediği kadar **nübüvveti yöntem (menhec) olarak takip eden hilafet** olacaktır. Allah dilediği zaman onu da kaldıracaktır. Sonra da **ısırıcı bir mülk/egemenlik** [mülkün adûdun] olacaktır. Allah'ın dilediği kadar sürecek sonra Allah dilediği zaman onu da kaldıracaktır. Ardından **zorba** [cebrî] bir yönetim olacaktır. Allah'ın dilediği kadar sürecek ve Allah dilediği zaman onu da kaldıracaktır. Sonra yine nübüvvet yolunda ve menhecinde bir yönetim olacaktır. Hz. Peygamber bu ifadesinden sonra artık sükut etti.*' "

Taftâzânî bu hadisten hareketle, otuz seneden sonraki yöneticilerin imam veya halife değil, melik ya da emir olduklarını belirtir. (Mehmet Sever, ***Sa'dettin Taftâzânî'nin İmamet Anlayışı ve İlk Dönem Siyasi Olayları Değerlendirişi***, yüksek lisans tezi, Samsun: O. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2012, s. 53.)

Bu durumda, "zamanın imamlığı" diye birşey bulunuyor olsa bile, sadece 30 yıl sürdüğünü, daha sonra onun yerini "**zamanın imamsızlığı**"nın aldığını kabul etmek gerekir.

Böyle olunca, söz konusu 30 yıldan sonraki dönemde herhangi bir kimsenin "zamanındaki imam"a biat etmemesinden söz edilemeyecektir.

Çünkü ortada “zamanın imamı” bulunmamaktadır, sadece melik (diktatör, kral, padişah) vardır.

Ve bunların melik olmak için senin biatine bir ihtiyaçları bulunmamaktadır. Uç örnek "Devlet başkanlığı ve hakimiyet öyle müzakere ile, seçimle, ilmin icabı şudur filan denilerek alınmaz, kaba kuvvut ve zorla alınır" diyen zorbadır.

*

[Bu **30** yıl konusuna değinmişken parantez açıp bir hususu belirtelim:

İslam tarihçileri bu **30** yıllık süreyi **Dört Halife** dönemi ile sınırlandırma eğilimi gösteriyorlar, fakat bu yanlıştır.

Buna **Hz. Hasan r.a.**’in de dahil edilmesi gerekir, aksi takdirde **30** yıldan söz etmek mümkün olmuyor, **29** seneden bahsetmek gerekiyor.

Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem’in vefat tarihi 8 Haziran **632**.. Hz. Hasan’ın **halifelikten feragat** tarihi ise 29 Temmuz **661**..

Aradaki süre **29** yıl, fakat bunu esas almıyoruz, çünkü şemsî (güneşsel, Güneş takvimine göre) yıl ile kamerî (Kamerî takvime göre) yıl farklıdır.

Mesela Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem’in vefat yaşı Kamerî takvime göre **63**, bizim şu anda kullandığımız takvime göre ise **61**’dir (571-632).

Demek oluyor ki 30 yılı hesaplarken Kamerî takvime bakmak gerekiyor. Rasulullah s.a.s.’in vefat ve Hz. Ebubekir’in hilafetinin başlangıç tarihi h. 11’inci yılın Rebîülevvel ayının 12’si.. Hz. Hasan’ın hilafeti bırakma tarihi ise 25 Rebîülevvel 41 (29 temmuz 661).

Böylece, hilafet dönemi (kamerî takvime göre) **30 yıl artı 13 gün** olmuş oluyor.

Halifelik dönemi beş yıl süren Hz. Ali’nin vefat tarihi altı ay öncesi (27 Ocak 661).

Dolayısıyla hilafet dönemi Hz. Ali ile bitmiş olsaydı, **29** yıldan söz etmek gerekirdi, **30** yıldan değil.]

*

“Zamanın imamlığı” diye birşey olsaydı, Rasulullah s.a.s. 30 yıllık gerçek hilafeti **mülk** (diktatörlük, otoriter egemenlik, saltanat) döneminin izleyeceğini söylemez, “Ondan sonraki dönemde ‘zamanın imamı’ insanlara hükmedecek konumda ve güçte olmaz, zayıf düşer” gibisinden birşey derdi.

Hülasa, Şiîler’in (ve **kendisini Sünnî zanneden Şiîleşmişlerin**) zannınn aksine “zamanın imamlığı” diye birşey bulunmamaktadır. Bu iddia delilsiz bir uydurmadan başka birşey değildir.

Bununla birlikte, (İslam tarihi ve ashabın uygulaması aksi yönde olduğu halde) bu hurafeyi savunanlar, şöyle bir hadîs bulunduğunu iddia ediyorlar:

"**Zamanın imamını bilmeden/tanımadan ölen kişi**, cahiliye ölümü ile ölür."

İfadenin Arapça’sına bakıldığında (Men mâte ve lem ya‘rif imâme zemânihî mâte mîteten câhiliyyeten), tercümenin, “zaman**ın** imamına” değil “zaman**ının** (kendisinin zamanının) imamına” diye yapılmasının gerektiği ortaya çıkıyor.

Peki, kişinin kendisinin zamanında (Huzeyfe r. a.’in rivayet ettiği hadîste geçtiği gibi) bir imam bulunmuyorsa?..

İmdi, ortada bir **imam** varsa, kimse için onu “**bilmek**” diye bir sorun bulunmaz, herkes bilir.. Hz. Ebubekir’in hilafeti zamanında onun imamlığını “bilmeyen” mi vardı?! İnsanlar için Güneş’in varlığından haberdar olmama, Güneş’i bilmeme diye birşey söz konusu olabilir mi?!

Mesela Türkiye'de Erdoğan'ın cumhurbaşkanlığının bilinmesi bir sorun mudur?.. Bilmeyen mi var?!

Bilmeyen var da, üç dört yaşındaki çocuklar.

Fakat asıl sorun şu: Böyle bir hadîs sahih kaynaklarda yok..

Sadece şöyle bir hadîs var:

> "… Her kim de boynunda bey'atı olmayarak ölürse cahiliyet ölümü ile ölür (Ve men mâte ve leyse fî 'unukihî bey'atün, mâte mîteten câhiliyyeten)."
>
> (***Sahîh-i Muslim ve Tercemesi***, C. 6, çev. Mehmed Sofuoğlu, s. 52-3.)

Evet, mesele biat meselesi.. Ortada bir imam varsa onu zaten herkes **bilir**, varlığından herkes haberdar olur.

Dikkat edilirse ***Sahîh-i Müslim***'deki hadîs "**kişinin zamanındaki imam**"dan söz etmiyor, kişinin "**boynunda biat**" bulunmasının gerekli olduğunu ortaya koyuyor (Tabiî Huzeyfe r. a.'in rivayet ettiği hadîsin gösterdiği gibi ortada cemaat ve imam varsa).

Bu aynı zamanda, Müslümanlar'ın (ümmetin) mutlaka "**kendilerinden olan ulu'l-emr**" etrafında birleşip **devletleşmeleri** gerektiği anlamına gelmektedir.

Evet, Müslümanlar'ın "**boynunda biat**" bulunması meselesi, **devletleşme** meselesidir. (Sofuoğlu Nisa Suresi'nin "sizden olan ulu'l-emre itaat" ve "emanetlerin ehline verilmesi ve insanlar arasında adaletle hükmedilmesi" emirlerini içeren 58 ve 59'uncu ayetlerinden hareketle şunu diyor: "Bu iki ayette devlet kurumunun ve İslam idare hukukunun en esaslı hükümlerine işaret olunmuştur ki **İslam ümmetinin ilk ve en önemli vazifesi kendisine *ehliyetli* ve [adaletle hükmedecek] kudretli bir devlet başkanı**

seçmesi ve bu suretle devlet idaresi kurmasıdır." Bkz. ***Sahîh-i Muslim ve Tercemesi***, C. 6, çev. Mehmed Sofuoğlu, s. 31, dn. 12.)

*

Günümüzde, *"Bu devirde yaşayan bir peygamber yok, fakat insanlar her devirde peygamberlerin irşadına muhtaçtır, o halde bu devirde de* ***Son Peygamber'in vekili*** *olan bir '****zamanın imamı****' bulunuyor olmalıdır"* şeklinde akıl yürütenlere de rastlanıyor.

Bu şekilde (ilgili hadîsleri hiç nazar-ı dikkate almadan) **akıl yürütme**de bulunmak ve bu akıl yürütme ile **(tabi olunması gereken) zamanın imamı makamlığı icat etmek,** fıkıh usulüne aykırı olarak çıkarımda bulunmak demektir.

Akıl (içtihat seviyesindeki akıl), yeni meseleler için **kıyas** yoluyla ayet ve hadislerden hüküm çıkarabilir, fakat böyle öncülleri ayet ve hadislere değil de varsayımlara dayalı çıkarımlarda bulunamaz. (Bu noktada keşf ü keramet, rüya vs.'nin de delil olmayacağını hatırlatmaya bile gerek yoktur.)

Ne yazık ki bu hataya özellikle tasavvuf erbabı düşüyor. Mesela İsmail Hakkı Bursevî "Kim ki zamanının imamını tanımadan ölürse, cahiliyye ölümü üzere ölür" diye yazmış (*Tefsîru Rûhu'l-Beyân,* 5, 272) ve şu açıklamayı yapmış*: "****İmam'dan murad, Kutub'dur.*** *Bu Kutub da şeyhimizdir. Kim onun kutbiyyetini tanımaz ve kendisine tâbi olmazsa, kötü hâl üzere ölür."* (Halis Ece, "Zamanın imamını tanımadan ölenler…", https://www.halisece.com/sorulara-cevaplar/3137-zamanin-imamini-tanimadan-olenler.html)

Bu noktada büyük Hanefî fakihi ve Nakşbendî şeyhi Eşref Ali et-Tânevî'nin şu açıklamalarına göz atmakta yarar var:

> "Bey'at'in ve bey'atleşmenin bir hakikati bir de sûreti vardır. **Hakikati** mürşid [irşad eden] ile müsterşid [irşad olmak isteyen] arasındaki **akit** (sözleşme) olmasıdır. Mürşide düşen **ta'lim** [öğretim],

müsterşide düşen ise **ittiba**dır. Bu ikisi arasındaki [ilişki] nübüvvet ve ümmet ilişkisi olsaydı bu akit peygamber açısından **tebliğ**, ümmet açısından da **iman** etmek olurdu. Bu şekliyle [peygambere iman anlamında] yapılan akitten hasıl olan, **İslam hükümlerinin tamamına yapışmak**tır. Bu ölçü bunun gerçekleşmesinde yeterlidir. **Şayet sahih ve sabitse** 'şeyhi olmayanın şeyhi şeytandır' diyen kimsenin sözü buna [Peygambere imana] hamledilir. Yoksa (sahih değilse) müslümanlardan hiçbir kimse bunu tasdik edecek değildir. Bu [Peygamber'e olan] bey'at da farzdır. …

"Eğer mürşid ve müsterşid her ikisi de ümmetten olursa [Mürşidin peygamberliği söz konusu olmadığında] -ki nübüvvet zamanından sonraki durum buydu- onlar arasındaki akit bugün şeyhlik ve müridlik olarak bilinen bey'atin kendisidir. Bu bey'at yine yukarıda zikredilen ikinci şekilde olduğu gibi İslamî ve imânî ahdin ve … sünnete uymanın takviyesidir. **Bu bey'atin farz veya vacip yahut sünnet-i müekkede olmasına dair delil yoktur.** Ne var ki o, nübüvvetin varlığından/sevgili Peygamberimizden sâbit ve sahih olmuştur ki **müstehab**dır. Her kim ***'Ey iman edenler! Allah'tan korkun. O'na yaklaşmaya yol arayın***' ayetinden istidlalle o bey'at **farzdır veya vaciptir** derse bu da delilsiz bir söz ve **re'ye dayalı** bir tefsirdir. *Vebteğû ileyhi*'nin doğru tefsiri **taatlerle yakınlaşmak**tır [şeyhlerin şahsıyla, onlara biatle değil]. Yine [bu tarz] bey'at müekked sünnettir denemez çünkü Allah resulünden bu [tür] bey'ati devamlı yaptığı sabit olmamıştır. Onun zamanında binlerce müslüman vardı ve onlar bu özel bey'atle ona bey'atte bulunmamışlardır."
(Tânevî, ***Enfâsü Îsa***, s. 437-438.)

[Şâh Muînuddîn el-Hâşimî – Cüneyd Ahmed el-Hâşimî, "Eşref Alî (Tehânevî) Tânevî'nin Reformist Düşüncesinde Tasavvuf", çev. Yakup Yüksel – Muhammet Ali Tekin, ***Namık Kemal Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi***, Cilt: 3, Sayı: 2, Yıl: 2017, s. 354-5.]

*

Evet, insanlar her devirde vahyin ve nübüvvetin irşadına muhtaçtır, o yüzden de (***Tevrat*** ve ***İncil***'in aksine) ***Kur'an*** korunmuş bulunmaktadır.

Aynı şekilde Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in sünneti de bize sahih bir şekilde intikal etmiş bulunuyor.

Bundan dolayıdır ki, **Veda Hutbesi**'nde belirtildiği gibi, Kitap ve Sünnet, ümmeti dalaletten koruyacaktır:

> "**Size iki şey bırakıyorum.** (Bunlara tutunursanız) asla dalâlete düşmezsiniz: **Allah'ın Sitabı ve Sünnetim. Bu ikisi (kıyamette) havz**(ı Kevser'in yanın)**a kadar ayrılmadan beraberce geleceklerdir."**

Günümüzün Sünnet'i önemsemeyen, (mevzu ve zayıf olanları tespit edilmişken) neredeyse hepsini uydurma olmakla suçlayan **sünnetsizler**i, Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in haber verdiği bu gerçeği yalanlamış oluyorlar. Onlara göre, Allah'ın Kitabı ile Sünnet ayrılmış, Sünnet kaybolmuştur. Geriye sadece Kitap kalmıştır. Yani Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem pratikte iki şey değil sadece bir şey bırakmıştır.

Konuya dönersek, alimlerin **veresetü'l-enbiya** olduklarını bildiren hadîste alimlerin Peygamber'in (Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in) değil, "peygamber**ler**in" varisleri oldukları belirtiliyor.

Ayrıca bu verasetin/varisliğin "**ilim**"le sınırlı olduğu bildiriliyor.

Dolayısıyla bu hadisten hareketle alimleri (Ki yeterli ilmi olmayanların varislikle hiç alâkası yoktur) Hz. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in **vekili ya da halifesi** ilan etmek ve bu vekalet ya da halifelik üzerinden onlara **"siyasal"** (muallimlik, irşad ve ilim öğretmenin dışında) **otorite** (imamlık)

izafe etmek doğru olmadığı gibi, verese durumundaki alimler topluluğunu **tek bir alim**e indirgeyip ona “**zamanın imamı**” unvanını vermek de büyük hatadır.

Bu, fıkıh (anlayış) eksikliği ve fıkıh usulünden habersizlik demektir. (Ulemanın ulu'l-emr kapsamında görülmesi meselesi ayrı bahis.)

KIRAN KIRANA "ZAMANIN İMAMI" SAVAŞLARI

Günümüzde “**zamanın imamı**”ndan söz edenler bilerek veya bilmeyerek İmamiyye Şîasının (Şiîlerin İmamiyye ya da İsnâaşeriyye diye bilinen, 12 İmam inancına sahip büyük grubunun) anlayışını seslendirmektedirler.

Peygamberlik ile imamet arasında bir bağ kuran İmamiyye Şîasına göre imamet, **iman esaslarından** biri durumundadır. (Bkz. Ethem Ruhi Fığlalı, ***İmâmiyye Şîası***, İstanbul: Selçuk Y., 1984, s. 201.)

Onlara göre **imam**, Hz. Peygamber s.a.s.’in “umumi velayet”ini haizdir ve bu yüzden imamet, “**nübüvvetin (peygamberliğin) devamı”**dır.

Yine onlara göre, peygamberlerden sonra onların yerini alacak imamlar atamak, Allahu Teala üzerine **vacip**tir.

Bu yüzden, onlara göre, her devirde mutlaka bir **zamanın imamı** bulunmalıdır ve o ancak Allahu Teala’nın **vahyi** ya da **bir önceki imamın tayini** ile belirlenir.

Bir başka deyişle imamet *“insanların [biati ve] seçmesiyle, istemesiyle olmaz; insanlar dilediklerini imam olarak tayin yahut dilediklerini azl hakkına sahip değillerdir [Bu, Allah’a aittir*]”. (Fığlalı, s. 209.)

*

Ehl-i Sünnet nazarında imam aynı zamanda halife demekken, yani hilafet, imamet anlamına gelirken, Şia, Hz. Ali’in Hz, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’in vefatından sonraki imamlığını tescil edebilmek için bu ikisini birbirinden ayırmıştır.

Onlara göre, Hz. Ebubekir halifelik konumunu haksız olarak (**gasp** suretiyle) eline geçirdi (ya da Müslümanlar Hz. Ali'nin hakkını gasbedip Hz. Ebubekir'e teslim ettiler), bununla birlikte o, imam değildi, imam, Hz. Ali'ydi.

Çünkü imam, böyle seçimle belirlenemez, **nasb ve tayin** yoluyla belirlenir. İmam tayini ya bizzat Allah Teala'nın, ya Hz. Peygamber s.a.s.'in, ya da bir önceki imamın belirlemesiyle mümkün olduğu için, **ümmetin imamı seçme yetki ve sorumluluğu** bulunmamaktadır, sadece kendisine **varlığı bildirilen imama itaat mükellefiyeti** vardır. Nitekim Hz. Ali, Hz. Peygamber s.a.s. tarafından bu şekilde tayin edilmiş, fakat Müslümanlar O'nun vefatından sonra bu tayin gerçeğini tanımamışlardır. (Bkz. Mehmet Salih Gecit, ***İslâm Kelâmında Siyâset ve İmâmet Tartışmaları***, doktora tezi, Erzurum: A. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 3012, s. 194, 396.)

Evet, Şîa'nın büyük çoğunluğu böyle inanıyor.

Şiî gelenekteki "imametin nass ve tayinle olması gerektiği" inancı, onları, "**çağının/zamanının imamını** tanımayan"ların müslüman olarak değerlendirilmesinin mümkün olmayacağı düşüncesine götürmüştür. (Bkz. Ahmet Yönem, "İslam Mezheplerinde Biat Algısının Oluşum Süreci", ***F. Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi***, C. 19, S. 2, Yıl: 2014, s. 126.)

Ya da tersi, sevmedikleri kişileri tekfir edebilmek ya da sapıtmış gösterebilmek için onlara bir "zamanın imamını bilme" ödevi yüklemişlerdir.

Bununla birlikte, bir imam tayinini Allahu Teala'ya vacip kılanlar sadece Şîa değildir, Mutezile'nin bir bölümü de onlara katılmaktadır. (Bkz. Abdullah Ünalan, ***İmâmü'l-Haremeyn Ebu'l-Meâlî el-Cüveynî'nin Gıyasü'l-Ümem fi İltiyasi'z-Zulem Adlı Eserine Göre Bey'at ve İmâmet***, yüksek lisans tezi, Ankara: A. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1994, s. 30.)

*

Şiî âlimlerin ve yazar çizerlerin konuyla ilgili ifadelerine gelince..

Mesela Abdulmecid Zehadet "**zamanın imamını tanıma/bilme**" ile ilgili (hadîs olduğu öne sürülen) rivayet hakkında şu düşünceleri dile getiriyor:

> İmamü'l-Haremeyn **Cüveynî** (öl. 478) de bu hadisi nakletmiştir. ***Lumatü'l-edille fî kavaidi Ehlisünnet ve'l-cemaat*** kitabında şöyle yazar: "Hilafetin ikamesi halka farzdır; Allah'a değil. Bu yüzden Hz. Peygamber, 'Zamanının imamını tanımadan ölen Cahiliye üzere ölmüştür.' buyurur." (Said Fude, ***el-Lemeat fî akaid tavzih li-kitabi lemau'l-edille fî akaidi'l-milleti'l-İmamu'l-haremeyn Cüveynî***, s. 12.)
>
> **Nasıruddin Albanî**, **İbn Teymiyye**'yi izleyerek, hadisin "Zamanının imamını tanımadan ölen cahiliye üzere ölmüştür" lafzıyla sadır olduğunu kesin bir dille inkâr etmiştir. ***Silsiletü'z-zaife***'de şöyle yazar: *"Orijinali bu lafızlarla sadır olmamıştır. Nitekim Şeyh İbn Teymiyye, 'Vallahi Resûlullah böyle söylememiştir.' der."* (Nasırüddin Albanî, ***es-Silsiletü'z-zaife***, Riyad, 1/525, 5/87.)
>
> İbn Teymiyye ***Minhacü's-sünnet***'inde şunları kaydeder: *"Altıncı söz şudur: Resûlullah, 'Zamanının imamını tanımadan ölen kimse Cahiliye üzere ölmüştür.' buyurur. Ona şöyle denilir: Bu hadisi bu senetlerle kim rivayet etmiştir? İsnadı neredPrvní? İsnad zinciri olmaksızın Peygamber'in bu sözü söylediğini ispatlamak nasıl caiz olur?* ***Hadis ehlinin nazarında bu hadisin bu lafızlarla varid olduğu meçhuldür****."* (Ahmed b. Abdülhalim İbn Teymiyye, ***Minhacü's-sünneti'n-Nebeviyye***, neşr: Muhammed Reşad Salim, 1406, 1/110.)
>
> **Mülahazalar**
>
> **a)** "Zamanının imamını tanımadan ölen cahiliye üzere ölmüştür" hadisinin lafız bakımından mütevatir olduğu iddiası, hadisin mazmun ve manada

birlik göstermesine dayanır. Hadis bu lafızla İmamî-Şiî olmayan âlimlerin kitaplarında nakledilmiş olsa da eldeki **muteber hadis kaynaklarında** bulunamamıştır. (Fakat aynı anlama gelen değişik ifadeleri içeren pek çok rivayet mevcuttur; mesela "**Boynunda imamın biati olmadan ölen**…" vs. gibi)

İhkakü'l-hakk'ın "İkaz ve İzahetu İştibah" başlıklı on dördüncü cildinde, hadisin doğrudan, vasıtasız olarak Müslim'in ***Sahih***'inden nakledilemediği teessüfle bildirilmiş; hadisin Müslim'in ***Sahih***'inden doğrudan iktibası Şeyh Muhyiddin Ebu Muhammed Abdülkadir b. Ebi'l-Vefa'nın (öl. 775) ***el-Cavehirü'l-madia***'sına nispet edilmiştir.

Elbette müellif burada Molla Ali Karî Hanefî'nin (öl. 1014) *el-**Cevahirü'l-madia fî tabakati'l-Hanefiyye***'ye yazdığı hatimeyi kastetmiştir. Fakat Molla Ali'nin hatimedeki ifadeleriyle "Zamanının imamını tanımadan ölen Cahiliye üzere ölmüştür" hadisinin mazmun bütünlüğünü kastetmesi mümkündür. Böyle düşünmemizi sağlayan şey, Molla Ali'nin ***Mirkatü'l-mefatih***'e yazdığı şerhi ***Mişkatü'l-mesabih***'indeki ifadesidir. Metinde hadis Müslim'in ***Sahih***'inden nakledilmiştir. Molla Ali hadisi şerh ederken şöyle yazar: "*Bu mana (hadisin bu varyantı) şöhret bulmamıştır; Sa'd (Sadeddin Taftazanî), **Şerhu'l-akaid**'inde hadisi, 'Zamanının imamını tanımadan ölen Cahiliye üzere ölmüştür' şeklinde rivayet etmiştir.*"

Molla Ali'nin bu ifadeleri onun hadisin mazmun ve manada birlik gösterdiğine dair inancını kanıtlamaktadır. "Zamanının imamını tanımadan ölen Cahiliye üzere ölmüştür" hadisini doğrudan Müslim'in ***Sahih***'ine nispet etmeden Sadeddin Taftazanî'ye nispet etmesi, onun hadisi ***Sahih***'e nispet ettiği durumda hadisin mana birliğine olan inancının göstergesidir.

b) Yukarıdaki açıklama göz önüne alındığında, ***el-İmam Ali b. Ebi Tâlib*** kitabında öne sürülen hadisin Müslim'in ***Sahih***'inden hazfedilmiş

veya tahrif edilmiş olabileceği ihtimali güçlü bir ihtimal olarak görün**me**mektedir. Söz konusu kitabın müellifi, Molla Karî'den alıntı yaptıktan sonra şöyle yazar: "Bu söz var olsa ve biz sözden haberdar olsak bile bu sözü **iddiamıza delil olarak kullanamayız**." (Ahmed Rahmanî, ***el-İmam Ali b. Ebi Tâlib***, Tahran, 1417, s. 565.)

c) İbn Teymiyye'nin Allah'a yemin ederek "Zamanının imamını tanımadan ölen Cahiliye üzere ölmüştür" hadisinin sadır olmadığını iddia etmesi sadece onun **Ehlibeyt düşmanlığının göstergesi**dir; **ilmî bir cevap gerektiren ilmî bir iddia** değildir. Çünkü "Vallahi Resûlullah böyle bir şey söylememiştir" sözü sadece Hz. Peygamber'e **yoruma açık olmaksızın** açıkça küfür veya batıl bir söz nispet edildiğinde kullanılabilir.

(Abdülmecid Zehadet, " 'Zamanının İmamını Tanımak' ile İlgili Hadisin Sıhhati", çev. Ertuğrul Ertekin, ***Tulu Dergisi***, Yıl 9, Sayı 34, Kış 1389, s. 121-134.)

Bu ifadeler, ciddî bir literatür taraması gibi görünmesi itibariyle (şekil bakımından) ilmî bir görünüm veriyorsa da, onlardan hareketle yapılan yorumlar ilmîlikten uzak safsatalar durumunda.

Birincisi, burada sorunumuz merhum Molla Ali Karî'nin (Aliyyü'l-Kârî) söz konusu rivayeti nasıl değerlendirdiği sorunu değil..

Mesele, rivayetin sahih/muteber kaynaklarda bulunup bulunmaması meselesi.

Söz konusu rivayet, sahih kaynaklarda yok.

Şayet Ehl-i Sünnet camiası bu konularda Molla Ali Karî'yi son **sözü söyleme noktasında bir otorite** kabul etmiş olsalardı, onlara karşı Molla Ali Karî'nin kanaati delil olarak öne sürülebilirdi.

Böyle birşey yok.. Mesela Hanefî mezhebinde bile İmam-ı Azam'ın her fetvası "itiraz kabul etmez" doğru olarak görülmemiştir. İmam Ebu Yusuf ile İmam Muhammed'in onunkine aykırı fetvaları tercih edilebilmiştir.

*

Kaldı ki, Molla Ali Karî'nin dikkat çektiği durum (hadîsin Müslim'deki "**boynunda biat**" ifadeli versiyonunun değil de Taftazanî'nin kitabına aldığı "**zamanının imamı**" ifadeli versiyonunun **şöhret** bulmuş olması vurgusu), merhum Molla'nın ikisi arasında mana birliği bulunduğu kanaatini taşıdığını göstermez.

O, bir durum tesbiti yapıyor.

Ayrıca, iki rivayet arasında mana birliği bulunduğunu düşünüyor olsa bile, bu, "**zamanının imamı**" ifadesini Şîa gibi yorumladığı anlamına gelmez.

Nitekim ***Fıkh-ı Ekber Şerhi*** kitabında dile getirdiği görüşler, Şîa'dan farklı düşündüğünü gösteriyor.

Şayet iki versiyon arasında mana birliği bulunduğu düşünülürse, o takdirde "zamanın imamı" ifadesini, **ümmetin belirli bir zamanda "biat edip seçtikleri" imam** olarak anlamak gerekir. Şîa'nın iddia ettiği gibi **manen seçilmiş** bir imam olarak değil.

Öte yandan, Molla'nın Taftazanî'nin kitabındaki ifadelere atıfta bulunması da önem taşımaz. Taftazanî miladî 1300'lerde yaşadı, kitabı hadîs rivayeti açısından delil olarak alınma durumunda değildir.

Ayrıca, **Ahmed Rahmanî**'nin dediği gibi, bu söz gerçekten var olsa ve biz o sözden sahîh kaynaklar vasıtasıyla haberdar olsak bile (Ki böyle bir durum söz konusu değil), o söz Şîa'nın iddiası yönünde delil olarak kullanılabilecek evsafta bir söz değildir.

*

Yazarın İbn Teymiyye'nin “Zamanının imamını tanımadan ölen cahiliye üzere ölmüştür” şeklindeki rivayeti reddetmesini, onun **Ehlibeyt düşmanlığının göstergesi** olarak yorumlamasına gelince..

Bu, ya mantıklı düşünememe ya da kaşla göz arasında kurnazca “zamanın imamlığı” **tekeli**ni Ehl-i Beyt’e vererek insanları “Canbaza bak canbaza” numarasıyla aldatma ve onların bu temelsiz varsayımı sorgulamalarına fırsat vermeme katakullisidir.

Şîa’nın “zamanın imamı” inancını kabul etmeyenler bunu sadece Ehl-i Beyt için dile getirmiyorlar ki (yani “Ehl-i Beyt’ten biri zamanın imamı olamaz” demiyorlar ki) böyle bir iddia kabul görsün.

Onlar, “Müslümanlar’ın biatı söz konusu olmaksızın hiç kimse zamanın imamı olamaz” diyorlar.

Bunun Ehl-i Beyt’ten olup olmamayla bir alâkası yok..

*

Yazar ayrıca İbn Teymiyye'nin değerlendirmeleri için “**İlmî bir cevap gerektiren ilmî bir iddia** değildir” diyor.

Gerekçesi şu: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem’e isnat edilen bir söz için “Rasûlullah böyle bir şeyi kesinlikle söylememiştir” hükmünün verilebilmesi için, o sözün **yoruma açık olmaksızın** açıkça küfür veya batıl bir söz olması icap eder..

Evet, tevil edilmesi mümkün olmayacak şekilde küfür olan ya da batıl olduğu belli olan bir söz dışındaki sözleri Hz. Peygamber’in (s.a.s.) söylemiş olması ihtimalini

dikkate alıp kesin konuşmamak, “Böyle bir hadîs kesinlikle mevcut olamaz” demekten kaçınmak bazen (evet bazen) gerekli olabilir.

Mesela şöyle bir hadîs rivayet edildiğini düşünelim: *“Hz. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki: Bir zaman gelecek* ***Charlie Chaplin*** *diye bir mizahçı/komedyen çıkacak. O, kendi alanında yetenekli bir adamdır.”*

Böyle bir sözün küfür olmadığı açıktır.. Batıl (geçersiz yanlış) olmadığı da tarihî tecrübe ile doğrulanmıştır. Fakat böyle bir hadîsin bulunmadığı **kesin olarak** söylenebilir, çünkü Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem lehviyat kabilinden işler ve boş şahıslar hakkında bilgi vermek için gönderilmemiştir.

Dolayısıyla, **İbn Teymiyye**’ye bu noktada yöneltilen eleştiride “maksadını aşan” bir kurnazlık bulunduğunu belirtmek gerekiyor.. İbn Teymiyye’nin kesin bir yalanlamaya gitmesindeki aşırılık, reddedilen sözün sabit ve sahîh olmasını gerektirmiyor.

Yani İbn Teymiyye’nin kişisel kusuru, söz konusu rivayete ait bir meziyet gibi sunulamaz.. Bu, köylü kurnazlığını ilim sahasına taşıma hokkabazlığıdır.

TARİKATLAR, ŞEYHTANLAR, ZAMANIN İMAMLARI, VE VAZİFELİ KİŞİLER

“**Zamanın imamı**” konulu bir önceki yazıda, İbn Teymiyye’nin “ilgili hadîsin bu ibareyi içeren versiyonunun” uydurma olduğuna dair yemin etmiş bulunduğunu görmüştük.

İbn Teymiyye, sadece İmam Müslim’in ***Sahîh***’inde geçen *“... Her kim de* ***boynunda bey’atı olmayarak*** *ölürse cahiliyet ölümü ile ölür (Ve men mâte ve* ***leyse fî ‘unukihî bey’atün****, mâte mîteten câhiliyyeten)”* şeklindeki rivayeti kabul ediyor (Bkz. ***Sahîh-i Muslim ve Tercemesi****,* C. 6, çev. Mehmed Sofuoğlu, İstanbul: İrfan Yayımcılık, 1988, s. 52-3).

Fakat nasılsa, *"Zamanın imamını* ***bilmeden/tanımadan*** *ölen kişi, cahiliye ölümü ile ölür" (Men mâte ve* ***lem ya‘rif*** *imâme zemânihî mâte mîteten câhiliyyeten)* şeklindeki (yukarıda geçen hadîse benzeyen fakat sahîh/muteber hadîs kitaplarında yer almayan) bir rivayet (**Aliyyü’l-Kârî**’nin dikkat çektiği üzere) çok daha meşhur hale gelmiş.. Hatta Taftazanî bile ***Şerhu’l-Akaid***’ine bu rivayeti almış.

İşte bu noktada devreye Şiî kurnazlığı giriyor, mesela olayı **Aliyyü’l-Kârî**’nin iki rivayet arasında mana birliği görüp görmediği meselesi haline getiriyor, ve böylece tartışmanın zeminini (kesin kaybedecekleri bir noktadan alıp) muhataplarıyla berabere kalacakları bir alana taşıyorlar.

İbn Teymiyye’nin itirazlarını da önce Ehl-i Beyt düşmanlığı yaftasıyla şaibeli hale getiriyor, sonra da onun böyle bir hadîsin bulunmadığı yönünde kesin konuşup yemin etmesini dillerine doluyorlar.. İbn Teymiyye’nin mal bulmuş Mağribî gibi üstüne atlayarak istismar ettikleri tavrı aşırılık içeriyor olabilir, fakat bu, söz konusu rivayetin savunulabilir sağlamlıkta olması anlamına gelmiyor.

Rivayetin kendisini bırakıp meseleyi **İbn Teymiyye** ve **Aliyyü'l-Kârî** tartışması haline getirmek, cehalet ve idrak yetersizliğinden kaynaklanmıyorsa eğer, ilmî zihniyet ile bağdaşmayan bir taassub ve kurnazlığın varlığını gösterir.

*

İbn Teymiyye'nin, içinde "zamanının imamı" tabiri geçen rivayetin doğru olamayacağı yönündeki kanaati (Ki sahih kaynaklarda bu rivayet yok, sadece Müslim'de "boynunda biat" ifadesini içeren versiyon mevcut), **Huzeyfe** r. a.'in rivayet ettiği ve **"imamsız ve cemaatsiz" zamanlar** olacağını gösteren hadîs çerçevesinde düşünüldüğünde tutarlı ve mantıklı görünmektedir.

Diyelim ki o söz gerçekten Rasulullah s.a.s.'e ait, o takdirde onun, ancak **Huzeyfe** r. a.'in rivayet ettiği hadîs çerçevesinde yorumlanması, "zaman**ının** imamı" tabirinden hareketle elçabukluğu ve gözbağcılığı ile "Her zamanın mutlaka bir imamı vardır" şeklindeki mesnetsiz bir çıkarıma vasıta yapılmaması gerekir.

Şîa çürük bir zemin üzerine böyle mesnetsiz bir çıkarım binasını kurduğu gibi üstüne bir de tüy dikiyor, "zamanın imamlığı" için **Ehl-i Beyt'ten olma *kayıt ve şartını*** getiriyor, zamanın imamlığını onlara tahsis ediyor.

*

Türkiye'deki şiîleşen (ve ilginç bir şekilde aynı zamanda **devletçileşen, Türkiyecileşen, Türkçüleşen, laikleşen, hatta Kemalistleşen ya da boz kurtçulaşan) tarikatçılara ve tarikatımsı gruplara** gelince..

Onlar da "**zamanın imamı**" ilan ettikleri kişiyi Ehl-i Beyt'ten göstermek için onu seyyid veya şerif (Hz. Fatıma'nın soyundan) yapıyor veya böylesi bir özelliği varsa onu dillerine pelesenk ediyorlar..

Tıpkı Nurcular'dan bazılarının merhum **Bediüzzaman**'ı Mehdî yapmak için onu seyyid ilan etmeleri gibi.

Turpun büyüğü ise (derin devletin "manen don-kilot" Don Kişot'u) **Haydar Baş** belasının heybesinde.. **İngiliz şeyhtanı Lord Curzon'un *medeniyet tarikatı*nın Ankara'daki postnişini Selanikli Mustafa Atatürk**'ü seyyid ve kutub ilan edip kendisini rezil kepaze etmiş durumda.

*

Meselenin daha iyi anlaşılması için Huzeyfe radiyallahu anh'in rivayet ettiği hadîsi de (Prof. İbrahim Canan'ın çevirisiyle) aktaralım:

> İnsanlar, Hz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm)'e hep hayırdan sorarlardı. Ben ise, bana da ulaşır korkusuyla **hep şerden sorardım**. Bir defasında dedim ki:
>
> -- "Ey Allah'ın Resulü, biz bir cahiliyet ve kötülük devrinde yaşadık. Allah bizi bu hayırla, İslam'la müşerref kıldı. Bu hayırdan sonra tekrar herhangi bir şer var mı?"
>
> -- "Evet var" dedi.
>
> Tekrar sordum:
>
> -- "Bu şerden sonra tekrar hayır gelecek mi?"
>
> -- "Evet" dedi, "gelecek. Ancak, bu hayır bulanık [duhan/duman ile] olacak (yani önceki şerrin kalplerde bıraktığı kin, husumet ve itimadsızlık gibi fenalıklar belli bir ölçüde devam edecek.)"
>
> Tekrar sordum:
>
> -- "Bu bulanıklık da ne?" Dedi ki:

-- "(Önceki şerle ortaya çıkan) bir zümre (varlığını devam ettirecek. Bunlar) benim sünnetimden, benim getirdiğim hidayetten ayrılacaklar, **başka bir sünnete [ilke ve inkılaplara, yasalara], başka bir itikada [ideolojiye] tabi** olacaklar. Sen bunların bazılarını (veya bazı davranışlarını güzel bulur) tasvip edersin, bazılarını (veya bazı davranışlarını kötü bulur) reddedersin."

Ben tekrar sordum:

-- "Pekala, bu hayırdan sonra da şer var mı?" Cevaben:

-- "Evet,” dedi ve devam etti:

-- "Bunlardan sonra **cehennem kapısında durup (bid'ata, küfre) çağıranlar** (yani emîrler, reisler, gizli açık teşkilatlar, militanlar, hatipler, yazarlar vs.) var. Çağrılarına uyanları oraya (cehenneme) atarlar."

Tekrar dedim ki:

-- "Ey Allah'ın Resulü, bu çağırıcıların **vasıflarını** bana bildir (de onları tanıyayım ve çıktıkları zaman uymayayım)."

Dedi ki:

-- "Onlar **bizim bedenimizdendir, soydaşlarımızdır**, dindaşımızdır, milletimizin efradındandır."

Tekrar dedim ki:

-- "Onlar bana ulaşacak olsa ne yapmamı emredersin?" Cevaben:

-- "Müslümanların cemaatlerinden ve imamlarından ayrılma" dedi.

Ben tekrar sordum:

-- "Onların **cemaatleri ve bir imamları yoksa (ne yapayım?)**"

Dedi ki:

-- "O zaman mevcut fırkaların hepsini terk et! Hatta bir ağacın köküne dişlerinle tutunmuş vaziyette bile olsan, ölüm sana gelinceye kadar o vaziyette kal" buyurdular.

[**Buharî**, Fiten 11, Menakıb 25; **Müslim**, İmaret 51, (1847); **Ebu Davud**, Fiten 1, (4244, 4245, 4246, 4247); İbrahim Canan, ***Hadis Külliyatı Kütüb-i Sitte Tercüme ve Şerhi***, İstanbul: Akçağ Y., 2014.]

Huzeyfe r.a.'in rivayet ettiği bu sahîh hadîs şu gerçeği açık bir şekilde ortaya koyuyor: **Zamanın imamı** olarak nitelendirilebilecek kişi, **bütün bir ümmetin başındaki halife**den başkası olamaz.

Fakat halifesiz ve dolayısıyla **cemaatsiz (devletsiz)** zamanlar da olacaktır. Yani "zamanın imamı" diye peşinden gidilecek hiç kimsenin bulunmadığı zamanlar gelecektir.

Günümüzde durum budur..

"Zamanın imamı" mevcut olsaydı, **Gazze** meselesi böyle ortada sahipsiz kalmazdı.

Ha, **naylon "zamanın imamı"** bol.. Onlardan istediğiniz kadar bulabilirsiniz.

(Aklımda kaldığı kadarıyla aktarayım, **Mevlana**'ya bir beldeden birileri geliyor, kendilerini irşad edecek bir şeyh görevlendirmesini istiyorlar. Mevlana da dönüp Hüsamettin Çelebi'ye şöyle diyor: "Kolay olanı istediler, şayet mürid/derviş isteselerdi ya sen gitmek zorunda kalırdın ya da ben.")

*

Bazıları da bir "**zamanın vazifeli kişisi**" lafı tutturmuş tekerleme kabilinden tekrarlayıp duruyorlar.

Dünyaya gelen herkes vazifelidir.. Vazifeler de bellidir, **farzlar, vacipler**..

Mesela **emr-i bi'l-marûf nehy-i ani'l-münker** (iyilikle emredip kötülükten nehyetme), özellikle **eli ve dili güçlü (siyasî veya ilmî otorite** durumundaki) kişilerin vazifesidir.

Ancak kimi (derdi makam mevki, şöhret, para pul, alkış, artistlik olmayan) samimi kişilere "**Bölük dur, Kandıralı sen de dur!**" babından bazen "**özel talimat**" gelebilir.

Mesela adam ilim sahibidir, büyük hocalar tarafından eğitilmiş, yıllarca medresede dirsek çürütmüştür, zekâsı da parlaktır, fakat gayreti ya da cesareti noksandır, motivasyonu bulunmuyordur; ona mesela **rüyada emir** verilir, gayrete gelmesi sağlanır.. Bu, onun başkalarına karşı "**Ben vazifeli kişiyim**" diye afra tafra sergilemesini sağlayacak bir meziyet veya üstünlük alâmeti değildir.. Belki, kusurdur.

Böylesi durumlarda **rüya (ya da keramet) dopingi** söz konusu olmaksızın harekete geçenler (ihlaslı ve istikamet üzere olmak **şartıyla**) zahiren daha düşük makamda gibi görünürler, fakat gerçekte onlar daha üstün olabilirler.. Mesela ashab bu durumdadır.. Onlardan çok fazla keramet zuhur etmemiştir. Onların **yakîn**inin kuvveti onları bundan müstağnî hale getirmiştir.

Ayrıca, böylesi **"vazife"lilik**ler, vazifeyi veren makama karşı söz konusu olur..

Yani bir başkasının böyle bir kişiyi "**özel vazifeli**" olarak tavsif etmesi gerekmez, hatta bu, **haddini bilmemesi** anlamına gelir.. Onu "özel vazifeli" olarak görmek zorunda da değildir.. Zaten esas olan **Şeriat**'in yüklediği genel ve ortak sorumluluktur, özel vazife vs. değil.

Ancak, diyelim ki böylesi "özel vazifeli kişi"ye vazife veren makam (Mesela Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem **rüyada**) sana da "O vazifelidir, ona yardım

et, ondan istifade et” diyerek talimat verdi, işte o zaman senin için de böylesi bir özel sorumluluktan söz etmek mümkün olur.

Ancak bu sadece senin kendi şahsî sorumluluğundur, rüyandan hareketle başkalarını da aynı şekilde davranmakla sorumlu görürsen, yani kendi rüyanı başkaları için şer'î delil katına çıkararak onu **edille-i şer'iyyenin beşincisi** haline getirme **hadsizliği** sergilersen, büyük cahillik etmiş olursun.

*

Bu tür **zamansız “zamanın imamı” palavraları** Müslümanlar’ın fırkalaşıp parçalanmasına yol açar, ve gerçekten de Şiîliğin tarihte böylesi bir rolü olmuştur; Fatımîler ve Safevîler’de olduğu gibi.

Müslümanlar'ın seçip biat ederek üzerinde ittifak ettikleri bir **halife**nin (zamanın imamının) bulunduğu bir zamanda ona biat etmekten kaçınan ve boynunda biat bulunmayan kişi, cahiliye ölümünden haber veren hadîsin muhatabıdır.

Fakat mesela iki ayrı halifenin bulunduğu bir dönemde durum değişir.

Onun için, geçmişte ashabtan **Abdullah ibni Ömer r.a.** gibi isimler, birkaç halifenin birden bulunduğu zamanlarda, **herkesin bir imam üzerinde ittifak ettikleri güne kadar** hiç kimseye biat etmeyip beklemeyi tercih etmişlerdir.

Yine, **Hz. Ali’nin oğlu Muhammed** rh. a., **Abdülmelik bin Mervan** ile **Abdullah bin Zübeyr** r. a.’in iki ayrı halife olarak hüküm sürdükleri sırada ikisine de biat etmemiş, ikincisinin öldürülmesinden sonra Abdülmelik bin Mervan’a biat etmiştir.

O, Hz. Ali’nin oğlu olduğu ve Emevîler’in Hz. Ali’ye karşı tutumu bilindiği halde, o gün için **“zamanın imamı” sayılan Abdülmelik bin Mervan’a biat** etmeyi gerekli görmüştür. Ehl-i Beyt'ten bir zamanın imamından söz etmemiştir.
(**Mehdî** meselesi ayrıdır, ilgili rivayetler çerçevesinde değerlendirilmesi gerekir.)

KENDİNİ "ZAMANIN RABLERİ"NİN İRFANINDAN, NAZARINDAN, İRŞADINDAN SAKIN!

“Zamanın imamı” konulu önceki yazılarda bir Şiî yazarın mugalata ve çarpıtmaları üzerinde durmuştuk.

Evet, Şiîler’in birçoğunun bu meselede doğrularla yanlışları harmanladıkları görülüyor.

Mesela **Ayetullah Kemal Haydarî**’nin söyledikleri..

Medyasafak.net adlı internet sitesinde, onunla yapılmış uzun bir röportajın (Cevher Caduk imzasıyla yapılmış) tercümesi **beş bölüm** halinde yayınlanmış bulunuyor.

Haydarî, ilk bölümde önce **Mehdîlik** meselesi üzerinde duruyor.

Burada tartıştığı konulardan biri, ‘‘Mehdî-i Muntazar'ın (Beklenen Mehdî’nin) **masumiyet**i..

Şîa açısından çok önemli olan bu meseleyi Haydarî şu şekilde sorunsallaştırıyor: **Mehdî, (bir peygamber gibi) masum mudur, yoksa (ümmetin büyük uleması gibi) müçtehit mi?**

Sözleri şöyle:

> İkinci konu, ‘‘Mehdî Muntazar'in (a.f.) **masumiyeti**" meselesidir. Hakkında görüş ayrılığının gerçekleştiği konulardan biri de … ittifak bulunduğu şekliyle ve anlamıyla İmam Mehdî-i Muntazar'ın … **yönetim ve şeriatı tatbik seviyesinde masumiyet** derecelerine sahip olup olmadığıdır. Söz konusu masumiyet, Ehl-i Beyt Okulunun inancını oluşturan en üst düzeydeki masumiyetten ayrıdır. Şia'nın masumiyet anlayışı ve algılayışı ayrı bir konudur. Diğer bir ifadeyle İmam Mehdî-i Muntazar siz Ehl-i

Sünnet'in kabul ettiği ve inandığı bir şekilde masumiyete sahip midir, değil midir? Bu masumiyet İslam âlimleri arasında ittifak edilen **tebliğ ve tatbik düzeyinde** bir masumiyettir. Öyleyse masumiyet deyince kimsenin aklına Ehl-i Beyt Okulunun bu kavrama yüklediği anlam gelmesin. ‘‘Masum" kavramıyla bilinen ve kabul edilen anlamı kastediyoruz. Bir diğer ifadeyle, Hz. Peygamber'in (s.a.a.) masumiyetinin kapsadığı anlamı kastediyoruz. Ancak bu masumiyetin sınırları dahi Ehl-i Beyt Okulu ile diğer Okullar arasında ihtilaflıdır. Hatta bu konu, diğer okulların / mezheplerin kendi aralarında da ihtilaflıdır. Öyleyse ihtilafların çıktığı ikinci konu -İmam Mehdî-i Muntazar'ın hayatta olduğu ispatlandıktan veya ileride zuhur edeceği ortaya konulduktan sonra- O'nun **masumiyet**e sahip olup olmamasıdır. **Acaba İmam Mehdî (a.s.) masum bir imam mıdır yoksa diğer müctehidler gibi bir müctehid midir?** Nitekim kimileri O'nun **müctehid olduğunu, bazen yanılıp bazen isabet ettiği görüşünü** benimsemişlerdir.

… Eğer durum bu şekildeyse **masumiyetine inanmayanlar O'nun Mehdî-i Muntazar olduğunu ispat etmek için ne tür delillere sahip** olduklarını takdim etmelidirler. O da **diğer müctehidler gibi bir müctehid ise diğerlerinin O'na uymasını zorunlu kılan nedenler nelerdir?** Bu biat neden zorunlu ve vacip olsun ki? **Ümmetin bu müctehide itaat etmesi neden vacip olsun?** Irak'ta, İran'da, Mısır'da, Arap Yarımadası'nda özetle İslam Dünyasının bütün coğrafyalarında günümüzde de büyük müctehidler bulunmuyor mu? Bunlar da büyük âlimlerdir, kuruluşlar ve müesseseler tesis etmişlerdir.

… **Bütün herkesin bu İmama itaat etmesinin vacip oluşunun gerekçesi nedir?** Yani bunların **İmam Mehdî'nin diğer geriye kalan müctehidlerden ayırt edilebilmesi için ileri sürdükleri kriterler** nedir? Gerçi bazıları ‘‘O, adaleti ve hakkaniyeti ikame edince Mehdî olduğu anlaşılacaktır. İnsanlar bu özelliğiyle O'nun Mehdî-i Muntazar olduğunu

anlayacaklardır" demektedirler. Bu cevap açık olduğu üzere devri (kısır döngüyü) [totoloji] gerektirir. Çünkü **dünyaya adalet ve hakkaniyeti hâkim kılmadan önce insanlar O'na itaat ve biat edebilmek için O'nu nasıl tanıyacaklardır**?

Özetle … O, masum mudur yoksa bazen yanılan bazen doğruya ulaşan bir müctehid midir?

(https://www.medyasafak.net/haber/2920/ayetullah-kemal-haydari--c%C3%A2hiliye-olumu-1)

*

Haydarî'nin burada dile getirdiği meseleler ve yönelttiği sorular önem taşıyor.

Bizim açımızdan **Mehdî**'nin müçtehit olması yeterlidir, masum olup olmaması ehemmiyet arzetmiyor..

Çünkü, **içtihat ehliyetine ve yeterliliğine sahip** bir alim içtihadında **yanılsa bile "bir sevap"** alıyor.. İsabet ederse iki sevap..

Bu noktada **fetva ile kaza arasındaki farkı** hatırlamak yararlı olur. Bir meselede (ehil alimler tarafından) farklı **içtihatlar ve fetvalar** serdedilebilir, fakat **kaza** (mahkemede verilen **hüküm**) tek olmak zorundadır. İşte orada, hâkimin/kadı'nın tercih ettiği içtihat (fetva) geçerli olur.. O hükme (kazaya) farklı bir içtihatla (fetva ile) itiraz edilemez.

Mehdî devlet başkanı olduğunda, onun içtihadı (emirleri) başkaları için bağlayıcılık taşır.. İçtihat seviyesine gerçekten ulaşmış bir başkasının farklı bir içtihat ile aykırı kanaat izhar etmesi önem arzetmez..

*

Türkiye’deki tarikatları, cemaatimsileri, grupları vs. bu açıdan sorgulamak gerekli gibi görünüyor.

Liderlerini, “**zamanın imamı**” kabul ettikleri hocalarını, şeyhlerini, mürşitlerini vs. ne olarak görüyorlar?

Şîa’nın Mehdî’si gibi **masum** mu görüyorlar, onlara **yanılmazlık** mı izafe ediyorlar, yoksa (yanılsalar bile “bir sevap” alan içtihat seviyesindeki) birer **müçtehit** olduklarını mı düşünüyorlar?

Aralarında, “Hocamız, liderimiz, şeyhimiz, mürşidimiz, ağamız, paşamız, abimiz, önderimiz ne masum, ne de müçtehit, iç güveysinden hallice bir okumuş yazmış çenesi kuvvetli âdem, bazen gaf yapabiliyor” diyenler de var mı?

*

Ne yazık ki birçok topluluk bu noktada Tevbe Suresi’nin 31’inci ayetinde belirtilen “**alimlerini rab edinme**” hatasına düşme durumundalar.

Hatta, bırakın alimleri, cahilleri bile rab edinebiliyorlar.

Merhum **Elmalılı** Muhammed Hamdi Yazır Hoca, ***Hak Dini Kur’an Dili***’nde bu ayet-i kerimeyi tefsir ederken şu uyarıları yapıyor:

> 31- *“Onlar, **Allah'dan başka bilginlerini ve rahiplerini de kendilerine Rab edindiler, Meryem oğlu Mesih'i de**. Oysa onlar bir olan Allah'a ibadet etmekle emrolunmuşlardı. Allah'dan başka hiçbir ilâh yoktur. O, müşriklerin ortak koştuğu şeylerden de münezzehtir.”*
>
> “*Allah'dan başka bir de hahamlarını (yahudiler) ve rahiplerini (hıristiyanlar) kendilerine rab edindiler*". Allah'ın emrine, Hakk’ın hükmüne değil, onların hükümlerine, **onların iradelerine [bazen de ”milli irade”ye] tabi** oldular. Onlara Allah'a tapar gibi taptılar, hatta Allah'ı

bırakıp onlara taptılar, **Allah'ın emirlerini bırakıp, açıkça Allah'ın emirlerine ters düşen keyfî arzularına itaat eylediler**. Allah'ın haram kıldığı şeyleri onların emriyle helâl gördüler. Allah'ın "yapmayın" dediği şeyleri yaptılar, "yapın" dediklerini de yapmadılar. **Allah'ın emir ve yasaklarını değil de onların emir ve yasaklarını dinlediler**. Onlara, Allah'ın emirlerini uygulayan, O'nun dininin hükümlerini anlayıp anlatan kimseler gözüyle değil de, **dinde sanki Allah gibi hükümler vermeye ve kurallar koymaya yetkili imişler gibi baktılar**. Doğrudan doğruya kendi yanlarından **şeriat** vaz'etmeye (koymaya), dinî hükümler koymaya hakları varmış, sanki birer müdebbir rabmış gibi baktılar. Onların **iradelerine** heva ve heveslerine **uydular**. Nitekim bu âyetin mânâsı hakkında meşhur **Hatim-i Tâî'nin oğlu Adiy** demiştir ki: *"Resulullah'a geldim, boynumda altından bir haç vardı"*, ki Adiy o zaman henüz müslüman olmamıştı ve hıristiyandı, *"Resulullah Berâetün (Tevbe) Sûresi'ni okuyordu, bana 'Ya Adiy şu boynundaki veseni (putu) at' buyurdu. Ben de çıkardım attım. (Sureyi okurken) 'Allah'tan başka hahamlarını ve rahiplerini de rab edindiler' anlamına olan âyetine geldi, ben, 'Ya Resulallah, onlara ibadet etmezlerdi' dedim. Resulullah buyurdu ki: **'Allah'ın helal kıldığına haram [çağa uymayan, makasıd-ı Şerîa açısından devri geçmiş yanlış iş] derler, siz de haram tanımaz mıydınız? Allah'ın haram kıldığına [Ezmanın tegayyürüyle ahkâm değişir vs. şeklinde kulplar takarak] helâl derler, siz de helâl saymaz mıydınız?'** Ben de 'Evet' dedim. 'İşte bu onlara ibadettir' buyurdu."*

Rebi' demiştir ki, "Bu rablık İsrailoğulları'nda nasıl idi?" diye Abdul'âliye'ye sordum. O da "Genellikle **Allah'ın kitabında (*Tevrat*'ta) hahamların sözlerine aykırı olan âyetler bulurlar, bununla beraber kitabın hükmünü bırakırlar da hahamların sözlerini tutarlardı**" dedi.

Bu rivayetler şunu gösterir ki, **herhangi birini rab edinmiş olmak için behemahal ona "rab" adını vermiş olmak şart değildir**. Allah'ın emrine

uygun olup olmadığını hesaba katmayarak, onun emrine uymak ve özellikle de **dinin hükümlerine ait olan hususlarda onu kural koymaya yetkili sanıp ne söylerse, ne emrederse doğru farzetmek**, ona uyduğu zaman Allah'ın emrine ters düşeceğini düşünmeden hareket etmek, onun **emirlerini taparcasına yerine getirmek onu rab edinmek ve ona tapmak** demektir. Şu halde burada **din âlimlerine, ulul'emr adı verilen devlet başkanlarına itaat** etmek, Allah'ın emri olan bir farz değil midir? O halde yahudilerle hıristiyanların kendi âlimleri ve yöneticileri demek olan "ahbar" ve "ruhban"a itaat etmeleri niçin muaheze olunuyor? Şeklinde düşünmeye gerek yoktur. Çünkü burada sözü edilen şey, Allah için itaat ve teslimiyet değil, "min dunillah" olan, yani Allah'ın emrine ters düşen itaattir. Gerçekten de ilmî hakikatleri kabul ve âlimlere itaat etmek ve saygı göstermek Allah'ın emridir. Ve Allah'ın emrine itaat de Allah'a itaattır. Fakat bu doğrudan doğruya değil "Allah'a, Resul'e ve sizden olan emir sahiplerine itaat ediniz." (Nisa 4/59) âyetinde de işaret buyurulduğu üzere Allah'a ve Resulü'ne itaatın bir bölümü olarak ve ona bağlanarak yapılacak olan bir itaattır, Allah'a ve emirlerine rağmen bir itaat değildir. Allah için bir itaat demek, Allah'ın emirleri doğrultusunda olan, en azından **mahluka itaatte yaratıcıya isyan bulunmayan bir itaat** demektir. Böyle bir itaat **Halık'a (Yaratan'a) isyan bulunmamak şartıyla** meşru olur. İlmin hükmünün hak (ilim adına söylenenin doğru olması), emrin de maruf (Kitap ve Sünnet'le çelişmiyor) olması şartına bağlıdır. İlmin hakkı, hak ve hakikatı izlemesinde, gerçekle olan ilişkisinde, Hakk'ın emrine uygun düşmesinde ve daima Allah'ın rızasını araştırmasında [**Doktor olacağız, doçent olacağız, prof. olacağız,** sempozyumlarda tebliğ sunarak artistlik yapacağız, akademi tarihine adımızı yazdıracağız diyerek şunun bunun keyfine göre saçmalamasında değil], Hakk'ın ahkâmını tanıyıp kavramasında, hasılı Allah için olmasındadır. Yoksa gerçekle uyum sağlamayan, hak temeli üzerinde yürümeyen, Allah'ın hukukuna aykırı olan, **Allah'ın koyduğu kanun ve kurallara karşı gelmek isteyen**

kuruntular ne kadar süslenirse süslensin ilim değildir. Ve âlimlerin değeri, ilim zihniyetine ve haysiyetine bağlılıkları ile ölçülür. Ulu'l-emr olmaları sırf bilgileri ve ilmî haysiyetleri bakımındandır. Yani emredilen marufu tanımaları, uyulacak âyetin hükmünü iyi bilmeleri ve ondan elde edilecek mânâyı iyi kavramaları sebebiyledir: "*Bunların hüküm çıkarmaya gücü yetenleri elbette onu anlarlardı*" (Nisâ, 4/83), "*Allah'ın kulları içinde O'ndan en çok korkanlar âlimlerdir*" (Fâtır, 35/28) özelliklerini taşımaları ve "*Eğer bilmiyorsanız, ilim ve hikmet ehline danışınız.* (Nahl 16/43) buyurulduğu üzere, âlimlerin ehl-i zikir olmaları bakımındandır. Âlim, bilgi sahibi olması bakımından hiçbir şeyin değil, ancak Hakk'ın kuludur. **Delillerin ve Hakk'ın âyetlerinin emrindedir**. Lâkin delilin şerefi bizzat kendinden değil, medlulü olan (delalet etmekte olduğu) hakka delalet etmesi ve hakkın açığa çıkmasına yardımcı olması yüzündendir. Hakkı batıl, batılı hak yapmaya çalışanlar ise ilmî haysiyetten mahrum birer **tağut**turlar. İlme ve ilmin ortaya koyduğu verilere, Hak Teâlâ tarafından yaratılmış gerçekler olmaları bakımından itaat, Allah'ın emrine itaat ve hakkın farizasını yerine getirmektir. **Hakka bağlı olduğu müddetçe** ilme ve âlime uymamak ilim ve ulema düşmanlığıdır.
Ancak **âlimlerde Allah'ın emirlerini gözardı ederek velev cüz'î bir hüküm vaz' etme yetkisi bulunduğunu, hatta bir zerrenin bile hükmünün [Ezmanın tegayyürü ile ahkâm değişir, zamanlardaki farklılık hükümleri değiştirir diyerek] yerini değiştirmeye yetkili olduklarını kabul ve teslim eylemek Allah'dan başkasına bir rablık hissesi vermektir**, **onları "min dunillah" (Allah'ın gerisinde) rab edinmektir. Şeytanlara, Tağutlara, Nemrudlara, Firavunlara, putlara ve evsana tapmak nasıl bir şirk ve küfür ise âlimlere de haddinden fazla kıymet vermek öyledir.** Mesela; doğruyu yanlışı, hakkı batılı ayırmaksızın hak ilminin gereği olmayan fikirlerini, sözlerini, Hakk'ın emrine dayanmayan, ondan kaynaklanmayan **şahsi görüşlerini, istek ve arzuya dayanan keyfi fetvalarını ve iradelerini** üstün tutmak, sanki

onlarda Allah'ın haram kıldığını helâl, helâl kıldığını da haram kılma yetkisi varmış gibi, hakkı değiştirebilecek bir hakları varmış gibi, kasıtlı sapıklıklar şöyle dursun, Allah'ın emrine aykırı olduğu açık olan [istemsiz, gaflet ürünü, kötü niyet taşımayan] hatalarına bile itaatı caiz görmek, hasılı Allah bu konuda ne buyuruyor, diye düşünmeden, Allah'ın emrine uymak gerektiğini hesaba katmadan, onlara itaat dahi öyle bir şirk ve küfürdür. Allah'ı bırakıp başkalarına tapmak demektir. Maalesef yahudiler ve hıristiyanlar işte böyle yapmışlardır: Ahbar ve Ruhbanlarını Rab edinmişlerdir**. Onlara gerçekten Rab dememişlerse bile Rab yerine koymuşlardır**. Dinde hüküm koyabilme haklarının olduğuna inanmışlardır. Hele Hıristiyanlık tarihinde ruhban sınıfının kutsal tanınması ve **papaların hata etmez sayılm**ası daha fazla resmiyet kazanmış olan çok açık bir durumdur. Bunların din işlerinde yetkili ve dinde her türlü tasarrufa salahiyetli olduklarını, **ruhani meclislerin kararlarıyla ve papanın emriyle dinin ahkâmının ve kitabın kesin emirlerinin değiştirilecek derecede te'vil ve tebdil**, hatta tahrif olunabileceğini, namaz ve oruç gibi **temel ibadetlerin, haram ve helâl ile ilgili bütün kuralların ve meselelerin istenilen şekle konulabileceğini**, her türlü günahın affedilebileceğini, hatta cennet ve cehennem anahtarlarının papazların elinde olup, bunların isteyene satılabileceğini ve bütün bunlara hiç kimsenin itiraza hakkı bulunmadığını iddia ve kabul edecek kadar **imtiyazlar** tanımışlardı ki, bu âyet işte bütün bunları hatırlatmakta, muaheze etmektedir. Adiy ile ilgili olan hadisi şerif de bunun asgari ölçüde bir bakıma tefsiridir. Hıristiyanlıkta ruhban sınıfının böyle bir imtiyaz ve hakimiyetle "min dunillah" (Allah'ın gerisinde) Rab edinilmelerine "**klerikalizm**" adı verilir. Daha sonra bundan şikayetle Protestanlık zuhur etmiştir. Mâide Sûresi (âyet 64, 65)'ne bakınız. **Daha sonra bu Rablık imtiyazı, ruhban sınıfının elinden çıkmış, parlamenterlere (milletvekillerine) geçmiştir....**

(http://www.enfal.de/telmalili/tevbe.htm)

*

Haydarî'nin sözleri, merhum Necip Fazıl'ın İbn Teymiyye hakkında yaptığı tespiti hatırlatıyor: "**İlmi, aklından fazla.**"

Ya da çok fazla "akıllı" ve tecahül-i arifane sanatı sergiliyor, bile bile salağa yatıyor.

Cerbezeli adam.. Demagoji ve mugalatanın hakkını eksiksiz biçimde veriyor.

*

Biz Mehdî hakkındaki bilgimizi nerden elde etmiş bulunuyoruz, ***Kur'an-ı Kerîm***'den mi?

Hayır!.. Hadîslerden..

Hadîsler bize, Mehdî'nin nasıl çıkacağını, çıkış alâmetlerini de bildiriyor.

Bu hadîsler dikkate alın**ma**dığında, ortada bir Mehdî-i Muntazar kalmaz.. Sen sağ ben selamet, köylü köyüne, evli evine..

Dikkate alındığında ise, "Mehdî'yim" diye ortaya çıkan kişinin gerçekten Mehdî olup olmadığını bilmeme diye bir sorun yaşanmayacağı anlaşılır.

Çünkü Mehdî'nin alâmetlerinin birileri tarafından **yapay** bir biçimde hazırlanması ve ortaya çıkacağı şartların dünyevî güçler tarafından **mizansen** kabilinden hazırlanabilmesi imkânsızdır.

Denemesi bedava, ellerinden geliyorsa buyursun yapsınlar!

Dolayısıyla, Mehdî ortaya çıktığında onun gerçekten Mehdî olup olmadığını anlayamama sorunu asla yaşanmayacaktır.

*

Bu, **Hz. İsa** aleyhisselam'ın inişi meselesi için de geçerlidir.

Bundan beş asır öncesini düşünelim.. **Ulaşım ve iletişim** bugünkü gibi değil.

Öyle bir dünya ki, karlı kış günlerinde Doğu Anadolu'da bir köyde bir adam öldüğünde, üç beş kilometre uzaktaki köyde yaşayan adam bundan ancak üç dört ay sonra haberdar olabiliyor.

Bugünse **uydu teknolojisi** sayesinde dünya **küresel bir köy** haline gelmiş durumda.. Nerede haber değeri taşıyan bir gariplik olsa herkes anında duyabiliyor.

Dolayısıyla, bundan beş asır önce **Şam**'da bir adam ortaya çıkıp "Ben İsa'yım, gökten indim" dese, onun mesela **Hindistan**'tan veya Fas'tan gelmiş bir **sahtekâr** olması ihtimalini yabana atmak mümkün olmazdı. (Mesela bizim tarihimizde bir **Düzmece Mustafa** olayı var.. Mustafa, **Yıldırım Bayezid**'in Ankara Savaşı'nda kaybolan, öldüyse cesedi teşhis edilememiş oğluydu.. **Çelebi Mehmet** devletin birliğini tekrar sağlama mücadelesi verirken kardeşleriyle boğuştu, Mustafa diye biri ortalarda görünmedi. Fakat Çelebi vefat edip yerine genç oğlu **Murat** geçince biri "Ben Yıldırım'ın oğlu Mustafa'yım" diyerek ortaya çıktı ve bazı meşhur komutanları bile yanına çekmeyi başardı. Neredeyse Murat'ı mağlup edip ülkenin tek hakimi olacaktı.. Gerçek Mustafa'ydıysa, "Düzmece" damgasını yemekten kurtulabilmiş değil, kimse onun gerçekten Mustafa olduğunu kesin biçimde söyleyemiyor. Sahte idiyse, o günkü şartlarda Osmanlı'nın anlı şanlı komutanlarını bile aldatmayı başarabilmiş.. Sahte olduğunu varsayalım, o günkü ulaşım ve iletişim şartlarında bile böyle bir olay yine de benzersiz.. O devirde bile sık rastlanan ve kolay gerçekleştirilebilecek birşey değil.. Bununla birlikte, imkân dahilinde.. O yüzden o Mustafa'nın sahte olması ihtimalini yabana atamıyoruz.)

Durum böyleyken yine de geçmişte böyle bir **sahte İsa** çıkabilmiş değil.

Bugünse herhangi bir dünya sakininin bu şekilde asıl kimliğini saklayarak “Ben İsa’yım” diye ortaya çıkabilmesi mümkün değildir.. Onun **asıl kimliği** hemen deşifre olur.

*

Günümüzde **istihbaratçıların (ajanların)** tanınıp bilinmedikleri yerlere **sahte kimlik**le gitmeleri mümkün oluyor. Fakat bu kişiler deşifre olmamak için o yeni kimlikleriyle **televizyonlarda, internette** vs. haber olmaktan özenle kaçınmak zorundadırlar..

Diyelim ki **ajan Ali**, Veli adıyla kendisini tanıttı ve bu yeni kimliğiyle haber konusu oldu, onu Ali olarak tanıyanlar “Bu bizim Ali” diyerek **sosyal medya**yı karıştırmak için bir saniye bile beklemezler.

Ve diyelim ki ajan Ali **estetik** ameliyatla yüzünü de değiştirdi, kendisine uydurma bir geçmiş icat etti, sahte **biyografi** hazırladı, kamuoyu önüne çıkmayıp sadece birkaç kişiyi aldatmaya çalışması durumunda sorun çıkmayabilir de, bu oyunu bütün dünyanın gözü önünde sürdürmek istediğinde sahte biyografinin dikişleri patlar..

Mesela “Ben falanca memlekettenim, filan okullarda şu zaman okudum” dediğinde yolları oralardan geçmiş olanlar “Yok böyle biri” derler. (Türkiye’de bir zamanlar **Hans von Aiberg** adıyla biri çıkmış, internetsiz yıllarda “***Arz’dan Arş’a…***” diye cilt cilt kitaplar yazmış, adının **Hans değil Bülent** olduğu sonradan herkes tarafından öğrenildiyse de bu arada kitaplarını satmış, yükünü tutmuştu. Şimdi olsa Hans’ın Bülent olduğunun bilinmesi herhalde bir haftayı geçmezdi.)

Bir adam Hz. İsa a.s.’ın konuştuğu (günümüzde konuşulmayan) **Aramice**’yi akıcı bir şekilde konuşacak şekilde **özel eğitim** almış bulunacak, 2 bin sene öncesinin dünyasını, kültürünü, insanlarını, olaylarını ayrıntılı bir şekilde bilecek, sahih/otantik ***İncil***’e bugünkü ***İncil***’lerdeki eksiklik ve fazlalıkları açıklayacak

şekilde hakim olacak, bunun yanı sıra ***Tevrat***’ı da herkesten iyi bilecek, ve de günümüzün insanı olduğu halde böyle bir kişiyi önceden tanımış olan biri çıkmayacak..

Bu mümkün değildir.

Dolayısıyla Hz. İsa a. s. indiğinde dünyada hiç kimse çıkıp “Biz bunu tanıyoruz, o filanca üniversitenin, falanca kilise teşkilatının yetiştirdiği falan kişi” diyemeyecek ve ilminin karşısında hiç kimse çıkıp bir laf söyleyemeyecektir.

Mehdî’nin çıkışı ve Hz. İsa a.s.’ın dünyaya inişi sıradan olaylar değildir, dolayısıyla Mehdî’nin tanınıp bilinmesi diye bir sorun yaşanmaz, yaşanmayacaktır..

Haydarî’ler müsterih olabilirler.

*

Haydarî’nin sorularına geçelim..

Mehdî için, **“Dünyaya adalet ve hakkaniyeti hâkim kılmadan önce insanlar O'na itaat ve biat edebilmek için O'nu nasıl tanıyacaklardır**?” sorusunu yöneltiyor.

Başlangıçta Mehdî’yi tanıyıp bilmek, onu teşhis edebilecek durumda olmak gerekmiyor.

Ancak, Mehdî’nin (hadîslerde belirtilen) **çıkış alâmetleri gerçekleştiğinde** ona yönelik bir beklenti oluşabilir, oluşur.. Bugün olduğu gibi..

Rivayetlerden anlıyoruz ki, bu alâmetler gerçekleştiğinde ve şartlar oluştuğunda, Mehdî’ye ilk biat edenler **Bedir ehli sayısınca** müslüman olacak.

Dolayısıyla tanıyıp bilme sorunu sadece bunlar için varit.. Bizim, bunların Mehdî'yi nasıl tanıyıp bilecekleri konusunda kafa yormamız gerekmiyor.. Hadîsten anlıyoruz ki onlar Mehdî'yi tanıyacaklar.

Ancak, bu şekilde biat edilmiş bulunan kişinin gerçekten Mehdî olup olmadığını gösteren bir büyük olay bu biatin akabinde yaşanacak.

Bu topluluğun üzerine yürümek üzere kuzey tarafından harekete geçen **bir ordu yere batırılarak** helak edilecek.

İşte bu olay yaşandığı zaman, o kişinin gerçek Mehdî olduğu (sadece biat edenler tarafından değil) herkesçe kesin olarak bilinecektir.

*

Haydarî'nin diğer sorusuna geçelim:

"Mehdî diğer müctehidler gibi bir müctehid ise diğerlerinin O'na uymasını *zorunlu kılan* nedenler nelerdir?"

Başka soruları da varsa da bunun farklı kelimelerle yapılmış tekrarından ibaret.

Zorunlu kılan nedenlerden birincisi, onun **hadîslerde haber verilen** Mehdî oluşudur.

Mehdî olduğu anlaşıldığında artık herkesin ona itaat edip uyması gerekir.

Çünkü hadîsler bunu emrediyor.. Mehdî'ye itaat, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem bunu emretmiş olduğu için vaciptir.

İkinci neden ise, (önceki yazıda dile getirdiğimiz şekilde) **fetva** ile **kaza**'nın hükmünün farklı oluşudur..

Mehdî sadece fetva değil, aynı zamanda kaza konumunda olacaktır.

Ayrıca Mehdî, “**güç**” sahibi olması itibariyle herkesi (istemese bile) kendisine itaat ettirecektir.

Yani kimse, “Sana itaat etmek vacip mi bakalım, bence değil” diyerek karşısında laga luga edemeyecektir.

*

Tabiî Haydarî’nin yaptığı şey, kendi gözündeki merteği bırakıp elin gözündeki çöple uğraşmaktan ibaret.

Ehl-i Sünnet’in Mehdî anlayışını sorgulama adına saçmasapan sorular yöneltmek yerine Şîa’nın mesnetsiz iddiaları üzerinde düşünse daha iyi ederdi.

Onların Mehdî’si Hz. İsa a.s. gibi birşey.. Çocukken kaybolmuş, geri gelecekmiş..

Haydarî, sözlerinin devamında şöyle diyor:

> **“Mehdî-i Muntazar'ın hayatta oluşunun zarureti** ve buna terettüp eden yarar nedir? Ehl-i Beyt Okulu, İmam Mehdî-i Muntazar'ın **hayatta oluşunun zorunluluğu**na inanmaktadır. Yani bu Okula göre **O'nun hayatta olması gerekmektedi**r. … Onların ***‘‘Yeryüzü masum bir imamdan yoksun olamaz"*** şeklindeki inançlarına ilişkin **mezhebî dayanak**ları, esasları, kaideleri ve delilleri bulunmaktadır. …”

Bunların 12’nci imamları çocukken kaybolmuş (Daha çocukken imam; faydası neyse?), “Kayboldu, belki öldü, yaşasa bile en çok 100 sene yaşar, hadi 150 sene yaşasın, ölür, izi tozu kaybolur” dememişler, “O **Mehdî** idi, ölmedi, ölmez, geri gelecek” demişler, o inanç üzere gidiyorlar.

Böylece, “**zamanın imamı**” sorununu çözmüş oluyorlar.. “Zamanın imamı” var, hayatta, fakat saklanıyor, ortaya çıkmıyor. Ama var.

Faydası neyse?

Madem ortada yok, hayatta olsa ne, olmasa ne?

*

Fakat, buna inanmak onlar açısından önem taşıyor.. Çünkü böylece *‘‘**Yeryüzü masum bir imamdan yoksun olamaz**"* şeklindeki inançlarını akıllarınca kurtarmış oluyorlar.

Masum (peygamberler gibi günahsız, hatasız) bir imam varmış, fakat kaybolmuş, gizlenmiş..

İnandıkları şey bu.

İşte, **Sünnî dünyadaki Şiîleşen** fakat Şiîleştiğinin farkında olmayan veya farkettirmemeye çalışan kişiler de bu şekilde bir “zamanın imamı” inancını benimsiyor, kendi şeyh, üstad ya da hocalarını “**zamanın imamı**” yapıyorlar.

*

Haydarî sözlerini şöyle sürdürüyor:

> “… İslamî hakikatlerden biri de şudur ki -bu husus, bütün âlimler tarafından da kabul görmüştür- ***boynunda bir imamın biati olmaksızın geceyi geçirmek hiçbir Müslüman için caiz değildir***. Bu hakikat hakkında hiç kimse aykırı görüş ileri sürmüş değildir. İster sağa gidin ister sola gidin bütün Müslüman âlimler buna inanmaktadırlar. Bu bir sabitedir, hakkında ittifak bulunmaktadır. Buna ancak câhil veya inatçı bir kimse muhalefet edebilir ki bu da ayrı bir konudur. **Hem Ehl-i Sünnet hem de Ehl-i Beyt Okulunu**n hatta bütün İslamî ekollerin muhakkik âlimleri bunun Hz. Resûlullah'ın (s.a.a.) nassı olduğuna inanmaktadırlar.”

Olay **İran**’dan böyle görünüyor olabilir, fakat **Türkiye**’de durum farklı..

Çünkü **Türkiye'de laik (siyasal dinsiz) rejim** kendi siyasal dinsizliğine uygun "müslüman" tipi üretmiş durumda.

Ayrıca, bu "süslüman" tipini üreten **kuluçka makinaları** olarak hizmet görmekle yükümlü **ilahiyat fakülteleri** kurarak işi seri üretime bağlamış bulunuyor.

Kendilerini din bilgini olarak pazarlayan **modernist ve de tarihselci** ilahiyat sirki soytarıları (ve de mevcut iktidarın **Mehmet Metiner** gibi akredite adamları) **İslam devleti** diye birşey olmadığını, hatta **Şeriat** diye birşeyden de söz edilemeyeceğini, dinî emir ve yasakların çoğunun tarihsel (tarihte kalmış, bugüne hitap etmeyen) hükümler anlamına geldiğini savunuyorlar.

Onlara göre, **din, güncellenebilir** birşey.

Geçmişte Yahudiler ve Hristiyanlar dinlerini **güncellemiş**ler, **yerli-milli "papaz"lar**ın onlardan neyi eksik?!

*

Evet, "***Cemaat, Küresel İslam Devletidir***" adıyla kitaplaştırıp pdf formatında internete koyduğumuz önceki yazılarımızda bu "**imama biat**" meselesi üzerinde durmuş ve bu biattan maksadın **İslam devleti**nin kurulması olduğuna dikkat çekmiştik.

Haydarî'nin söylediği gibi, "imama biat" (yani İslam devletinin kurulması) **vacip**tir.

Huzeyfe r. a.'in rivayet ettiği hadîsin ortaya koyduğu gibi "**imamsız ve cemaatsiz (yani devletsiz)**" zamanlar da olacaktır, fakat bu, inşaî değil ihbarî bir bildirimdir.

Nasıl ki bir zaman gelip zalim yöneticilerin türeyeceğinin haber verilmesi **adaletin vacipliğini** ortadan kaldırmıyorsa, cemaatsiz ve imamsız bir zamanın olacağının bildirilmesi de cemaatin ve imametin vacipliğini düşürmez.

*

Söz bu noktaya gelmişken bir noktaya daha değinmekte fayda var..

Türkiye gibi ülkelerde bazı insanların bir taraftan müslüman olduklarını söylerken diğer taraftan **Şeriat'e karşı** çıkmalarını (yani **İslam devleti karşıtı** olmalarını) **Şeriat'le ilgili olumsuz algı** nedeniyle hoşgörülebilir birşey gibi göstermeye çalışanlar var.

Türkiye'de bir **odak** laik (siyasal dinsiz) "milli birlik ve beraberlik" adına bu düşünceyi "pompalıyor", doğrudan ya da **dolaylı** biçimde "kontrol" altına almayı başardığı çevrelerin bu şekilde görüş beyan etmelerini veya en azından bu düşünce karşısında sessiz kalarak "**Sükut ikrardan gelir**" fehvasınca onay vermelerini sağlıyor.

Ancak, bu "**Şeriat karşıtı (sözde) müslüman**"lara gösterilen bu hoşgörü ile (İslam hakkındaki **yanlış algı** nedeniyle İslam'ı kabul etmeyen) kimi **Yahudi ve Hristiyanlar**'ın da cennetlik olduklarını savunma arasında bir fark bulunmamaktadır.

Mantık aynı..

Bu noktada **FETÖ (Fethullahçı Takiyye Örgütü)** ile **yerli-milli-Türkiyeci-devletçi taife** arasında hiçbir fark yok.. Al birini vur ötekine..

Aralarında hiçbir fark yok..

Küfür ve şirk **yerli-milli** olunca makbul hale mi geliyor?!

Siz böyle algı malgı laga lugasıyla Şeriat karşıtlarını "iman sahibi" ilan etmekle onlar samimi müslüman olmuyorlar, fakat siz bu tavrınızla imanınızı tehlikeye atıyorsunuz, farkında değilsiniz.

Gittiğiniz istikamet uçurum!

*

Yahudi ve Hristiyan da herhalde ***Kur'an***'daki her ayeti reddetmiyor!..

Geçmiş peygamberlerle ilgili ayetleri kabul etmekte genelde tereddüt etmezler.

Ahlâkî meziyetlerle ilgili ayetler için de aynı durum geçerlidir.

Hatta Yahudiler, ***Tevrat***'la paralel olduğu için **kısas** gibi **Şeriat** hükümlerine de evet derler.

Fakat iş Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'i tasdik etmeye gelince yan çizerler.

Yerli-milli Şeriat karşıtı (sözde) "müslüman"lar da aynı durumda.. Onlar da bazı ayetleri kabul ediyor bazılarını etmiyorlar.

İmdi, böylesi kişileri **algı vs. bahaneleriyle** hoşgörüyorsanız, aynı makamdan gazel okuyarak İslam hakkında doğru dürüst bilgi sahibi olmayan Yahudi ve Hristiyanlar'ı Cennet'e yerleştiren **FETÖ'cülerden farkınız nedir**?

Bir taraf laik (siyasal dinsiz) Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne şirin görünmek için **hak ile batılı karıştırıyor**, diğer taraf da gayrimüslimlerden himaye gördükleri için onların suyuna gidiyor.

Aradaki fark nedir?

Allah'tan korkun!

SÜNNET'SİZ SÜNNÎCİLİĞİN "ZAMANIN İMAMI" SAFSATASI

"Zamanın imamı" konulu önceki yazılarımızda sözlerini tartışma konusu yaptığımız **Ayetullah Kemal Haydarî** sözlerinin devamında Ehl-i Sünnet kaynaklarında rivayet edilen hadîsleri delil göstererek **imametin** (ümmetin imama / İslam devleti başkanına biatinin) **vacip** olduğunu vurguluyor ve ardından şunları söylüyor:

> ",,, 'bu biat kime yapılacaktır' sorusu ortaya çıkmaktadır. Bu sorunun cevabı şudur: Bir imama. Basit ve sıradan bir insana değil. Çünkü biat imama yapılır.,,,,"

Ehl-i Sünnet'e göre de imametin/hilafetin önemli **şartları** (halifede aranacak özellikler) bulunmakla birlikte (Ki ilk şart, herkesin tahmin edeceği gibi, biat edilen kişinin müslüman olmasıdır), "önceden belirlenmiş" bir imam söz konusu değildir.. İmamı imam yapan, Müslümanlar'ın biatidir.

İşte burası, **Şiî çarpıtma, mugalata ve demagojileri**nin başladığı yer..

Onlara göre nasıl peygamberler insanlar tarafından belirlenmiyorsa, insanlar bir kimseyi seçip peygamber yapamıyorlarsa, imam da öyle..

İmam, insanların biati ve seçimi söz konusu olmaksızın zaten imam.. Tıpkı peygamberler gibi..

Peygamberlerden farkı yok da, adı **imam**..

Sadece isim farklılığı var.

Ve insanlara düşen, peygambere iman eder gibi gidip o imama biat etmek..

Böyle olunca, mesela **Hz. Ebubekir** imam ol**ma**dığı için (Şîa'nın büyük çoğunluğuna göre) ona yapılan biat, imama yapılmış biat değildir.

Buradan anlaşılabileceği gibi, günümüzde bir taraftan **Sünnî (Sünnet'e tabi)** olduğunu iddia ederken diğer taraftan (Müslümanlar'ın biati vasıtasıyla belirlenmesi söz konusu olmaksızın) bir "**zamanın imamı**"nın varlığından söz edenler, bu mesele çerçevesinde **Şiîleşmiş** durumdadırlar.

*

Haydarî'nin şu sözleri ise tamamen mugalatadan ibaret:

> Geliniz, şimdi **Şeyh İbn Teymiyye**'nin bu hadisi nasıl değerlendirdiğine bir bakalım.
>
> İlk önce **[Şiî alim] Allâme Hıllî**'nin hadisi ele alışına ve yorumlayışına değinelim. Sonrasında da Şeyh İbn Teymiyye'nin belirtmiş olduğu -seviye düşüklüğünü gösteren- münakaşasına geçelim.
>
> Allâme Hıllî şöyle der:
>
> "***Zamanının imamını*** *tanımaksızın ölen kimse câhiliye ölümü üzere ölmüştür.*"
>
> Bu **rivayet** aslında Ehl-i Beyt Okulunun rivayetidir.
>
> İbn Teymiyye ise, Allâme'nin **hadisi** bu şekilde **rivayet** etmesine ilişkin olarak şu eleştirilerde bulunur:
>
> "*Kendisine ilk olarak şöyle denilir:* ***Bu hadisi bu lafızla kim rivayet etmiştir?*** *Bu hadisin* ***isnadı [rivayet zinciri]*** *nerededir? Hz. Peygamber'e sabitliğini [ulaştığını] ortaya koyan kanalı açıklamaksızın O'ndan yapılan nakille kanıtlandırmaya gitmek nasıl caiz olabilir?*"
>
> Ey miskin, ey câhil! Varsayalım ki **hadisin bu varyantının** bilinmediği doğru olsun. Ancak **hadisin içeriği** Resûlullah'tan (s.a.a.) mütevâtir olarak aktarılmıştır.

Görüldüğü gibi, Haydarî olayı getirip **lafız-mana ayrımı**na bağlıyor.

“**Hadîsin içeriği**”nden kastı, (ona göre) hadîsten çıkan **anlam**..

Dindeki tahrifatın esası işte bu lafız-mana ayrımı üzerine kuruludur.

Yahudilik ve **Hristiyanlık**’ta da böyle olmuştur.. Önce, “Bu ayetten şunu anlamak lazım” demişler, bir süre sonra o **anladıkları şeyi ayet olarak söylemeye** başlamışlardır.. Ayetin aslı silinip gitmiştir, buharlaşmıştır..

Bu tür “içerik”ler, “mana”lar bir defa çiçek açmaya başladı mı arkası kesilmez, bir süre sonra **o anlaşılan “mana”nın da nasıl anlaşılması gerektiği** tartışması çıkar ve olay tavşanın suyunun suyu kabilinden uzayıp gider.

*

Bu mesele **modern hukuk**ta “**lafız-ruh**” ayrımı olarak bilinir.

Batılı hukukçular, kendi hukuk sistemlerinde **lafız-ruh ayrımına itibar** etmezler ve **hakimlerden kanunun metnine, akılları yatmasa ve adaletsiz olduğunu düşünseler bile, harfi harfine uymalarını isterler**.

Çünkü bir defa ruhtan bahsettiğiniz zaman, insan sayısınca (herkesin heva ve hevesine göre) “ruh” ortaya çıkabilecektir. Böylece **nesnel adalet** diye bir şey de ortada kalmayacaktır.

Evet, Batılı hukukçulara göre, lafza bağlılığın zararı, “ruh” salgınının tahribatı yanında devede kulaktır.

Üstelik, **lafızda bile anlaşamayanlar, “ruh”ta hiç anlaşamayacak, ortak bir kanaate varamayacaklardır.**

*

Kur'an-ı Kerîm, ***Tevrat*** ve ***İncil***'in aksine "**lafız**" olarak korunmuş bulunduğu için, İslam'ı tahrif ve tahrip etmek isteyenler ifsadatlarını tarih boyunca suret-i haktan gelerek, ve "**ruh, mana, batın"** vs. gibi tabirlerin arkasına sığınarak yapmaya çalışmışlardır..

Bu noktada **tasavvuf**u da tepe tepe kullanmış, istismar etmişlerdir.

Günümüzde ise bu tahrifat özellikle **modernistler** ve **tarihselciler** tarafından yapılıyor..

Bunlardan bazılarının, İmam Şatıbî'nin ***el-Muvafakat***'ını okumadan onun kullandığı **makasıd-ı Şerîa (Şeriat'in gayeleri)** kavramını istismar etmeye çalıştıkları görülüyor. Bunlara göre, emir ve yasakların **lafzı**na değil ruhuna/anlamına/maksadına bakmak gerekiyor.. Mesela **hırsızın elinin kesilmesini** alalım, **maksat** hırsızlığın önlenmesidir, dolayısıyla el kesilmeden başka bir ceza ile de bu **gaye**ye ulaşılabilir..

Tam da **laik (siyasal dinsiz)** rejime göre bir müslümanlık..

Modernist ve tarihselciler bu usulsüzlüğü ümmetin geneline kabul ettiremeseler de kendi hayatlarına uyguluyorlar.. Mesela **namaz** için önce bir "maksat" uyduruyorlar.. Maksat ne, Allahu Teala'yı hatırlama.. Eh, bunun başka yolları da var.. **Oruçtan maksat** ne, şunlar şunlar.. O maksatlara ulaşmak için yemekten içmekten kesilmek, kadınlardan uzak durmak gerekmiyor, bunun başka yolları da vardır..

Böylece namazsız niyazsız, Şeriat karşıtı ve ahlâk edebiyatçısı çağdaş ilahiyatçı hergeleler zümresi türedi, türüyor.

*

Evet, **lafız** esastır, lafzın her zaman için önceliği vardır.. Lafzın (akıl, mantık ve dilbilgisi kuralları çerçevesinde) nasıl anlaşılması gerektiği de **fıkıh usulü** olarak bir bilimsel disiplin şeklinde sistematize edilmiştir.

İslam uleması, ***Kur'an***'ın lafzının korunması hassasiyetine benzer bir duyarlılığı hadîsler konusunda da sergilemiş, **hadîs usulü** adı altında muazzam ve muhteşem, dünya tarihinde benzeri görülmemiş incelik ve dakiklikte bir bilim dalı tesis etmişlerdir.

Elinize bir **tarih usulü/yöntemi** ve bir de **hadîs usulü** kitabı alın ve karşılaştırın, aradaki farkın uçurum olduğunu görürsünüz..

Tarih usulü çerçevesinde **tarihî gerçekler** olarak sunulan çoğu malumat, hadîs usulü açısından **asla delil olarak alınamayacak zayıflıkta** rivayetler yığınından ibarettir.

*

Konuya dönersek, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'den imama biatle ilgili olarak rivayet edilen hadîslerde "**zamanının imamı**" diye bir tabir yer almıyor.

Hadîs imamlarına ait **sahîh** ve **muteber** kaynaklarda böyle bir rivayet yok..

Fakat Şîa, böyle bir hadîs bulunduğunu iddia ediyor.. Doğal olarak kaynak gösteremiyor, **isnad (rivayet zinciri)** ortaya koyamıyorlar.

Varsa böyle bir rivayet, **İbn Teymiyye**'yi ilzam etmek kolay.. *"Cahil adam, falanca muteber kaynakta bu hadîs var"* dersin, olay kapanır.

Diyemiyorlar..

O zaman gelsin şark kurnazlığıyla "**Ey miskin, ey cahil!**" diye bağırıp çağırmalar..

Ve de gelsin **"içerik" batınîliği** ve **modernizm "anlam"cılığı**..

*

Haydarî ya hadîsin **mütevatir** olmasının ne anlama geldiğini bilmiyor ya da büyük illüzyonist, büyük abrakadabracı..

Bilinmeyen bir varyant nasıl mütevatir olabilir, sende hiç mi mantık yok?!

Ancak, Şîa'nın alimleri mantık eksikliğinin yerine ikame edebilecekleri gayet ikna edici maddî kanıtlara sahipler: Haşmetli sarık, görkemli **cübbe**, süpürge uzunluğunda göz kamaştırıcı sakal..

Adamların kalıbı "Ben ilmimle herkesi döverim" türküsü söylüyor.. Sarık, cübbe ve uzun sakal sayesinde "maç"a 3-0 önde başlıyorlar.

(Tevatür/mütevatirlik, bir haberin **yalan üzerine birleşmesi mümkün olmayan bir topluluk** tarafından nakledilmiş olmasıdır.

Mesela, gidip görmediğimiz halde **Antarktika** diye bir kıtanın varlığından şüphe etmeyiz.. Çünkü bu kadar çok sayıda insanın başka bir yere ait **video kayıtlarını, fotoğrafları** vs. Antarktika diye bize 'yutturmak' için anlaşmış olmaları mümkün değildir.. Buna karşılık mesela Amerikalılar'ın **Ay**'a gidiş meselesi **tevatüren sabit** değildir.. Bundan şüphelenilebilir.)

İmdi, söz konusu hadîsin lafzına Şîa'nın **mana (içerik)** diyerek monte ettiği "zamanının imamı" ibaresi çerçevesinde (yine Şîa'nın iddia ettiği anlamda) bir "zamanın imamı" mevcut olsaydı, ve bunun (Şîa'nın yüklediği bu anlamın) hadîsten çıkan anlam olduğu konusunda "**tevatür**" derecesinde kesin bilgi bulunsaydı, Hz. Ebubekir'e biat edilmesi mümkün olabilir miydi?!

Ardından bir de Hz. Ömer'e, dahası Hz. Osman'a biat edilmesi durumu var.

Hadîsin **lafzı** herkesçe biliniyor, onun (Şîa'nın gönlünün istediği tarzdaki) **anlam**ı da güya tevatürle sabit, fakat ashabtan kimsenin bundan haberi yok.. Mantığa bakın!..

Hatta Hz. Ali'nin bile haberi yok, çıkıp "İmam benim, ey Ebubekir, sen nasıl biat alırsın, alan da kaçan mı!" demiyor..

Ya da imam olduğunu unutmuş, ancak Hz. Osman şehit edilince aklı başına geliyor, imamlığını hatırlıyor.

Şîa'nın masalları..

*

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem ahirete irtihal eylediğinde ensar (Medineliler), kendi aralarından bir imam seçmek istiyor, muhacirler (Kureyş göçmenleri) itiraz ediyorlar, bu defa ensar "Bir sizden, bir bizden iki tane imam olsun" diyorlar, muhacirler buna da itiraz ediyorlar, ensar sonunda razı oluyor, fakat bir kişi de çıkıp, "Ya hu imam belli, nasıl oluyor da imam seçiyoruz, tek yapacağımz gidip imama biat etmek" demiyor.

Böyle bir saçmalık olabilir mi?!

Sanki ashab, "**Hadîsmiş**, boş verin şimdi bunu, hemen **laikliğe** geçelim dostlar, devletimiz **dinî kurallara göre**, ayete hadîse göre yönetilemez, kimin halife olacağına **laiklik (siyasal dinsizlik)** çerçevesinde biz karar verelim.. Zamanın imamıymış.. Bunlar ortaçağda kaldı" demişler..

Ehl-i Sünnet, Hz. Ebubekir r. a.'in fiilen var olan imamlığı için hadîs uydurmamış, olayı dürüstçe olduğu gibi haber vermiş, Şîa ise Hz. Ali r. a.'in olmayan imamlığı için hadîs uydurmuş..

*

Şiîler'in "**zamanının imamı**" inancının durumu bu..

Şîa özentisi Sünnî "zamanın imamı"cılarına gelince, bunların durumu Şîa'nınkinden de berbat..

Çünkü Şiîler (çarpıtmalara başvursalar da) hiç değilse hadîslerden delil getirmeleri gerektiğinin farkındalar, bunlarda o da yok.

Mesela **Huzeyfe** r. a.'in rivayet ettiği, Müslümanlar'ın **"imamının ve cemaatinin (devletinin)"** bulunmayacağı zamanlar yaşanabileceğini gösteren sahih hadîs umurlarında bile değil.

Bunların delili falanın filanın keşfi, rüyası, kanaati, menkıbesi vs..

Bunların delil olamayacağını, **edille-i şer'iyye** arasında bunların yer almadığını bile öğrenebilmiş değiller.

*

Türkiye'de şeyhlerinin seyyid (Hz. Hüseyin'in soyundan) olduğunu söyleyen bazıları, "**İmamlar Kureyş'tendir**" hadisinden hareketle, şeyhlerinin imam olduğunu (ya da imamlığa asıl onun layık olduğunu) söyleyebilmektedirler.

Şeyhleri gerçekten "seyyid" diye bilinen soydan geliyor olabilir, fakat bu, Kureyşlilik için yeterli değildir.

Türk, Kürt veya Fars toplumunun bir ferdi olarak bilinen kimse, Hz. Hüseyin'in soyundan geliyor diye **Kureyş**'ten sayılmaz, çünkü adamın atalarından biri o soydan bir kadınla evlenmiş ve soy bağı bu şekilde ortaya çıkmış olabilir.

Böyle birinin Kureyşlilik vasfının herkesçe biliniyor olması gerekir. Yani o kimse Türk, Kürt veya Acem diye değil, Kureyşî olarak bilinmelidir.

Öyle insanlar vardır ki dedeleri ve nineleri dolayısıyla soyunda Türklük de, Gürcülük de, Boşnaklık da, Kürtlük de, Araplık da, Arnavutluk da, Çerkezlik de, Abazalık da … bulunur. Yukarıya doğru anneanneleri, babaanneleri silsile halinde farklı ırklardan olabilir. Böylesi bir durumda söz konusu şahsı hangi soydan/ırktan kabul etmek gerekir?

Böylesi bir durumda genelde etkili olan faktörler, birincisi konuşulan **dil**dir, ikincisi de o bölgedeki tanınıp bilinen etnisitelerdir.

Dolayısıyla mesela büyük büyük büyük dedesinin annesi Hz. Peygamber'in sallallahu aleyhi ve sellem'in soyundan geliyordu diye seyyid kabul edilen bir kimsenin Kureyş'ten olduğunu düşünmek saçmalıktır.

BİAT VE İNTİSAP MESELESİ

Bir şeyh efendinin şöyle dediği görülmektedir**:**

> "İnsanın hocası anasından babasından önce gelir çünkü '**peygamber vekilidir**'. Oyuncak değildir. Bu makam yüksek makamdır. Millet oyun oynar gibi dervişlik yapıyor. Bir giriyor bir çıkıyor. Oyuncak mı burası? Oyuncak mı burası! Bir el öpüyor, bir beğenmiyor el sıkıyor. Bir kızıyor, bir tereddüt ediyor, bir bağlanıyor, bir kopuyor. Çocuk bahçesi mi burası? Oyuncak sanıyor millet Allah yolunu, cennet yolunu. Cehenneme düşmemeye garantisi var sanıyor… Cennete hemen girivereceğini sanıyor… Bizi de bu yüzden anne babadan üstün tutmanız gerekiyor. Razı olan olur, olmayan kendi bilir, buyursun dünya geniştir. Nice insanlar çayırlarda dolaşıyor, nice hayvanlar otlaklarda otluyor. Meydan geniştir, isteyen istediği yere dağılsın, yayılsın, gitsin. Ama bu iş ciddidir, bu iş oyuncak değildir. İnsan **beyat** etti mi, beyatından sorarlar. Şeyhi bir beğen, bir beğenme, bir hoşgör, bir hoşgörme. Ona ne derler? Mürid-i mecazi derler. Biraz daha ileri giderse mürid-i mürted derler. Çıkmış gitmiştir yani."

Öncelikle, fıkıh usûlü açısından, yukarıdaki sözlerin önemli bir bölümünün hiçbir ilmî değeri olmadığını belirtelim.

Bunlar, bir kişinin yanlış kanaatleridir.

Herşeyden önce, ifadelerine ***Kur'an*** ve Sünnet'ten delil getirmesi gerekirdi. Ortada delil falan yok..

Ayrıca, insanın hocası aslında anasından babasından önce gelmez. Ana-babaya itaat konusundaki ayet ve hadîslere bakılırsa bu anlaşılır.

Fıkhî hükümlere göre de, doğal olarak, durum budur.

*

Bir kere, bir hoca ile (Hoca kelimesi ile tarikat şeyhi kastediliyor) talebesi arasındaki hukukun ancak bir "**intisab**" ile ortaya çıktığını söylemek gerekiyor. Oysa, ana-baba ile evlat arasındaki hukuk herhangi bir **bey'at veya sözleşmeye tâbi değildir**.

İnsanın hocası ana-babasından önce gelseydi, herhangi bir **bey'at** söz konusu olmadan talebenin hocasına itaati **şer'î bir mükellefiyet** olurdu.

Dolayısıyla, söz konusu sözler için "Desteksiz laflar" demek zorundayız.

*

Öte yandan, insanın sadece bir tane hocası olmaz.. Hayatı boyunca birçok kişiden (alim veya değil) birşeyler öğrenir.

Mesela ilk dinî bilgileri ana babasından alır, onlar ilk hocasıdırlar.. Kelime-i Şehadet'i, İslam'ın şartlarını, İslam'ın şartlarını, abdest almayı namaz kılmayı vs. öğretirler.. Ramazan ayı gelir, oruç hakkında bilgi verirler.

Daha sonra başka hocalar da devreye girer, her biri başka birşey öğretir..

İmdi, bu hocaların hepsi "peygamber vekili" ise, bu hocaların ihtilaf etmeleri durumunda hangisi "daha vekil" kabul edilecektir?

Evet, mesele sadece bey'at (biat, sözleşme, ahitleşme) meselesidir ve burada esas olan, sözleşmenin muhtevasıdır.. Hangi konuda söz verilmişse sorumluluk o naktada olur.

*

Yukarıya aldığımız sözlerin bir desteği var, fakat, ilgisiz ve yakıştırma bir destek:

“İnsanın hocası anasından babasından önce gelir **çünkü ‘peygamber vekilidir’**.”

“Peygamber vekilidir” şeklindeki sözün doğru kabul edilebilmesi için, ***Kur’an*** veya Sünnet’ten bir temelinin bulunması gerekir.

Yukarıda aktarılan konuşmada herhangi bir delil yok.

Ancak, delil olarak neye dayanıldığını biliyoruz, “**alimlerin peygamberlerin varisleri**” olduğunu gösteren hadîs”e atıfta bulunuluyor.

Ancak, söz konusu hadis, “**Peygamber varisleri**”nden değil, “**peygamberlerin varislerinden**” söz etmektedir.

Eğer “Peygamber varisleri” denilseydi, bundan, alimlerin Peygamber Efendimiz s.a.s.’in varisleri oldukları sonucu çıkardı; oysa alimler “peygamberlerin varisleri”dir.

Alimler, Hz. Adem’in de varisidir, Hz. Musa’nın da, Hz. İsa’nın da, Hz. Eyyub’un da...

*

Hadîsin devamı, alimlerin hangi konuda peygamberlere varis olduklarını da açıklamakta, onların miras olarak mal mülk bırakmadıkları, onların **miraslarının ilim** olduğu belirtilmektedir.

O halde, bu noktada, Peygamber Efendimiz s.a.s.’in varisi olduğu iddiasıyla karşımıza çıkan kişiye diyeceğimiz şey şudur: “**İlmin kadar konuş!**”

Cahillerin peşinden “peygamberlerin varisi” diye gidilmez.

“Peygamber vekilliği” lafına gelince, bu tabir maalesef, soruda sözleri aktarılan kişinin uydurması..

Varis olmakla **vekil** olmak farklı şeylerdir.

*

Söylenen şu:

> "Oyuncak değildir. Bu makam yüksek makamdır. Millet oyun oynar gibi dervişlik yapıyor. Bir giriyor bir çıkıyor. Oyuncak mı burası? Oyuncak mı burası!"

Buna karşı söylenecek şey şudur: Peygamberlik makamı, şunun bunun kendisini vekil kabul edeceği oyuncak bir makam değildir.

Verilen söz, yapılan bey'at (sözleşme) oyuncak değildir, herkes verdiği sözden dolayı hesaba çekilecektir, doğru olan sadece bu.

Ama burada, sözleşmenin hangi konuda yapıldığı, hangi sözlerin verildiği meselesi önümüze gelir.

"Şu şu zikirleri çek, şu nafile ibadetleri yap" diye söz aldığınızda bundan siyasal anlamda bir bey'at üretemezsiniz.

Şu sözler ise, ancak tevil edilmesi durumunda hoşgörüyle karşılanabilir:

> "Oyuncak sanıyor millet Allah yolunu, cennet yolunu. Cehenneme düşmemeye garantisi var sanıyor… Cennete hemen girivereceğini sanıyor… Bizi de bu yüzden anne babadan üstün tutmanız gerekiyor."

Yani Cennet ve Cehennem'i sen mi dağıtıyorsun?!..

Seni bir insan ana babasından üstün tuttuğunda mutlaka cennetlik olacak diye bir kaide mi var?!

Hristiyanlar, **Hz. İsa'yı** sadece ana babalarından değil, bütün insanlardan, bütün yaratılmışlardan üstün tuttukları için Cennet'e mi girecekler?!..

*

Sonraki ifadelerdeki üslup ise, hiç de tasavvufî bir nitelik taşımıyor:

> "Razı olan olur, olmayan kendi bilir, buyursun dünya geniştir. Nice insanlar çayırlarda dolaşıyor, nice hayvanlar otlaklarda otluyor. Meydan geniştir, isteyen istediği yere dağılsın, yayılsın, gitsin."

Bu ifadelere yorum yapmak istemiyorum.

Sözlerin devamı şöyle: "İnsan **beyat** etti mi, beyatından sorarlar."

Evet, insan bey'at etti mi, bey'atinden sorarlar.

Fakat, bey'at sırasında, yukarıda da ifade ettiğimiz gibi, hangi konuda ve ne için bey'at edildiğinin belirtilmesi gerekir.

Adam, tarikatı şu şu tesbihlerin çekilmesi, şu şu nafile ibadetlerin yapılması olarak görüyor, adına "**ders alma**" diyor ve bu çerçevede gelip "ders alıyor", intisap ediyor.

İşte orada, ders veren tarikat şeyhinin, "Arkadaş, bu sadece bir ders değildir, tesbih çekme değildir, bu aynı zamanda siyasal boyutu da olan bir bey'attir. Siyasal tercihlerinde vs. bize uyacaksın. Bize karşı şu şu sorumlulukların var. Bizi halife, yani devlet başkanı kabul edecek, bizim dışımızda veya üstümüzde bir siyasal otorite tanımayacaksın" demesi gerekir.

"Ders verme" sırasında sadece "Günahlarınıza tevbe edin, şu şu zikirleri her gün çekin, şu şu namazları kılın" deyip, daha sonra "Aslında bu bir siyasal bey'atti" demek, İslâm fıkhı bakımından geçersizdir..

Hatta bu, insanları aldatmak ve onların iyi niyetlerini istismar etmek anlamına gelir.

ŞEYHLER VE İLM-İ LEDÜN

Bir yazar şöyle diyor:

> "**Nureddin Hocamız**ın konumu makamı belli. **Mehmed Zahid Kotku** ve **Esad Coşan** Hocamızın devam ettirdiği silsilenin bugünkü ve son temsilcisidir. Babadan oğula geçen bir makam değildir, bu manevi liyakat meselesidir. Bu makam öyle heves edilecek bir makam da değildir. İstemekle o makama nail olunmaz. Bu manevi bir görevdir ve **ledün ilmi** gerekir. Çok zordur. Bizim gibi insanların değil yapabileceği öyle rastgele tartışabileceği bir konum bir makam da değildir."

Söz konusu makamın manevî liyakat meselesi sayılması ve babadan oğula geçen bir miras olmaması gerektiği doğrudur.

Ancak "Nureddin Hocamız" diye adı öne çıkarılan **Muharrem Nureddin Coşan** örneğinde durum, babadan oğula geçme şeklindedir, ve bu şahsın bugüne kadarki eylem ve söylemleri, manevî liyakatten nasibinin ne kadar olduğu konusunda soru işaretlerine yol açmış bulunmaktadır.

Buna delil olarak **Sağduyu Partisi**'ndeki söylemleri yeter de artar.

*

Yazarın "Bu manevi bir görevdir ve **ledün ilmi** gerekir" lafı ise, tam anlamıyla **zır cahil** olduğunu ortaya koymaktadır.

Ne şeyhlikte, ne de velîlikte "ledün ilmi" şarttır.

Aslında bu şahsın, "ledün" kelimesinin ne anlama geldiğini bildiği de şüphelidir; bilmediği anlaşılıyor.

Allahu Teala'nın "katından ilim verdiğini" bildirdiği zatın (**Hızır** a.s.) aksine, aynı ilme **Hz. Musa**'nın (a.s.) sahip olmaması, değil şeyhlik, peygamberlik için bile böylesi bir ilmin **şart** olmadığını gösterir.

Hz. Musa a.s., Hızır a.s.'ın ilm-i ledün sahibi olduğunu biliyordu.

Bugünkü şeyhlere gelince, onlardan biri **ilm-i ledün sahibi olma iddiası** ile ortaya çıkarsa, bunu tasdik etmek zorunda değiliz.

Çünkü, onun iddiasının doğruluğuna dair (Hz. Musa'nınki gibi **vahye dayalı**) bir bilgimiz yok.

*

Hz. Musa a.s, karşılaştığı şahsın (**Hızır** a.s.), kendisine Allah katından ilim verilmiş ve bu ilme göre hareket eden bir kimse olduğunu kesin olarak bilmekteydi.

İmam Şatıbî'nin ***el-Muvafakat***'ında belirttiği gibi, Hızır a.s.'ın ameli, kendisine özgü, Hz. Musa'nınkinden **farklı bir şeriat**in gereğiydi.

Halbuki şeyhler ile müridler için bu şekilde bir **şeriat** farklılığından söz edilemez.

İkinci olarak, Hz. Musa'nın aksine mürid, şeyhinin kesin olarak hak üzere olduğunu ve öyle kalacağını (**ismet** sahibi ve **masum** olduğunu) gösteren, Allah c.c. tarafından verilmiş bir bilgiye sahip değildir.

Bilakis tam aksi bilgiye sahiptir, çünkü peygamberler dışında kimsenin ismet sahibi olmadığını bilmektedir.

Üçüncüsü, söz konusu kıssa, şeyhlere her halükârda itaat etmek ve itirazdan uzak durmak gerektiğini değil, **itiraz edilebileceğini** gösteren bir delil olmaya daha elverişlidir.

Çünkü Hz. Musa, hem Hızır a.s.'la ilgili **kesin bilgi**ye sahip olduğu hem de itiraz etmeyeceğine dair **söz verdiği** halde, üç kere itiraz etmiştir.

Dördüncüsü, Hızır a.s. Hz. Musa'yı, daha baştan, "hakkında bilgisi bulunmayan şeye sabredemeyeceğini" söyleyerek uyarmış, buna rağmen Hz. Musa itirazda bulunmama sözü vermiştir.

Buna karşılık şeyhlerin müridlerine, ***Kur'an*** ve Sünnet'e aykırı da olsa, **"kendilerine özgü bir bilgi ile" farklı uygulamalarda bulunabilecekleri** gibi bir açıklamada bulunmaları hem sözkonusu değildir, hem de böyle birşey **caiz olamaz**.

O halde, bu kıssayı müridin şeyhine itaatiyle ilgili olarak delil göstermek uygun düşmez.

Tam aksine, bu kıssayı itaat konusunda delil göstermek, eskilerin tabiriyle **zındıklığa** kadar götürecek yanlış anlamalara yol açabilir.

Ancak, Türkiye'de **derin odakların (gizli servislerin, istihbarat teşkilatlarının)** kullanmakta olduğu sahte ve sahtekâr şeyhler için sahte ve sahtekâr mürid ya da dervişlerin (gizli servislerin **ajan, eleman ve muhbirlerinin**) bu tür laflar söylediklerine maalesef şahit olunmaktadır.

NUREDDİN COŞAN'A TÂBİ OLMAK VEBALLİ MİDİR?

2009 yılında bir arkadaşımız, bize gönderdiği bir mesajında şunları söylüyordu:

> **"[Mahmud Esad Coşan] Rh.A Hocamızdan** sonra; Rh.A'in cenazesinde de ilan edildiği üzere **Nureddin hocamıza** bey'at etmiş olduk.. (Ben şahsen Nureddin hocamız demeyi tercih ediyorum, gerçi Nureddin hocamız demişler ki bana hocam değil, Nureddin bey deyin demiş, elimi de öpmeyin vs. demiş, fakat ben hocaefendi demeyi tercih ediyorum) (Rh.A'den sonra hiç tereddütsüz olarak Nureddin hocamıza bey'at ettik, çünkü **Abdülaziz [Bekkine] Efendi** (ks)'den sonra nasıl bir takım kimseler **MZK [Mehmed Zahid Kotku] (ks)** hocamıza intisab etmemişler, edememişler, yine MZK (ks) hocamızdan sonra bir takım kimseler MEC [Mahmud Esad Coşan] (ks) hocamıza intisab etmemişler, edememişlerse, bende aynı duruma düşmekten çok korktuğum için hemen Nureddin hocamıza intisab ettim….
>
> "Nureddin hocamızın konuşmalarını,yazılarını takip etmeye çalışıyorum, iskenderpaşa, ***akradyo***, zinde, çeküd, sağduyu, server iletişim vb. internet sitelerini takip ediyorum, cemaatimizle ilgili ve alakalı mail gruplarına da üyeyim, bu yolla da mailleri takip etmeye çalışıyorum; çünkü ben Rh.A MEC hocamızı çok seviyorum..
>
> "**Temmuz 2007 seçimlerinde** büyük bir bocalama yaşadım, yapılan ve altında nureddin coşan yazan açıklamaya hiçbir mana veremedim, bu açıklamayı Nureddin hocamız yapmamıştır diyerekten kendimi avutmaya çalıştım, 21.Temmuz gecesi tanıdığım sevdiğim güvendiğim ağabeyleri aradım, açıklamanın ne manaya geldiğini, neden böyle bir açıklama yapıldığını, bu açıklamayı gerçekten de Nureddin hocamızın mı yaptığını elimden geldiğince sordum araştırdım, görüştüğüm ağabeyler çeşitli

cevaplar verdiler, fakat ortak nokta **ak partiye** oy verecek olmalarıydı, bende oyumu ak partiye verecektim zaten, fakat açıklama üzerine tereddütler yaşadım, … ve sonradan kesin olarak öğrendim ki bu açıklamayı Nureddin hocamızın kendisi yapmış..

"Yine **Hollanda büyükelçisine verilen cevabı** ilk okuduğumda da büyük bir bocalama yaşamış, yapılan açıklamaya hiçbir anlam verememiş, Hocamız nasıl böyle bir açıklama yapar ve üslup kullanır diye düşünmüştüm….

"Yad2002, Yad2003, çeşitli zamanlarda yapılan basın açıklamaları, Kuşadasında yapılan açılış konuşması, Hollanda büyükelçisine cevap,13.Mart.2006 yad konuşması ve en nihayet **Temmuz2007 seçim açıklaması**.. Ben sürekli olarak hüsn-ü zan ettim, bu açıklamaları Nureddin hocamız yapmamıştır dedim, onun yaptığını kabullenemedim, **hatta 21.Temmuz.2007 akşamı sizi de aramış ve fikrinizi sormuştum, siz bu konuda konuşmak istememiştiniz** bunun üzerine bu açıklamayı gerçekten Nureddin hocamız yapmış mıdır diye size sormuştum, daha sonra ağustos ayında van'da kesin olarak öğrendim ki bu açıklamayı Nureddin hocamız yapmış.. (**şimdi kesin olarak öğrendim ve anladım ki aslında olup-biten herşey Nureddin hocamızın kontrolünde**, genel merkezin yaptığı faliyetler, proğramlar, çalışmalar hep Nureddin hocamızın yönlendirmesiyle, teşvikiyle, mesela Kur'an-ı Kerim'in mealini güzel okuma yarışması vs.. anlıyorum ki belki **en başından beri olup-biten her şey Nureddin hocamızın arzusu üzere gerçekleştirilmiş** ve yapılmış, organize edilmiş..)

"Evrad-ı Şerif konusunda; benim ihvanımın ve benim, dedem kadar vakti yok, **Evrad-ı Şerif'te küfre götüren ifadeler var gibi söylemler, dedemle Tasavvufi konularda tartışırdım, çatışırdım** gibi ifadaler, [Robert Frager'in] *kalp nefs ruh* kitabının okunması, okutulması, satılması,

yaygınlaştırılması … kab, kad [kritik analitik düşünme], doğal beslenme ve sivil savunma uzmanı olmak, ***Ramuz El-Ehadis*****i kütüphanenin en gizli yerine koymak, Rh.A'den gördüğümüz şekilde olan intisabı ortadan kaldırmak vs vs**.. gibi tavsiye ve sözlerde aslında hep Nureddin hocamızın ağzından çıkıyormuş, ben ise hep hüsn-ü zan ediyormuşum..

"Yazılarınızın hemen hemen tamamını okudum, hepsini okudum desem doğru olmayabilir, şu sonuca vardım; yazdıklarınıza katılıyorum, hakikati yazmışsınız, fakat şunu çok merak ediyorum;

"Acaba **bu vazife Nureddin hocamıza verildi mi?** verilmedi mi?

Ben, Rh.A Mahmud Es'ad Coşan (ks) hocamıza bey'at/intisab edip bağlanmıştım, eğer Rh.A hocamız **bu vazifeyi Nureddin hocamıza gerçekten verdi ise** şimdi ne yapamamız lazım?

"Sizin hazırladığınız bu siteyi bilmeden önce de bu konuları sürekli konuşuyor ve düşünüyordum. Yine zinde.info'da çıkan **ibrahim ilhan'ın kaleme aldığı iki güzel insan başlıklı yazıdan** da çok etkilenmiştim, düşündüm acaba neden çok etkilendim diye, sonra anladım ki; (çünkü bu yazıda Rh.A kendinden sonra Nureddin hocamızın vazife yapacağını, rahmetli **Mehmed Ali İyibükücü** ağabeye bizzat söylemişler, **doğan karaoğlan** rivayetiyle anlatılıyor) ben içimden tabi farkında da değilim ama, kendi kendime öyle düşünmüşüm öyle bir kanıya varmışım ki Nureddin hocamıza acaba bu vazife gerçektende verildi mi verilmedi mi diye şüpheye kapılmış, tereddütler geçiriyor olduğumu anlamış oldum. **9.Şubat.2001 günü Fatih camiinde Rh.A hocamızın cenazesi esnasında** bu vazifenin Nureddin hocamıza verildiği genele ilan edildi ve bizde hüsn-ü zan ederek tereddütsüz olarak hemen kabul ettik.. Fakat gelinen nokta ortada….

“Rh.A’e intisab etmiş biri olarak şuan ne yapmamı tavsiye ediyorsunuz, bu konuda nasıl düşünmem gerekiyor bilemiyorum, eğer Nureddin hocamıza gerçekten de vazife verilmiş ise benim durumum ne olur, yoksa **mürid-i mürted mi olmuş oluyorum**, vazife verilimiş ise şuan ki durum da ortada, o halde ben ne yapmalı nasıl davranmalıyım, ne tavsiye edersiniz bana?....

“Bildiğim kadarıyla, duyduğum kadarıyla da bu vazifenin Nureddin hocamıza verildiğini zannediyor ve Rh.A hocalarımızı üzmek ve onlara asi gelmiş olmaktan korkuyorum..

“**Oku emriyle kastedilen sadece arapçasından mı okumaktır** vb. reklam bandı hala kuranimiz.net sitesinde yayınlanmaya devam ediyor, yani henüz hatadan dönülmüş değil..

“Zinde.info’da yayınlanan **kavramları yeniden anlamak adlı yazıyı** okumuş ve bazı yanlış noktalar hemen dikkatimi çekmişti, zaten sizde sitenizde gerekli değerlendirmelerde bulunmuşsunuz, fakat buna rağmen o yazı hala zinde.info sitesinde anasayfa üzerinde durmakta, keza yine **yeniden düşünmek adlı yazı (Nevzat Yiğit)** hala aynı sitede anasayfada durmakta..

“Rh.A hocamız yabancı kelime kullanmamaya büyük özen gösterirdi, hatta radyoya da ünaldı diyordu galiba, yabancı kelime kullananlara para cezası kesiyordu, fakat başta kritik-analitik kelimesi olmak üzere Nureddin hocaefendinin kullandığı kelimeler hep yabancı..

“Ankad.org diye bir site hazırlamışlar, aKADemi ismiyle Ankara kad grubu hazırlamış galiba, bu sitede; **hakiki doğal liderin özellikleri, liderlik haritanızı çıkartın gibi yazılar** var, sizin yazmış olduğunuz doğal liderlik yazısını okuduğumda durumu daha iyi anlıyorum, ….

Sagduyu.org'tan bahsedecektim fakat siteye bağlanıldığı halde sitenin içerisindeki hiçbir şeye ulaşılamıyor, hosta bağlanılamadı diyor, belki de yanlışlarını düzeltecekler, hatalarından vazgeçeceklerdir….

"…. yapayalnız kaldık, ne yapacağımızı bilmez olduk, bütün bunların üstüne birde bugün gelinen nokta ortada, zaten durumu sitenizde özetlemişsiniz, **şimdi ne yapmalıyız, nasıl davranmalıyız**, **Rh.A Hocamız şehid edildi**, fakat yerine vazifeyi devam ettirecek bir şeyh, tebliğ ve irşad çalışmalarını devam edip yürütecek bir postnişin bırakmadı mı? Yoksa Rh.A Hocamız da birçok örneklerde olduğu gibi kendisinden sonraya kimseye vazife vermedi mi? …. Fakat vazife eğer Nureddin hocamıza verilmişse, Rh.A bu emaneti **Nureddin** hocamıza vermişse, **MZK ks hocamızın ve Necati amcamızın rh.a torunu, MEC hocamızın oğlu, yüz hatlarıyla fizikiyle hocalarımızı bize hatırlatan**, şimdiye kadar vazifenin kendisine **verilmemiş olmasıyla ilgili hiçbirşey duymadığımız** Nureddin hocamıza karşı gelmekle hata etmiş olmaz mıyız?

"Bu konularda gerçekten çok zorlandım ve sizinle istişare etmek istedim, yazmış olduğum bu yazıyı ilk defa sizinle paylaşıyorum, size açıyorum.. Nasihat, görüş ve tavsiyelerinizi, uyarı ve tenbihlerinizi bekliyorum…."

*

Yıllar önce bize sorulmuş olan bütün bu soruları şu şekilde basitleştirmek mümkündür:

1. Merhum Es'ad Efendi, **Nureddin Coşan'ı yerine** bıraktı mı, bırakmadı mı?

2. Bıraktıysa, yaptığı bu makul olmayan açıklamalar karşısında tutumumuz ne olmalıdır? **Sorgulamadan tâbi** mi olmalıyız?

3. Şayet Es'ad Efendi Nureddin Coşan'ı **yerine bıraktıysa**, onu **terk** etmemiz durumunda vebalde kalır mıyız?

*

Bu sorulara sırasıyla şu şekilde cevap verilebilir:

Birinci soru: Merhum Es'ad Efendi'nin Nureddin Coşan'ı yerine bırakıp bırakmadığı konusunda bende kesin ve açık bir bilgi yok..

Ancak, sözü edilen (İbrahim İlhan'a ait) yazıda **iki kişinin** Es'ad Efendi'yi ziyaret ettiği ve onun şöyle dediği aktarılıyor:

> "Nureddin **sadece Server'in başına** getirilmedi ki, o aynı zamanda benden sonra vazifeyi devam ettirecek kişidir, ama ben bunu **kendi reyimle** yapıyor değilim, **yolumuzun büyükleriyle sürekli istişare** halindeyim. **Birçok kişi gelip rüyalarını** anlatıyorlar, sahih rüyalar, onlar da bunu işaret ediyor."

Bu konuda iki kişinin şahitliği (şayet şahitliklerine itibar edilmemesini gerektiren bir durumları yoksa, **"adil" iseler**) yeterli olabilir.

Fakat yukarıdaki söz, şahitlerin sayısı bakımından ("adil", yani sözüne inanılabilecek kişiler oldukları varsayımı çerçevesinde) kuvvetli olmamakla birlikte (Ortada **"mütevatir haber" yok**) yeterli ise de, aktarılan sözün muhtevası bakımından sorunlu..

"**Yolumuzun büyükleriyle sürekli istişare halindeyim**" sözünden neyin kastedildiği belli değil..

Bununla yaşayanlar mı, yaşamayanlar mı kast ediliyor?

İstişare, yaşayanlarla olur; yaşamayanlar için ancak **işaret**ten söz edilebilir.

Şahsen, Esad Efendi'nin böyle birşey demiş olabileceğine inanmıyorum.

Ahirete intikal etmiş olan zatlarla istişare olmaz, onlar size bazı şeyleri **bildirebilir**, sizi **ikaz** edebilir, ya da **teselli** edebilirler.

*

Ayrıca, bu **istişare lafı**nın yanı sıra **rüyaların delil** olarak gösterilmesine ihtiyaç duyulması kafa karıştırıyor.

Bunlar nasıl rüyalardı, bilmiyoruz..

Ayrıca, herkesin kendine göre rüyası olabilir.

Rüyanın, bir durumun **meşruiyet**ine mi, yoksa onun **fiilen gerçekleşeceğine** mi delalet ettiği de her zaman kestirilemez.

Yani rüya bazen **ihbarî** olur.. **İnşaî** değil..

Mesela, Yezid'in hilafetinden yıllar önce birisinin onu halife olarak görmüş olduğunu düşünelim. Bu, onun **fiilen** halife olacağını gösteriyor olabilir, fakat hilafeti **hak etmiş** olduğunu, halifelik makamının onun hakkı olduğunu göstermez.

İhbarî (haber verici) bir rüyaya **inşaî** (kurucu) anlam yüklenemez.

Rüya ile gerçek hayatı birbirine karıştırmamak gerekir.

Rüyada olan olaylar, gerçek hayatta olan olaylar gibi, yani gerçekten yaşanmış gibi kabul edildiğinde yanlış yorumlanmış olur.

Bir rüyanın nasıl tabir edileceği gören kişiye ve içinde bulunduğu şartlara göre değişebilir.

Birçok rüya, gören kişinin müslüman veya gayrimüslim, genç ya da yaşlı, alim veya cahil, salih veya fasık, erkek veya kadın, zengin veya fakir, sağlıklı ya da hasta, şehirli veya köylü, şu veya bu meslekten olmasına göre farklı anlam taşıyabilir.

Bu tür konularda bizce önemli olan insanların **uyanıkken ne söylediği, ne yaptığı**dır.

Ama, eğer bir rüya anlatmak gerekiyorsa, 2002 veya 2003 yılında gördüğümüz birini, yorumsuz olarak aktaralım:

Açık bir arazide, merhum **Mehmed Zahid Efendi** ile **Es'ad Efendi**'nin kabirleri… Her ikisinin üzerinde de, yaklaşık 70 cm yüksekliğinde sandık biçimli sanduka.. Bu sandukaların dört köşesinde yarım metre yüksekliğinde ağaç direkler var ve bu direklerin üst noktaları arasında floresan lambalar mevcut. Fakat lambaların hepsi yanmış, patlamış; sandukaların üstü ve bu direkler adeta bir yangın sonrasını andırırcasına isli ve kararmış.. Kabirlerin üç beş metre kenarında da, cemaatten biri ayakta duruyor. Rüyama göre, MİT'ten..

O şahsın MİT'ten olduğunu gösteren bir başka rüya daha görmüştüm. (Bu şahıs vefat etti, bugüne kadar ismini hiç kimseye söylemedim.)

*

Ancak, bu **istişare** ve **rüya** mevzuu bir tarafa bırakılarak meselenin salt Es'ad Efendi'nin tensibi, yaptığı bir atama olarak görülmesi mümkündür.

Yukarıdaki şahitlik bu açıdan bir sorun taşımıyor.

Söz konusu kişilerin şahitliklerini düşüren bir özellikleri bilinmedikçe, bu şahitliği geçerli kabul edebiliriz.

Bununla birlikte, Türkiye gibi ülkelerdeki **"derin" tezgâhlar** dikkate alınırsa, söz konusu kişilerin **"tehdit, şantaj veya satın alınma"** yoluyla böylesi uydurma şahitlikler yapmayacaklarından veya yapmak zorunda kalmayacaklarından emin de olunamaz.

Nitekim, merhum Esad Efendi'den naklettikleri "**istişare**" lafı mantıklı değil.

Saçmalığın zirvesi.

*

Ancak, mesele sadece bu değil..

Bu toplulukta (cemaat diyelim) bu konularda yaygın bazı hatalar yapıldığını görüyoruz.

Birincisi, **şeyhlik ile velîliğin karıştırılması**..

Şeyhlik başka, velîlik başkadır. Nitekim **Mehmed Zahid Efendi rh. a**., son konuşmasında, "**Şeyhlik de boş, dervişlik de.. Mühim olan iyi bir kul olabilmektir**" demiştir.

Şeyhlik boş olabilir, fakat **velîlik** (Allah'ın razı olduğu kul olmak) boş değildir.

Ayrıca, her şeyhin velî olması, her velînin de şeyh olması gibi bir durum yoktur; bunun bilinmesi gerekiyor.

İkinci olarak, şeyhlikle mürşid-i kâmillik karıştırılıyor.

Her şeyhin kâmil bir mürşid olmadığı, **Ali Kalkancı** ve **Müslüm Gündüz** gibi örneklerden bellidir.

*

Ancak, şeyhlikleri kendilerinden menkul bu şahısların yanı sıra, gerçekten icazetli şeyhlerin de kâmil bir mürşid olmaları gerçekte nadir rastlanan bir durumdur.

İmam-ı Rabbanî şöyle der:

> "Şunu da bilesin ki, bazı ihlas sahibi kimselere icazet verilmesi, dalaletin yayılıp umumileştiği bir zamanda; bir cemaat için Hak yoluna delil (yol gösterici) olup göstermesi içindir. Bunun için kendisine icazet verilmiştir....

İcazet onun için, **kemal ve tekmil vehmi**ne düşüren ve esas maksattan olan birşey değildir."

(***Mektubat***, C. 1, çev. A. Akçiçek, İstanbul: Merve Y., s. 467)

*

Burada sorun olarak ortaya çıkan bir başka konu, merhum Es'ad Efendi'nin ve Nureddin Coşan'ın "şeyhlik" kurumuna yaklaşım biçimleriyle ilgilidir.

Başta **İmam Gazalî** olmak üzere ulema nezdinde şeyhliğin hükmü "**muallimlik**"tir (öğretmenlik, hocalık). Es'ad Efendi'ye göre ise, şeyhe yapılan biat, siyasal anlamda halifeye yapılan biatle aynı şeydir.

İşte bu görüş çerçevesinde Es'ad Efendi'nin yerine bıraktığı kişiye intisap etmek gibi bir zorunluluk ve sorumluluktan **fıkhî açıdan söz edilemez**.

Dolayısıyla, bu noktada şu söylenebilir: Es'ad Efendi gerçekten yerine Nureddin Coşan'ı bırakmış olabilir, fakat insanların salt bu nedenle Nureddin Coşan'a intisap etmek gibi bir yükümlülükleri mevcut değildir.

*

Nureddin Coşan'ın konuya yaklaşım biçimi de bir başka soruna yol açmaktadır.

2003 yılında, kendisiyle ilgili **"algı, tarif ve beklentileri yeniden yorumlama"ya tâbi** tutmak suretiyle, gerçekte kendisine yapılan **biat ve sözleşmeyi fesh** etmiştir.

Bu açıdan da, onun "**doğal liderlik**" tanımı ve yaklaşımını kabul etmeyen, yani "yeni tarif"ini benimsemeyenler için onun şeyhliğini kabul etmek gibi bir sorumluluk mevcut değildir.

Bu sorumluluğun ortadan kalkmasının nedeni de bizzat Nureddin Coşan'ın kendi "**yeniden yorum**"udur.

*

Bu topluluktaki daha ciddi bir hatayı, Şiîlerinkine benzer bir "**zamanın imamı**" anlayışının savunulmaya başlanmış olması oluşturuyor.

Aslında bu tekkede, Mehmed Zahid Kotku rh. a.'in şeyhi Ömer Ziyaeddin Dağıstanî rh. a.'in *"**Tasavvuf ve Tarikatlarla İlgili Fetvalar**"* kitabının gösterdiği gibi, **halifeye biatle şeyhe intisabı ayıran bir anlayış** mevcuttu.

Bu anlayış, **Halid-i Bağdadî** hazretlerinin mektuplarında da kendisini göstermektedir.

Ayrıca **Ehl-i Sünnet ulemasın**ın bu konudaki yaklaşımı bellidir.

Durum buyken, evimize kadar gelip bizi "İmamlar Kureyş'tendir" hadisini söyleyerek "Nureddin'in **zamanın imamlığı**" konusunda güya irşad etmeye çalışanlar bile çıktı.

Bunu kamuoyu önünde de dile getirdiler.

Mesela ***zinde.info*** adlı sitede yayınlanan "**Kavramları Yeniden Anlamak**" başlıklı yazıda Ehl-i Sünnet'le telifi mümkün olmayan bir anlayış savunuldu:

> "Peygamberlere uymayan insanların helak olması gibi, **zamanının din önderini, vazifeli insanını bilmeden**, onu tanımadan ölmesi de o kişinin helakine, sanki islamdan önce ölmüş gibi **imansız gitmesine sebep** olabilir."
>
> (http://www.zinde.info/zduyurular.php?subaction=showfull&id=1261645139&archive=&start_from=&ucat=3,18)

*

İkinci soruya gelince…

Nureddin'e tâbi olmayanlar için onun açıklamalarını dikkate almak gibi bir sorumluluk düşünülemez.

Tâbi olanların da, "**Halik'a isyan olan yerde mahluka itaat edilmeyeceğini**" akıllarında tutmaları gerekiyor.

Nureddin'in şer'î delilini gösteremediği görüşlerini kimsenin kabul etmesi gerekmediği gibi, Şeriat'e aykırı olan görüşlerini reddetmek de, özellikle onu destekleyenler üzerindeki bir mükellefiyettir.

Sağduyu Partisi'nin açıklamaları açıkça **Şeriat'e aykırı**dır.

Hatta orada, dinî yani **İslamî değerler açıkça tahkir** edildi, aşağılandı. Reddedildi.

Aynı tutumlarını bugün de sürdürüyorlar.

Ayrıca Nureddin'in **doğal liderlik** iddiasının da hiçbir **şer'î delili** mevcut değildir.

Keyfî ve indî, **heva ve hevese** dayanan bir yaklaşımdır.

Kullandığı "doğal liderlik" kavramı, "İnsan Kullanım El Kitabı" ifadesi için "**user manual**"ın referans gösterilmesinde olduğu gibi, **Batı'dan ithal**dir.

Yani bu konuda Şeriat'e değil, hristiyan Batılılar'ın söylem ve yaklaşımlarına tâbi olunmaktadır.

*

Solduyulu Sağduyu Partisi faciasına gelince..

Vikipedi'de "**Sağduyu Partisi**" maddesinde şunlar söyleniyor:

> **"Sağduyu Partisi** (**SAGDUYU**), 4 Eylül 2002 tarihinde Muharrem Nureddin Coşan liderliğinde kurulan, Türk siyasi partisidir. …

> "İsmini; içinde barındırdığı **evrensel değerler**le, her iyiliğin özünde bulunan; varlığında gerçek mutluluk, eksikliğinde zulüm zuhur eden; her şart ve zamanda vazgeçilmez olan; hem hedeflerini, hem yöntemlerini tek kelimeyle özetleyen bir **olgu** olan SAGDUYU'dan aldığı ifade edilmiştir. SAGDUYU; özellikle **hikmet, adalet ve yüksek ahlâk değerleri** üzerinde yükselen bir **erdemler bütünü** olarak tanımlanmış, SAGDUYU hâkimiyetinin ise yalnızca **bağımsızlık şartı** ile mümkün olduğu belirtilmiştir. Bu ifade aynı zamanda 'SAGDUYU = Bağımsızlık x (Hikmet + Adalet + Yüksek Ahlâk)' şeklinde formüle edilmiştir."

Saçmalık..

Bu denklem çerçevesinde "bağımsızlık"a **sıfır** değerini verdiğimizde "sagduyu" denilen "olgu" sıfıra karşılık geliyor. Bağımsızlık sonsuz olduğunda ise "sagduyu" da sonsuz oluyor. (Olgu değil kavram demeleri gerekiyor ya, neyse..)

İmdi, sen parti olarak devlete bağımlısın.. Devletin **Anayasa**'sı ve **Siyasal Partiler Kanunu** seni bağlıyor.. Onlardan bağımsız olduğunu söyleme imkânına sahip değilsin.. O halde hangi bağımsızlıktan söz ediyorsun?!..

Laik (siyasal dinsiz) devletin otoritesi karşısında senin bağımsızlığın yok hükmünde.. Sıfır.. Dolayısıyla "sagduyu"n da sıfır.

*

Vikipedi'deki ifadelerin devamı şöyle:

> "Sağduyu Partisi … Diğer tüm kişi, kurum ve oluşumlardan bağımsız olduğunu; **ancak değerlerine uygun konularda iş birliği** yapabileceğini ifade etmiştir."

Demek ki balık hafızası ve balık zekâsı ile parti de kurulabiliyormuş.. *"Ol mahiler ki derya içreler deryayı bilmezler."* Sen İçişleri Bakanlığı kurumundan bağımsız

mısın?!.. Devletin seni denetleyen kurumları yok mu?!.. Onlarla "**değerlerine uygun konularda işbirliği**" yapmakla mı yetiniyorsun?! Değerlerine uymayan konularda onlara "Hadi lan get!" mi diyorsun?!

Vikipedi ayrıca "İdeoloji" başlığı altında partinin ideolojisi hakkında şu bilgileri veriyor:

> "Sağduyu Partisi'ne göre klasik teorilerde siyasi konumlar; devletin ekonomiye ve bireysel yaşantıya ne derecede müdahil olduğuna göre belirlenmektedir. Türkiye'de ise siyasi konumlamanın şimdiye dek; üzerinden **'millet' tanımlamasının yapıldığı iki unsura, yani dini değerlere (İslâm) ve milliyetçiliğe (Türk milliyetçiliğine) nasıl baktıklarına** göre yapıldığı ifade edilmiştir. Sağduyu Partisi; siyasi partilerin liberal, devletçi, milliyetçi, sağ veya sol olmalarından **daha önemli konum belirleyicileri** olduğunu düşündüğünü; bunlardan **ilkinin bağımsızlıkları**, ikincisinin ise **kendi düşünce eksenleri içerisinde**, bakışlarında ve uygulamalarında **ne kadar sağduyulu oldukları** olduğunu belirtmiştir."

Evet, partinin internet sitesinde yer alan bu saçmalıklarla söylenmek istenen şu: Biz insanların siyasî konumları hakkında değerlendirme yaparken onların İslamî değerlere nasıl baktıklarını önemsemiyoruz.. Bizim için önemli olan, birincisi, onların (son tahlilde bir masaldan ibaret olan) bağımsızlıkları..

İkinci olarak da onların "kendi düşünce eksenleri" içerisinde (Ki bu düşünce ekseni İslamî değerleri hiçe sayan ateizm de olabilir, dinsizlik de olabilir, bütün milliyetçilikleri yadsıyan kozmopolitizm de olabilir) ne kadar sağduyulu olduklarını önemsiyoruz.

Dedikleri bu.

Şimdi diyeceksiniz ki bunlar "sağduyulu olmak"tan bahsetmekle işi getirip adalet, hikmet ve yüksek ahlâk değerlerine bağlamış oluyorlar, ve bunlar **İslamî değerler** demek.. İşte, Sağduyu Partililer (onların ardındaki, bağlı ve bağımlı oldukları "**üst akıl**") bunu baştan düşünmüş, bu hataya düşmememiz için, daha baştan, insanları değerlendirirken onların İslamî değerlere nasıl baktıklarını önemsemediklerini bilmemizi sağlayacak şekilde bu şerhi itina ile kayda geçirmişler.

Yani bunların sözünü ettiği adalet, hikmet ve yüksek ahlâk değerleri İslam'ın öngürdüğü değerler değil; evrensel (bir laikin, bir dinsizin, yahut evrensel düşünen bir Budistin de kabul edeceği, İslam'ın malı olarak görmeyeceği) adalet, hikmet ve yüksek ahlâk değerleri.. (Nasıl bir evrensellikse?.. Evrensellik babalarının tapulu malı, baba mirası.. Birileri ne yapsa evrensel ve çağdaştır, sen ne yapsan çağdışıdır.)

Bu saçmalıklara karşı "**İslamsız adalet, İslamsız hikmet, İslamsız yüksek ahlâk değerleri olmaz**" derseniz, Sağduyu Partisi'nin size söyleyeceği şu: Türkiye'de şimdiye dek böyle düşünenler vardı, fakat biz onlardan farklıyız, biz bağımsızlığı ve "kendi düşünce ekseni içinde" sağduyulu olmayı keşfettik..

*

Burada mesele, parti olarak **programlarında Şeriatçi olduklarını söyleme meselesi değil, Şeriat'e aykırı beyanda bulunmama meselesi**..

Şüpheli ve sanıklara bile sorgu sırasında "**susma hakkı**" tanınıyor.

İlla da konuşmak, yanlış şeyler söylemek zorunda değilsiniz..

Sağduyu Partisi'nin tutup sitesinde yayınladığı saçmalıklar, söylemek zorunda olduğu şeyler değildi.. Yuvarlak, tevile müsait laflarla işi geçiştirebilirlerdi.

Ortadaki rezaletin makul bir açıklaması yok..

Derinlerde neler döndüğünü, hangi rüzgârların estiğini, hangi dalgaların sahilleri selamladığını ise bilebilecek durumda değiliz.

*

Nureddin'in Hollanda Büyükelçisi'ne yaptığı açıklama da, fıkıhla tasavvuf, Şeriat'le tarikat, hukukla ahlâk arasındaki farkı bilmediğini ve daha kötüsü **Şeriat'in önemini kavrayamadığını, ya da önemsiz gördüğünü** ispatlamaktadır.

*

Üçüncü soruya gelince..

Nureddin, şapkasından el çabukluğuyla çıkardığı **doğal liderlik** tavşanına eşlik eden "**yeniden yorum**"u ile bütün **intisapları/biatları fesh** etmiş bulunmaktadır.

Olayın takva ile ilgili boyutu bakımından kendisini "**aciz bir kardeş**" olarak göstermektedir.

Doğal liderliğinin şer'î bir dayanağı bulunmuyor; takvaya çağırma görevi çerçevesindeki "aciz bir kardeş" olma durumu ise, başkalarını sorumlu hale getirmez.

"Aciz bir kardeş" olduğu unutulmamalıdır.

*

Söz konusu arkadaşın mesajında ***Ramuz el-Ehadîs***'e, ***Evrad***'a (dua ve virdler kitabına) ve Robert Frager'in "***Kalp, Nefs ve Ruh***" kitabına da atıfta bulunuluyor.

Nurettin'in ***Ramuz*** ve ***Evrad*** hakkındaki sözleri tuhaf..

Üç kişilik bir heyete (Yanlış hatırlamıyorsam Mikdat Kutlu, Zühtü Ünal ve Hür Mahmut Yücel'den oluşuyordu) yeni bir evrad siparişi verdiğini de duymuştum. Sonunun ne olduğunu bilmiyorum.

Ahmet Ziyaüddin Gümüşhanevî rh. a.'in hazırladığı hadis kitabı ile Mehmed Zahid Kotku rh. a.'in tertip ettiği ***Evrad***'ı beğenmeyen Nurettin'in beğendiği, cemaate hararetle tavsiye ettiği, övdüğü kitap, Frager'in ***Kalp, Nefs ve Ruh***'uydu.

Tavsiye ile yetinmediler, cemaat olarak bu kitabın satış ve dağıtımını bir kampanyaya dönüştürdüler.

Halbuki bu kitap itikadî hatalar içeriyordu.

Her ne kadar Allah'ın kelamı dışında kusursuz kitap bulunmasa da, itikadî hatalar ile mesela tarihî bilgilerle ilgili hatalar ve dünyevî bilgi yanlışları aynı kefeye konamaz.

Üstelik bu tip kitaplara eleştiri yöneltildiğinde şöyle bir tepki alınmaktadır: "Ama o kitabı Hocamız tavsiye etti".

Frager'in kitabı hakkındaki değerlendirmelerimiz "***Haramilerce Yağmalanan Tasavvuf***" adlı kitabımızda (https://archive.org/details/haramilerce-yagmalanan-tasavvuf) "**Modern Batılı Tasavvuf**" başlığı altında dercedilmiştir.

Ramuz için gösterilen hassasiyetin daha fazlasının Frager'in kitabına karşı gösterilmesi gerekmez miydi?!

ZEHİRLİ ET

Bir şeyhi savunmak için şu ifadeler kullanılıyor:

> "Ancak yalan iftira hakaret hele hele Allah dostuna yapılırsa bunun karşılığı ağır olur. Çünkü **velinin eti zehirlidir**. Allah sevdiklerine karşı böyle hakaret ve iftiralara razı gelmez."

Yalan ve iftira, kim için söylenirse söylensin, cezayı gerektirir.

Bir defa yalan, münafıklık alâmetidir. Kim için söylenirse söylensin..

İftira ise tam anlamıyla şeytanlıktır.

Günümüzde yalan, "**algı operasyonu**" adı altında bir marifetmiş, bir meziyetmiş gibi sunuluyor.

İstihbarat örgütleri (gizli servisler) de yalancılık ve iftirayı **kurumsallaştırmış** durumdalar.

Bu tür örgütlerin mensupları inandırıcı yalanlar söyleyerek, ipe sapa gelmez iftiralar atarak düşmanlarını zor duruma düşürmeyi utanılacak bir tutum olarak görmezler.

Tam aksine, iyi ve inandırıcı yalan söylemeyi, insanların saflıklarından etkili bir biçimde yararlanmayı övünülecek bir beceri olarak görürler.

Sizin **mizacınıza ve meşrebinize göre yalan** uydururlar.

Övülmeyi seven biriyseniz sizi yere göğe sığdıramaz, uçururlar.

Rüyaları, kerametleri önemseyen biriyseniz rüyalar, kerametler uydururlar.

Bu işte uzmanlaşmış, "derin"leşmişlerdir.

*

Dünya genelinde bu tür örgütlerin (istihbarat teşkilatlarının, gizli servislerin) temel taktiklerinden birini, kendi gerçek kimliklerini saklayıp farklı maskelerle ortaya çıkarak "dezenfermasyon" yapma, yani yanlış bilgi verip bilgi kirliliği meydana getirme oluşturur.

Onlar için iftira ve yalan olumsuz bir şey değil, gerekli birşeydir.

Bunu "vatan (veya kendi davaları) için" yapılması gereken olumlu bir faaliyet olarak görürler.

Yani onlara göre, yalan söyleyip iftira atmak, utanılacak birşey değildir; iftihar edilecek şerefli bir görevi yerine getirmekte, vatan için savaşmaktadırlar.

Vicdanlarını rahatlatmak için "Harp, hiledir" şeklindeki hadîsi kullanmayı da ihmal etmezler.

Çünkü kendileri vatan ve millet için "psikolojik savaş" yürütmekte, harbin gereğini yerine getirerek hile yapmaktadırlar.

*

Mesela, 28 Şubat Süreci'nde **Doğu Perinçek**, merhum **Es'ad Coşan** hocanın İngiliz gizli servisinden para aldığını, onlarla bağı bulunduğunu kendi yayın organında yazabilmişti.

Bunu yapmasının nedeni, o dönemde **28 Şubatçılarla mücadele** eden Esad Efendi ile ilgili şüphe uyandırmak, zihinleri bulandırmaktı..

Bunun üzerine Doğu Perinçek ile ilgili olarak bir yazı kaleme almış ve ***İslâm*** dergisinde yayınlamıştım.

Bu yazı üzerine Doğu Perinçek, benim **aleyhimde tazminat davası** açtı, o günün parasıyla 3 milyar lira talep ediyordu.

O günlerde kimse Doğu Perinçek'e karşı **"içinden et ve zehir" kelimesi geçen cümleler** kurmadı.

Bu **zehir** meselesinin farklı boyutları da var..

Bediüzzaman Said-i Nursî'yi, Es'ad Erbilî rh. a.'i **zehirleyenler kimlerdi**?

KEŞF, İLHAM VE GAYBÎ BİLGİ

Şöyle diyennler var: Dinî konuları sufiler daha iyi bilirler. Onların söz ve eylemlerinde bizim bilmediğimiz hikmetler bulunur.

Öncelikle şunu belirtelim: Ehl-i Sünnet ve Cemaat'e göre, **bilgi sahibi olmanın yolları** üçtür: **Haber-i sadık (Vahiy** bu kapsamda yer alır), **akıl** ve **havass-ı selime (sağlam duyular)**.

Bunlarda ise insanlar ortaktır.

Bunun dışında **keşif veya ilham**, kesin bilgi kaynağı kabul edilmemiştir.

İmam-ı Rabbanî şöyle demektedir:

> "Vahiy **kat'i** olup ilham **zannî**dir.... Bunun için, o meydanda hata dönebilir (ilhamda hata olabilir)."
>
> (***Mektubat***, C. 1, çev. A. Akçiçek, İstanbul: Merve Y., s. 147.)

Yine şöyle demektedir:

> "Ne **ilham**, haramı ve helali isbat edebilir (belirleyip sabit hale getirebilir); ne de **batın erbabının keşfi** farzı ve sünneti anlatabilir." (***Mektubat***, C. 2, s. 1119.)

Üstelik, keşf sahibi olmak bir üstünlük sebebi de değildir. İmam-ı Rabbanî şöyle demektedir:

> "... Gaybların **keşf**i, bunların **velayet**ine birşey artırmaz.... **Çoğu kez**, gaybî suretlerin keşfine sahip olmayan; o suretlerin keşfine sahip olandan **daha faziletlidir**." (***Mektubat***, C. 2, s. 1217.)

> “Hakikat, ehl-i hak olan ulema yanındadır.... Zira, alimlerin ilimleri, **nübüvvet** (peygamberlik) kandilinden alınmıştır. O nübüvvet sahibine (Hz. Peygamber’e) salât, selam ve tahiyyet.. İşbu ilimlerin esas kaynağı, kat’i **vahiyle teyid** edilmiştir. Ancak, sofiye zümresinden bazı zatların maarifi (irfanı), keşf ve ilhama dayanır. Hem **keşif**te, hem de **ilham**da hata yolu bulunabilir. Keşfin ve ilhamın **sağlamlığına alamet** odur ki: **ehl-i sünnet ve vel cemaat ulemasının ilimlerine mutabık** buluna.. kıl kadar olsa dahi, aralarında bir aykırı durum olursa, **doğruluk çenberinden çıkar**. Asıl sağlam ilim ve açık hakikat budur. Hakkın harici (gerçek dışı) olan da, ancak dalalettir (sapıklıktır).” (***Mektubat***, C. 1, s. 288-289.)

İmam-ı Rabbanî'nin şu uyarıları da önem taşımaktadır:

> “... Meselelerden bir meselede; **ulema** ile **sofiye** ihtilaf halinde olduğu zaman, tam bir şekilde mülahaza edilince görülecektir ki: **Hak ulema tarafındadır**.” (***Mektubat***, C. 1., s. 645)

> “Sofiyenin amelleri, helal ve haram işinde senet değildir.... Burada muteber olan, İmam Ebu Hanife’nin, İmam Ebu Yusuf’un, İmam Muhammed’in kavlidir. Allah onlara rahmet eylesin....” (***Mektubat***, C. 1, s. 662.)

> “Kulluk ve itaat makamı, ihtilafa dayalı meselelerde **meşayih**le (şeyhlerle) bir olup ulemaya (alimlere) karşı muhalif durmaya takat getiremez.” (***Mektubat***, C. 2, s. 1055.)

Günümüzün ilimsiz şeyhlerinin laflarına gelince, onların keşif ve ilham ürünü olduklarını söylemek **lüzumsuz hüsnüzan** olur.

*

Sûfîler genellikle **nefs terbiyesi** ve **manevi haller** ile ilgili mevzularda bilgi sahibidirler.

Bununla birlikte onların ayırıcı vasfı, şayet sahipseler, bu bilgilerinin **tecrübî** olması, kitaplarda yazılı olan **teorik** açıklamaların öğrenilmesine dayanmamasıdır.

Kitaplardaki bilgileri öğrenme bakımından sûfî olanla olmayan arasında bir fark yoktur.

Tecrübî bir bilgi olan (**hal**e dayanan) tasavvuf, **fıkhî** konularda bilgi sahibi olmanın yolu değildir.

Dolayısıyla, sûfîlerin tasavvufla ilgisiz konulardaki görüşlerine ancak bunların **şer'î delillere dayanması ve ait olduğu ilmin usul ve kurallarına uyması** durumunda itibar edilebilir.

*

Ancak, sûfîlerin değil böylesi konularla, kendi alanlarıyla ilgili beyanları bile genellikle ihtiyatla karşılanmalıdır.

Konuyla ilgili olarak **İmam Gazâlî** şöyle der:

> "Ne yazık ki **mutasavvıfenin sözleri daima eksiktir**. Çünkü onların âdeti, **kendi hallerinden haber** vermektir. **Başkasının halleri**ne önem vermezler. **Hallerin ihtilafı** ile cevaplar da ihtilaf eder. Bu ise **ilim** derecesine nisbetle noksandır. Zira **eşyayı olduğu gibi bilmek** daha iyi ve daha üstündür. Ancak himmet, irade ve ciddiyete nisbetle de bir kemaldir. Zira herkes kendi durumunu açıklar, başkasına kıymet vermez ve onu benimsemez. Çünkü (kişinin) Allah'a giden yolu kendi nefsi, ve menzilleri, konak yerleri de kendi halleridir. Halbuki bazen kulun **Allah'a giden yolu ilim** olur. Her ne kadar yakınlık ve uzaklık itibariyle ihtilaf ederlerse de **Allah'a giden yollar pek çoktur**. Hidayetin aslında müşterek olmakla beraber, daha çok hidayete ermiş olanı (ancak) Allah bilir."
>
> (***İhyâu' Ulûmi'd-dîn***, çev. A. Serdaroğlu, İstanbul: Bedir, C. 4, s. 76-77.)

İmam Gazâlî, eserinin başka sayfalarında konuyu daha ayrıntılı biçimde ele alır:

> "… Herkes **kendi vaziyetini (halini)** açıklamıştır. Başkası hakkında da **aynı hükmü** vermek, doğru olmaz. İşte **zahirî ilimler**de âlim (olan) ile sofunun [sûfînin] farkı buna göredir. **Sofu ancak kendi halinden** konuşur. Şüphesiz her sofu **kendi haline göre** cevap verir. Âlim, **gerçeği olduğu gibi anlayan** kimsedir. O, **kendi vaziyetini (halini)** örnek (esas) almaz, belki (nesnel) gerçeği açıklar. O gerçek ki, onda **kimse ihtilaf etmez**. Çünkü daima **hak birdi**r. Hakkı bulamayanlar, sayılamayacak kadar çoktur…. Bunun için bunlardan (bu mutasavvıflardan, sufilerden aynı devirde yaşayan) hiçbiri diğerinin tasavvufta daha üstün olduğunu kabul etmez ve hiç biri diğerini medh ü senada bulunmaz. Belki her biri kendisinin hakka vasıl olup hakikati bulduğunu iddia eder. Zira onlar ekseriya **kalplerindeki hallerin** gereğine göre hareket ederler. Ancak **kendi nefisleri** ile meşgullerdir, başkasına bakmazlar. Fakat **ilim**, nuru ile parladığı zaman her şeyi kuşatır, hakkın yüzünden perdeyi kaldırarak ayrılıkları (ihtilafları) giderir."
>
> (***İhyâu' Ulûmi'd-dîn***, C. 2, s. 616.)

Öte yandan, şu ayeti de akılda tutmak gerekir:

> "(Yahudiler) **Allah'ı bırakıp bilginlerini (hahamlarını); (hıristiyanlar) da rahiplerini ve Meryem oğlu Mesîh'i (İsa'yı) rabler edindiler.** Halbuki onlara ancak tek ilâha kulluk etmeleri emrolundu. O'ndan başka tanrı yoktur. O, bunların ortak koştukları şeylerden uzaktır." (Tevbe, 9/31)

Merhum Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır Hoca, (daha önce de aktardığımız gibi) ***Hak Dini Kur'an Dil***i'nde bu ayeti şu şekilde tefsir etmektedir:

> "Allah'dan başka bir de hahamlarını (yahudiler) ve rahiplerini (hıristiyanlar) kendilerine rab edindiler". Allah'ın emrine, Hakk'ın hükmüne değil,

onların hükümlerine, onların iradelerine tabi oldular. Onlara Allah'a tapar gibi taptılar, hatta Allah'ı bırakıp onlara taptılar, Allah'ın emirlerini bırakıp, açıkça Allah'ın emirlerine ters düşen keyfî arzularına itaat eylediler. Allah'ın haram kıldığı şeyleri onların emriyle helâl gördüler…. Onlara, Allah'ın emirlerini uygulayan, O'nun dininin hükümlerini anlayıp anlatan kimseler gözüyle değil de, **dinde sanki Allah gibi hükümler vermeye ve kurallar koymaya yetkili imişler gibi** baktılar. Doğrudan doğruya kendi yanlarından şeriat vaz' etmeye, dini hükümler koymaya hakları varmış, sanki birer müdebbir rabmış gibi baktılar. Onların iradelerine, heva ve heveslerine uydular.

Nitekim bu âyetin mânâsı hakkında meşhur Hatim-i Tâî'nin oğlu Adiy demiştir ki:

"Resulullah'a geldim, boynumda altından bir haç vardı (ki Adiy o zaman henüz müslüman olmamıştı ve hıristiyandı), Resulullah Berâetün (Tevbe) Sûresi'ni okuyordu, bana 'Ya Adiy şu boynundaki veseni at' buyurdu. Ben de çıkardım attım. (Surenin) 'Allah'tan başka hahamlarını ve rahiplerini de rab edindiler' anlamına olan âyetine geldi, ben, 'Ya Resulallah, onlara ibadet etmezlerdi' dedim. Resulullah buyurdu ki: 'Allah'ın helal kıldığına haram derler, siz de haram tanımaz mıydınız? Allah'ın haram kıldığına helâl derler, siz de helâl saymaz mıydınız?' Ben de 'Evet' dedim. 'İşte bu, onlara ibadettir' buyurdu."

Rebi' demiştir ki, "Bu rablık İsrailoğulları'nda nasıl idi?" diye Abdul'âli'ye sordum. O da "**Genellikle Allah'ın kitabında hahamların sözlerine aykırı olan âyetler bulurlar, bununla beraber kitabın hükmünü bırakırlar da hahamların sözlerini tutarlardı**" dedi.

Bu rivayetler şunu gösterir ki, herhangi birini rab edinmiş olmak için behemahal ona "rab" adını vermiş olmak şart değildir. Allah'ın emrine

uygun olup olmadığını hesaba katmayarak, onun emrine uymak ve özellikle de dinin hükümlerine ait olan hususlarda onu kural koymaya yetkili sanıp ne söylerse, ne emrederse doğru farzetmek, ona uyduğu zaman Allah'ın emrine ters düşeceğini düşünmeden hareket etmek, onun emirlerini taparcasına yerine getirmek onu rab edinmek ve ona tapmak demektir.

Şu halde burada din âlimlerine, ulul'emr adı verilen devlet başkanlarına itaat etmek, Allah'ın emri olan bir farz değil midir? O halde yahudilerle hıristiyanların kendi âlimleri ve yöneticileri demek olan "ahbar" ve "ruhban"a itaat etmeleri niçin muaheze olunuyor şeklinde düşünmeye gerek yoktur…. Böyle bir itaat **Halık'a isyan bulunmamak şartıyla meşru** olur. İlmin hükmünün hak, emrin de maruf olması şartına bağlıdır. İlmin hakkı, hak ve hakikatı izlemesinde, gerçekle olan ilişkisinde, Hakk'ın emrine uygun düşmesinde ve daima Allah'ın rızasını araştırmasında, Hakk'ın ahkâmını (hükümlerini) tanıyıp kavramasında, hasılı Allah için olmasındadır. Yoksa gerçekle uyum sağlamayan, hak temeli üzerinde yürümeyen, Allah'ın hukukuna aykırı olan, Allah'ın koyduğu kanun ve kurallara karşı gelmek isteyen kuruntular ne kadar süslenirse süslensin ilim değildir. Ve âlimlerin değeri, ilim zihniyetine ve haysiyetine bağlılıkları ile ölçülür…. Hakkı batıl, batılı hak yapmaya çalışanlar ise **ilmî haysiyetten mahrum birer tağutturlar….** Şeytanlara, Tağutlara, Nemrudlara, Firavunlara, putlara ve evsana tapmak nasıl bir şirk ve küfür ise **âlimlere de haddinden fazla kıymet** vermek öyledir. Mesela; doğruyu yanlışı, hakkı batılı ayırmaksızın hak ilminin gereği olmayan fikirlerini, sözlerini, hakkın emrine dayanmayan, ondan kaynaklanmayan şahsi görüşlerini, istek ve arzuya dayanan keyfi fetvalarını ve iradelerini üstün tutmak, **sanki onlarda Allah'ın haram kıldığını helâl, helâl kıldığını da haram kılma yetkisi varmış** gibi, hakkı değiştirebilecek bir hakları varmış gibi, kasıtlı sapıklıklar şöyle dursun, Allah'ın emrine aykırı olduğu açık olan (kasıtsız, kötü niyetli olmayan) hatalarına bile itaatı caiz görmek, hasılı Allah bu

konuda ne buyuruyor, diye düşünmeden, Allah'ın emrine uymak gerektiğini hesaba katmadan onlara itaat dahi **öyle bir şirk ve küfürdür**. Allah'ı bırakıp başkalarına tapmak demektir….”

MUTASAVVIFLAR VE İSTİKAMET

Bazilarinin, İmam Gazalî'nin ***"el-Munkızu min ed-Dalâl"*** adlı eserinde mutasavvıfları "en doğru yol üzerinde topluluk" olarak nitelendirmesini istismar etmeye kalkıştıkları görülüyor.

İmam Gazalî mutasavvıflardan söz ederken, bugün bizim "tarikat ehli" diye bildiğimiz kitlelerin sahip olduğu özelliklerden daha farklı niteliklere işaret etmektedir.

Nitekim sözkonusu kitapta, doğruyu ve hakkı arama iddiasında olan insanları **dört gruba** ayırır ve her birinin özelliklerini anlatır.

Bu gruplardan birini "**Talimiye**" diye adlandırmaktadır. Talimiye, "talim"den, yani "öğretme"den türetilmiş bir kelime.. İmam Gazalî, "Talimiye" diye adlandırılan kitlenin özelliği olarak, **hakkı öğrenmek ve bilmek için insanın her devirde daima bir öğreticiye ihtiyacının bulunduğu** iddialarını aktarmaktadır.

Yani bu kitleye göre, "**masum bir imam**", veya bugünün kavramlarıyla ifade etmek gerekirse, "**günahsız, hatasız bir önder**", insanın hakkı bilmesi ve öğrenmesi için şarttır ve kurtuluş ancak onun izinden gitmekle mümkün olabilir.

Mutasavvıflar içinse, ***Kur'an*** ve Sünnet'e sımsıkı sarılmak, bunu lafta bırakmayıp uygulamak, büyük ve küçük demeden bütün günahlardan uzak kalmaya çalışmak, ilmiyle amel etmek, niyetini ve kalbini düzeltmek önemlidir.

Günümüz **tarikat** ehline gelince, önemli bir kısmının, geçmişin mutasavvıflarından ziyade, İmam Gazalî'nin "**Talimiye**" diye adlandırdığı kesime benzediği, **şeyhlerin konumunu** çok abarttıkları, bu konuda aşırılık sergiledikleri görülmektedir.

*

İmam Gazalî'nin sufî taifesiyle kimleri kastettiğini anlamak için söz konusu kitapta yer alan şu ifadesine dikkat etmek gerekir:

> "Mezkur ilimleri tetkik ettikten sonra, bütün gücümle sufîlerin yoluna yöneldim ve yollarının ancak **ilim ve amelle tamamlandığını** anladım."
>
> (el-Gazzâlî, ***Dalâletten Hidayete***, çev. A. S. Furat, İstanbul: Şamil Y., 1972, s. 59)

Buradaki "ilim ve amel" kaydına dikkat etmek gerekiyor.

Şu ifade de önem taşıyor:

> "Bu tarîkatın (yolun) tekbiri mesabesinde olan anahtarı, kalbin tamamiyle **Allah zikriyle müsteğrak** ve sonunda, Allah'ta tamamiyle yok olmasıdır." (s. 64)

İlimsiz, amelsiz ve zikirsiz tasavvuf, yazısız kitap gibi birşeydir.

*

İmam Gazalî kendi dönemindeki, yani bundan 900 yıl öncesindeki durumu şöyle anlatır:

> "İnsanlar arasına girmenin üçüncü faydası da, terbiye etmek ve edeb öğrenmektir. Yani insanlar arasına girmekle onların zahmet ve eziyetlerine katlanır ve bu hususta nefis mücahedesi yapar ve bu sayede nefsine ve şeytana galebe çalar.... İşte, geçmiş asırlarda başlangıç böyle idi, fakat şimdi insanlar arasına girmeğe bozuk maksatlar karıştı. Dinin diğer şiarları mihverinden çıktığı gibi, insanlar arasına girmekteki gaye de istikamet kanunundan ayrıldı. **Görünüşteki hizmet ve tevazudan maksat, adam çoğaltmak ve servet edinmek** oldu...."
>
> (***İhya***, C. 2, çev. A. Serdaroğlu, s. 607.)

İmam-ı Rabbanî şöyle demektedir:

> "Her ne zaman bir mürid, tarikat talebi ve inabe muradı ile gelirse, onu ilk nazarda arslan kaplan gibi bilmeli; onun yüzünden bir keyde ve istidraca uğramaktan korkmalıdır. Eğer mürid geldiği zaman, onun gelmesi nefse bir ferah ve sürur verirse, böyle bir şeyi şirk ve küfür bilmelidir...."
>
> (***Mektubat***, C. 1, çev. A. Akçiçek, s. 372)

İmam Gazalî konuyla ilgili olarak şunları da söylemektedir:

> "... Şu kadar ki, **zamanımızın mutasavvifesi**, batınları **fikir** zevkinden ve **amelin incelikleri**nden mahrum olup, tenhalarda Allahü Teala'yı **zikirle ünsiyet** edemediklerinden ... onlar için inşa edilmiş kervansaray ve **tekkelerde dolaşarak**, oralarda gelen geçene hizmet edenleri **kendilerine bağladılar**. Kendi akıl ve dinlerini maskara ettiler. Çünkü iş ve güçleri **riya ve gösteriş, şan ve şöhret** kazanmak, **türlü hilelerle servet** edinmektir.... Müridlere faydalı bir terbiye vermez, onları kötülüklerden menetmezler. Yünden ve deriden elbise giyer, **tekkelerde keyiflerine bakarlar. Şatahat ve taşkınlık edenlerin bazı yaldızlı sözlerini ezberler**, onları okur ve kendilerini söz, kıyafet, seyahat ve **görünüşte onlara benzetmeğe** çalışır, kendilerini hayır yolunda zannederler.... **Tasavvuf tamamen çöküntüye uğradı ve mahvoldu**." (***A.g.e.***, C. 2, s. 635.)

Demek oluyor ki İmam Gazalî'nin mutasavvıflarla ilgili övgü dolu sözleri esas itibariyle kendi zamanından önce yaşamış sufîlerle ilgilidir.

Onun şu sözleri de, mutasavvıf olarak kimleri gördüğünü ortaya koymaktadır:

> "... sofu, salahın üstünde diğer iyi vasıfları ile dininde **adil ve salih** kimse demektir.... Şayet **fasık sofu** diye bir şey düşünülecek olsa, kâfir sofu, fakih yahudi de düşünülebilirdi. Fakih, muayyen bir müslüman demek olduğu gibi, sofu da dininde yalnız kendisiyle adalet hasıl olacak miktar ile iktifa

etmeyip, bunun üstünde kendine has bir adalete sahip olan kimsedir."
(***A.g.e.***, C. 2, s. 636.)

Yani burada asıl ölçü herhangi bir şeyhe intisap etmiş olmak veya bir tarikate girmiş bulunmak değil, "salih" olmaktır.

*

Konuyla ilgili olarak Kelâbâzî de, tasavvufun ilk temel eserlerinden olan "***Ta'arruf***"unda, bundan bin yıl öncesi için şöyle demektedir:

"... Daha sonra (bu yola) rağbet azalmış, istek zayıflamış, netice olarak da (tasavvuf yolu) 'soru-cevap', 'kitap-risale' şekline dönüşmüştür (Yaşanır olmaktan çıkmış, söylenir ve yazılır duruma gelmiştir).... Vaziyet anlatıldığı şekilde devam etti. Nihayet **mana gitti, isim kaldı. Hakikat kayboldu, şekil zuhur etti**. Sonuç olarak hakikatı aramak bir süs, onu tasdik etmek bir zinet haline geldi. **Tasavvuftan anlamayanlar sufîlik iddia ett**i, sufîlik vasfına haiz olmayanlar tasavvufla süslenmeye özendi. Tasavvufu kabul ettiklerini dilleri ile ikrar edenler, davranışlarıyla bu yolu inkar etti. Tasavvufu halka açıklama durumunda bulunanlar, bu yolun gerçek mahiyetini gizli tuttu, **tasavvuftan olmayan şeyleri tasavvufa soktu**. Bu yoldan olmayan şeyleri bu yola nisbet etti. Böylece bu yolda **hak olanı batıl olarak gösterdi**, gerçekten tasavvufu bilenlere cahil adını taktı.... Anlatılan durumun neticesi olarak gönüller tasavvuftan nefret etti, vicdanlar sufîlerden hoşlanmaz oldu...."

(***Ta'arruf,*** çev. Süleyman Uludağ, 2. b., İstanbul: Dergah Y., 1992, s. 48-49.)

İmam-ı Rabbanî de şöyle demektedir:

“... Bu zamanda, kendilerini sofiyeye benzetenler dahi, bu **kötü ulema hükmünde**dir; bunların fesadı da başkalarına sirayet eder.” (***Mektubat***, C. 1, çev. A. Akçiçek, s. 164.)

*

İmam Kuşeyrî (ö. 1072) ise, kendi zamanı için şöyle konuşmaktadır:

“Biliniz ki (Allah’ın rahmeti üzerinize olsun) bu taifeye mensup olan **gerçek sufîlerin çoğunun nesli tükenmiştir**. Zamanımızda bu zümrenin eserlerinden başka birşey kalmamıştır. Nitekim şu şiir bu hali çok güzel anlatmaktadır:

“ ‘Çadırları onların çadırlarına benziyer, fakat çadırların içinde duran kabilenin kadınlarının, sevgilimin kabilesine ait çadırların kadınlarından başka olduğunu görmekteyim.’

“Bu yolda (tasavvuf yolunda) zamanla bir **duraklama ve gevşeme** meydana gelmiştir. Hatta doğrusunu söylemek gerekirse bu yol **hakiki manasıyla yok olup gitmiştir**. Kendileriyle hidayete ulaşıyan şeyhler vefat edip gitmiş, onların sîretine ve yollarına tabi olan gençler azalmış, vera kaybolmuş, vera sergisi dürülmüş, tamah kuvvetlenmiş, hırsın kökleri ve bağları sağlamlaşmıştır. Dine (şeriat) hürmet hissi kalplerden silinmiştir. **Zamanın sufîleri dine karşı kayıtsızlığı menfaat temin etmenin en güvenilir vasıtası olarak kabul etmişler**, haram ile helal arasındaki farkı bir tarafa atmışlar, dine ve din büyüklerine karşı saygısız olmayı din haline getirmişlerdir. İbadet etmeyi hafife almışlar, namaz kılmayı ve oruç tutmayı basit bir şey sayıp hor görmüşler, gaflet meydanın at koşturmuşlar, şehvetlere samimi bir şekilde meyletmişler, **halktan, kadınlardan ve zalim devlet adamlarından temin ettikleri şeylerden hiç çekinmeden faydalanmak suretiyle** yapılması mahzurlu olan şeyleri hiç aldırmadan işlemişlerdir.

“Sonra bu çeşit kötü şeyleri yapmaya da razı olmamışlar, hatta bunun da ötesinde en yüksek manevi hallere ve hakikatlere işaret etmişlerdir. Bununla birlikte kulluk boyunduruğundan kurtulup hürriyete sahip olduklarını, Allah’a vuslat halini gerçekleştirdiklerini, daima Hak ile kaim olup fena ehline katıldıklarını, **üzerlerinde kendi iradelerinin değil de ilahî hükümlerin yürürlükte olduğunu, nefsaniyetlerinin yok olup fena makamında bulunduklarını**, yaptıkları veya terkettikleri şeyler için çekiştirilip azarlanamayacaklarını, ahadiyyet sırlarının kendilerine **keşfolunduğunu**, cismanî varlıklarının tamamen alındığını, üzerlerinde beşerî hükümlerin kalktığını, fenaya erdikten sonra samedaniyyet nurlarıyla baki olduklarını, **konuştukları zaman söyleyenin başkası olduğunu, tasarruflarında veya tasarruf olundukları şeylerde kendileri değil, kendilerinin yerine başkasının naib olduğunu** iddia etmişlerdir.

“İçinde bulunduğumuz günlerde bazılarını yukarıda açıkladığımız ve ima yoluyla işaret ettiğimiz hususlar bir kaygı ve sıkıntı halini almış ve bu durum devam etmiştir. Ben tenkit ve red dilini bu kadar uzatmayı arzulamazdım. Şöyle ki, şu tasavvuf yolunun ehli olan sufîlerin kötülüklerle anılmasından ve tasavvufa karşı olanların bu sözleri sufîleri ayıplamanın caiz olduğuna delil kabul etmelerinden kaygılandım. Çünkü bu diyarlarda tasavvuf yoluna muhalif olan ve bu yolu reddedenlerin giriştikleri şiddetli mücadele bir dert ve felaket halini almıştır. Tasavvufta görülen söz konusu gevşeklik, tembellik ve ilgisizlik sebeplerinin ortadan kalkmasını ümit ederek şunu temenni etmekteyim: ‘Allah Teala, tasavvuf yolunun adabına uymayı hiçe sayan, çok güzel dinî ve tasavvufî adetlerden sapan kimseleri belki bağışlar da kendilerine doğru yolu gösterir.’

“Bir taraftan zaman işlerimi zorlaştırırken, diğer taraftan bu diyarlarda yaşayan halk, tercih ettikleri hareket tarzına aldanarak alışkanlık edindikleri şeylere devam eder ve yöneldikleri yolu değiştirmezler. Bu sebeple tasavvuf yolunun esaslarının, sahte sufîlerin iddia ettikleri gibi, bu şekilde

zannedilmesi ve onların selefi olan kişilerin de bu biçimde hareket ettikleri kanaatine sahip olmalarından kuşkulandım ve bu fikre sahip olurlar diye onlara içimden acıma hissi geldi.”

(Abdülkerim Kuşeyrî, **Kuşeyrî Risalesi**, çev. Hoca Sadeddin Efendi, İstanbul: Yasin Yayınevi, 2003, s. 19-21.)

ŞERİAT VE TASAVVUF

İmam-ı Rabbanî şunu demiş bulunuyor::

> "... İnsanlar, kıyamet günü, ancak şeriattan sorumlu olacaklardır; tasavvuftan değil." (***Mektubat***, C. 1, çev. A. Akçiçek, s. 166.)

Burada şöyle bir soru akla gelebilir:

İmam Gazalî'nin 900 yıl öncesi için söylediği *"... Şu kadar ki, zamanımızın mutasavvifesi, ... Kendi akıl ve dinlerini maskara ettiler. Çünkü iş ve güçleri riya ve gösteriş, şan ve şöhret kazanmak, türlü hilelerle servet edinmektir.... Müridlere faydalı bir terbiye vermez, onları kötülüklerden menetmezler.... Tasavvuf tamamen çöküntüye uğradı ve mahvoldu"* (***İhya,*** C. 2, çev. A. Serdaroğlu, s. 635) şeklindeki sözü dikkate alınınca, günümüzde **tasavvufun tamamen ortadan kalktığını** söylemek mümkün olabilir mi?

Tasavvufu salih ve müttekî insan olma, Kitap ve Sünnet'e sarılma olarak kabul edersek, bu tür insanlar bulunduğu sürece tasavvufun da yaşadığını söylemek mümkün olabilir.

Bununla birlikte, Peygamber Efendimiz s.a.s.'in *"**Zühd bir rivayet, vera da tasannu (sunîlik, yapmacıklık ve yapaylık) haline gelmedikçe kıyamet kopmaz**"* şeklinde (veya buna benzer) bir sözü, hadîs kitaplarında mevcuttur. Tasavvufu zühd (dünyayı terk) ve vera (ileri derecede takva) olarak kabul edersek, bu konuda bu hadîsi dikkate almak gerekir. Zühdün rivayet haline gelmesi, onun yaşanan bir şey olmaktan çıkıp salt "Zahid olmak şöyle iyidir, böyle iyidir, geçmişte şöyle zahid mutasavvıflar vardı, bakın tasavvuf ne kadar güzel" diye anlatılan birşey haline gelmesi olarak görülebilir.

İmam Gazalî'nin sözünü hatırlatır şekilde **İmam Şaranî** de şöyle demektedir:

> "Bu zamanda kavmin (mutasavvıfların) ahlâkıyla amel etmek inkıraza uğramıştır. Çünkü irade makamı bile az ele geçebilir, arifler makamı nerede kaldı!"
>
> (Osman Akfırat, ***Erenlerin Kalb Gözü***, çev. Ali Arslan, 2. b., İstanbul: Arslan Y., 1974, s. 417.)

İmam Şaranî bu sözüyle, adab ve şartlarına uygun, ihlaslı, dünyevî garez ve ivazlardan salim, Şeriat'e uygun "irade"nin (müridlik) bile kolay olmadığını belirtmektedir.

Şeyh Ahmed Zerruk'un da şöyle dediği rivayet edilmektedir:

> "Islah yoluyla terbiye sona erdi. Ancak himmet ve hal ile terbiye sistemi vardır. Binaenaleyh kitab ve sünnete yapışınız, ne eksik, ne de fazla yapmayınız." (***A.g.e.***, s. 416.)

Bu sözden, geçmişte görülen, müridlerin etkin bir biçimde eğitilmeleri olayının ortadan kalktığı, onun yerini, **huyların sirayeti** şeklinde ortaya çıkan **örnek olma durumu (hal**) ile terbiyenin aldığı anlaşılmaktadır.

Ancak, bu tarz bir eğitimin (veya şeyhten etkilenmenin) de birçok tehlike ve mahzurları mevcuttur. Nitekim ***Risale-i Halidiye***'de, şeyhi her iş ve sözünde taklit etmenin **zındıklığa** yol açacağı ifade edilir. Bunun için olmalıdır ki Şeyh Zerruk, "*Kitap ve sünnete yapışınız, ne eksik ne de fazla yapınız"* uyarısında bulunmaktadır.

Bununla birlikte, bu sözleri aktaran Osman Akfırat (merhum Medineli/Beykozlu Hacı Osman Efendi) şu açıklamayı yapmaktadır:

> "Bu zevat-ı kiram tamamen hakikî terbiye ortadan kalkmıştır kastetmiyorlar. Onları böyle kastetmekten tenzih ediyorum. Çünkü Resulullah'ın nuru kıyamete kadar devam edecektir." (***A.g.e.***, s. 417.)

Ancak, şunu da söylemektedir: *"Bu zamanda alimlerin irşad etmeleri meşayihin irşadından daha güzeldir."*

Bunu da, İmam Gazalî'nin açıklamalarını hatırlatır şekilde, şöyle izah etmektedir:

> "Çünkü ehl-i ilmin mesleğine gelen eksiklik ve halel, meşayihin mesleğine giren halel ve eksiklikten daha azdır. Zira tarikat ehlinin çoğu **cehaletin yükü altında inim inim inlemektedir**…. Bugünkü alimlerin çoğu her ne kadar halleri istikametten uzaklaşmış ise de, ilmin nuru onların eksikliğini telafi etmiştir. Onları kötü inançtan ve isyana razı olmaktan uzaklaştırmıştır. Zira günahlarını iyi gören bir tek ilim adamına rastlamazsın. Eğri olduğu halde doğruluğunu iddia eden bir tek müteşerria tesadüf edemezsin. Nitekim Allah'ın Resulü s.a.s. buyurmuştur: '**Fitne gelecektir, halkı kasıp kavuracaktır. O fitneden ancak alim ilmi sayesinde kurtulacaktır**.' " (***A.g.e.***, s. 149-150.)

Bu noktada, İmam Şafiî'nin *"Tasavvufsuz tefakkuh fıska, tefakkuhsuz tasavvuf zındıklığa yol açar"* sözünü hatırlamak gerekebilir.

İlk sufîlerden Ebu Bekir Verrak'ın şu anlamda bir sözü, F. Attar'ın "***Tezkiretü'l-Evliya***"sında yer almaktadır. *"Zühd ve Fıkhı bırakıp Kelam ilmiyle yetinen zındık, Kelam ile Fıkhı bırakıp zühde sarılan bid'atçi, zühd ve Kelam'ı terk edip sırf Fıkıh'la uğraşan da fasık olur. Bu fenlerin, ilim dallarının hepsinden nasip alan kurtulur."*

Burada, **Abdülhalık Gücdüvanî** rh. a.'in, **cahil sofulardan uzak durulması** tavsiyesini de ayrıca hatırlamak yerinde olur.